

Bijlage 7

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Plangebied Almelo Noord

Inventariserend veldonderzoek

Opdrachtgever

Gemeente Almelo
ROM/BMCH
Postbus 5100
7600 GC ALMELO

Projectnummer

Synthebra Archeologie Rapport 176108

Kenmerk

WBE/UIT/SAZ/176108

Autorisatie

Redactie:
W.A. Bergman
Eindredactie/kwaliteitscontrole:
drs. H.W. van Klaveren

paraaf

datum

25-06-2006

datum

25-06-2006

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Almelo te Almelo
Project: Inventariserend veldonderzoek
Projectnummer: 176108
Titel: Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Datum: 25-06-2006
Redactie: W.A. Bergman
Met bijdragen van: W.A. Bergman, Drs. H. Leuving, drs. A. Spoelstra
Tekenaar: Ing. F. van der Hoeven, drs. A. Buesink
Eindredactie: drs. H.W. van Klaveren
Druk: SyntheGra Archeologie bv, Zelhem
ISSN: 1574-0838

SyntheGra Archeologie bv

Postadres: Postbus 4, NL-6997 ZG HOOG-KEPPEL

Telefoon +31 (0)314 62 77 08, Fax +31 (0)314 62 77 26, Internet: www.syntheGra.com

© SyntheGra Archeologie bv, 2006

De rechten van intellectueel eigendom verblijven te allen tijde bij SyntheGra Archeologie bv. De auteursrechten van de rapportage berusten bij gemeente Almelo. Voor vermenigvuldiging of gebruik van dit rapport dient toestemming te worden verleend door gemeente Almelo.

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

INHOUD

1.	Inleiding	4
1.1.	Onderzoekskader en doelstelling	4
1.2	Onderzoeksvragen	5
1.3	Administratieve gegevens	5
2	Samenvatting bureauonderzoek	6
3.	Methoden	7
3.1	Dekzandrug of-welving	7
3.2	Ontginnings- en dekzandvlakte	7
3.3	Ontginningsassen en cultuurhistorische elementen	7
4	Resultaten	9
4.1	Dekzandrug of-welving	9
4.2	Ontginningsassen en cultuurhistorische elementen	11
5	Conclusie	13
6	Advies	15
	Literatuur	16

Bijlagen:

Bijlage 1: Visualisering boormethodes

Bijlage 2: Resultaten van het veldwerk

Bijlage 3: Boorprofielen

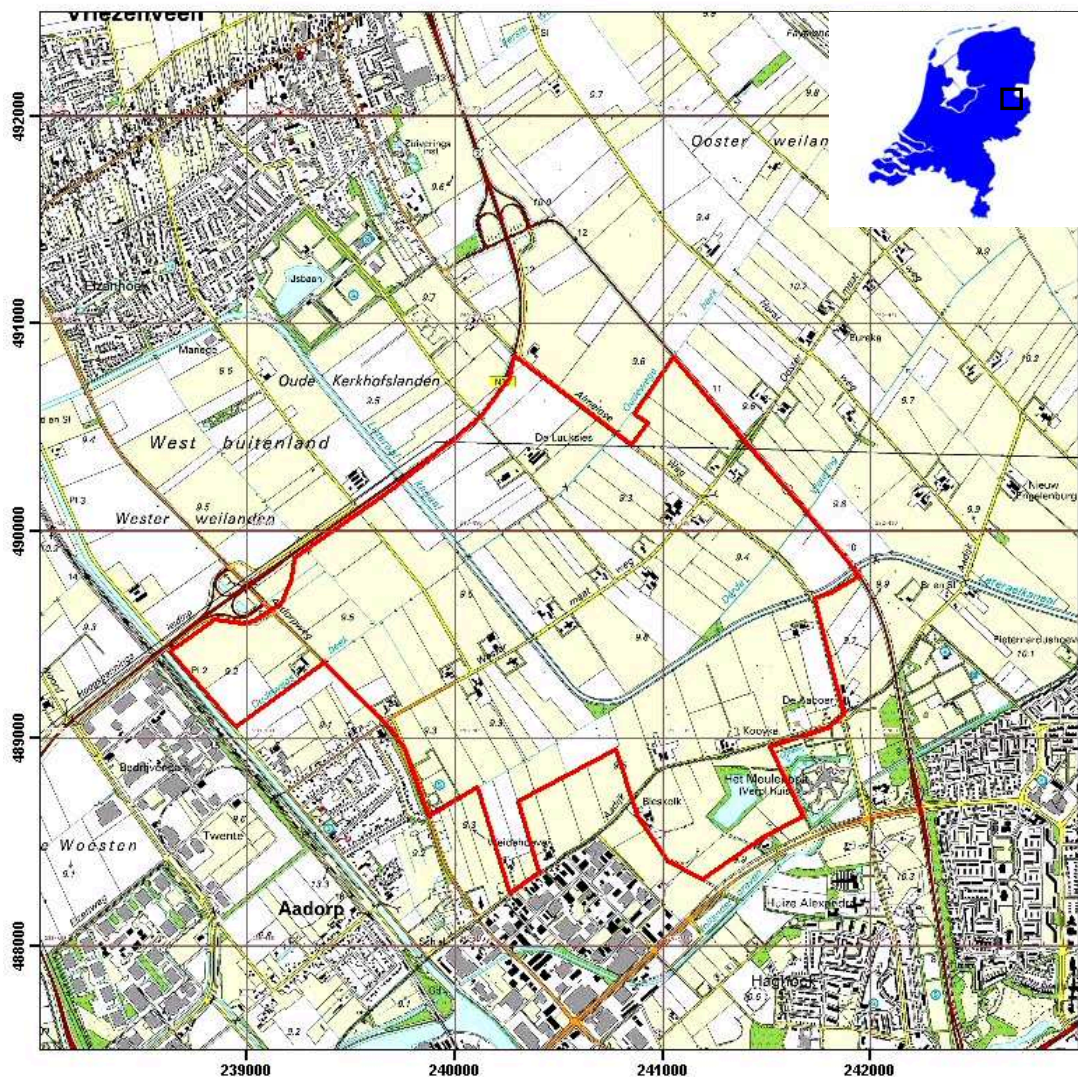
Bijlage 4: Geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

Afbeelding voorblad: Zicht vanaf de Almelseweg/Lateraalkanaal

1. Inleiding

1.1. Onderzoekskader en doelstelling

In juni 2006 is in opdracht van de gemeente Almelo, afdeling ROM/BHCH door Synthegra Archeologie bv een karterend veldonderzoek uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Het plangebied bevindt zich globaal tussen de Aadijk in het zuiden tot aan de N36 in het noorden, de Aadorpweg in het westen en de Almelseweg in het oosten (afbeelding 1). Het hele plangebied heeft een oppervlakte van circa 450 hectare. Het huidige landgebruik is agrarisch, het nieuwe bestemmingsplan beoogt de ontwikkeling van een woon- en werkgebied.

Afbeelding 1: het plangebied, aangegeven binnen het rode kader.

De uitvoering is gebaseerd op de resultaten van het in 2005 uitgevoerde bureauonderzoek Plangebied Almelo Noord.¹ Dat bureauonderzoek liet zien dat deze archeologische verwachting voor het gebied nader gespecificeerd kan worden. Op basis van de resultaten is een aanbeveling gedaan voor een

¹ Kuyjlet al, 2005

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

vervolgonderzoek in de vorm van een Inventariserend Veldonderzoek (IVO). Het rapport en de aanbevelingen zijn door het bevoegd gezag, de provincie Overijssel, getoetst. Deze heeft aangegeven dat de aanbeveling slechts ten dele overgenomen werden en de provincie een op punten afwijkend vervolgonderzoek wenselijk acht. Naar aanleiding van de opmerkingen van de provinciaal archeoloog is in overleg een definitief Plan van Aanpak opgesteld met als doel het toetsen en het aanvullen van het verwachtingsmodel dat gebaseerd is op het bureauonderzoek. Het gaat hierbij om een gebiedsgericht karterend onderzoek middels waarnemingen in het veld, waarbij aanvullende informatie wordt verkregen over de aanwezigheid van vondsten en/of sporen in het plangebied. De resultaten dienen als basis of richtlijn voor selectie van vindplaatsen die in aanmerking komen voor een waarderend vervolgonderzoek. Het vervolgonderzoek kan bestaan uit een verdicht boorgrid door middel van extra boringen en/of detailkartering of een waarderend onderzoek in de vorm van proefsleuven.

1.2 Onderzoeksvragen

Om de bovengenoemde doelstelling te realiseren dienen de volgende onderzoeksvragen te worden beantwoord:

- *Wat is de bodemopbouw en gaafheid van het bodemprofiel in het gebied?*
- *Zijn er archeologische resten aanwezig in het gebied?*
- *Waar en op welke diepte bevinden zich de archeologische resten?*
- *Voor zover mogelijk: wat is de aard, omvang en datering van eventueel aanwezige vindplaatsen?*

1.3 Administratieve gegevens

Toponiem	: Almelo Noord
Plaats	: Almelo
Gemeente	: Almelo
Provincie	: Overijssel
Projectnummer	: 176108
Bevoegd gezag	: Gemeente Almelo
Opdrachtgever	: Gemeente Almelo, ROM/BMCH
Uitvoerende instantie	: SyntheGra Archeologie
Datum uitvoering	: juni 2006
CIS-code	: 17558
Datum onderzoeksmelding	: 29 mei 2006
Kaartblad	: 28B en 28E
Oppervlakte	: ca. 450 ha
Grondgebruik	: agrarisch
Beheer en plaats documentatie	: Koninklijke Bibliotheek, Bibliotheek ROB, Archief SyntheGra Zelhem

Het plangebied wordt omsloten door de volgende vier coördinaten:

lb: X: 238424, Y: 490822

rb: X: 241859, Y: 490807

ro: X: 241847, Y: 488246

lo: X: 238639, Y: 488242

2 Samenvatting bureauonderzoek

In het verleden zijn er volgens het Archeologisch Informatie Systeem (Archis) in het plangebied enkele waarnemingen gedaan. Deze waarnemingen zijn gedateerd in het Neolithicum en/of Bronstijd en de Middeleeuwen.

Op basis van de bodemsamenstelling heeft het grootste deel van de onderzoekslocatie een lage archeologische verwachtingswaarde. Vlak onder het maaiveld komen in de laatste ijstijd gevormde dekzandafzettingen voor waarop in het Holoceen veen is gevormd. Vanaf de 14^e eeuw is begonnen met het winnen van veen. Veenrestanten zijn verploegd met de top van het dekzand. Alleen de dekzandwelingen en dekzandruggen hebben een hoge verwachting omdat hier geen veen gevormd is vanwege de hogere ligging in het landschap. De dekzandwelingen en dekzandruggen kunnen archeologische restanten uit alle perioden, maar met name uit de Steentijd, bevatten. Ter hoogte van de ontginningvlaktes is vermoedelijk een groot deel van het bodemarchief van de periode Midden-Neolithicum – Middeleeuwen vergraven. De verwachting dat er archeologische indicatoren uit deze periode ter plaatse van de ontginningsvlaktes aanwezig zijn, is daarom laag.

De nederzetting Vriezenveen is ooit in het plangebied gesitueerd geweest en is meerdere malen verplaatst. Waarschijnlijk is Vriezenveen in de 14^e eeuw gesticht. Vriezenveen is een voorbeeld van een vervening in opstrek; hierdoor werd het dorp meerdere malen verplaatst. Het is dan ook de verwachting dat er zich op de onderzoekslocatie resten van oude ontginningsstructuren en historische elementen, zoals bijvoorbeeld van erven, perceelssloten en boerderijen, bevinden.

3. Methoden

De verschillende landschapseenheden zoals onderscheiden in het bureauonderzoek (incl. selectiebesluit) zijn op een afzonderlijke wijze onderzocht (voor de ligging van deze eenheden zie bijlage 1).

Landschapseenheden	Methode	omvang
Dekzandrug of –welling (A)	booronderzoek; 20 / ha 15 cm + zeven	ca. 8 ha.
Ontginnings- en dekzandvlakte (B)	vooralsnog <i>geen</i> nader onderzoek	ca. 340 ha.
Ontginningsassen en cultuurhistorische elementen (C)	oppervlaktekartering (raaiafstand 7 m) of: booronderzoek 5 / ha 7 cm	totaal ca. 100 ha.
geschatte verdeling	akkerland: 40 % grasland en overig: 60 %	

Tabel 1: Opzet en onderzoeksmethoden van het Inventariserend Veldonderzoek

3.1 Dekzandrug of-welling

Dekzandkoppen en –wellingen zijn niet verkend, maar direct gekarteerd voor de periode Steentijd. Dit betreft een zone van ca. 8 ha in het midden van het gebied en een zone van circa 1.5 ha in het uiterste zuidoosten van het gebied. In deze delen worden met name resten uit de Steentijd verwacht; dergelijke vindplaatsen worden vaak gekenmerkt door een relatief kleine omvang en een ijle vondstspreading. Om dergelijke resten in kaart te brengen is daarom een relatief intensief onderzoek noodzakelijk, waarbij ten minste 20 boringen per hectare gezet dienen te worden. De boringen zijn gezet met een Edelmanboor met diameter van 15 cm (“megaboor”). De boringen zijn doorgezet tot minimaal 20 cm in de C-horizont en met een maximum van 1,20 m –Mv. Het opgeboorde materiaal is droog gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm. De boorpunten zijn ingemeten door een landmeter met gebruik van een RTK-GPS. RTK-GPS maakt naast de satelliet signalen gebruik van een signaal van een basisstation dat binnen enkele kilometers afstand staat van de gebruiker. De afwijking van de ingemeten boorpunten bedraagt niet meer dan 5-30 mm.

3.2 Ontginnings- en dekzandvlakte

Het grootste deel van het plangebied, dat bestaat uit de landschapseenheden dekzandvlakte en ontginningsvlakte, kent een lage archeologische verwachting. Deze eenheden behoeven daarom, vooralsnog, niet onderzocht te worden van het bevoegd gezag. Indien uit de overige onderzoeken toch aanwijzingen voor de aanwezigheid van vindplaatsen naar voren komen, kan hier mogelijk in een later stadium toch nog (deels) een veldonderzoek wenselijk zijn; dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

3.3 Ontginningsassen en cultuurhistorische elementen

In de zones van ontginningsassen waarin cultuurhistorische elementen kunnen voorkomen, worden archeologische resten uit met name de Late Middeleeuwen verwacht. Deze kunnen in de regel in kaart gebracht worden door middel van een booronderzoek met een dichtheid van 5 boringen per hectare (boorgrid 40 x 50 m en/of enkele boorraai). Hier zijn boringen gezet met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm tot maximaal 1,20 m –Mv. De boorpunten zijn ingemeten door een landmeter met gebruik van RTK-GPS.

Aangezien deze resten aan of direct onder het oppervlak verwacht worden, zijn zover mogelijk deze resten door middel van een oppervlaktekartering in kaart gebracht. Een oppervlaktekartering is een adequate en snelle methode van archeologisch onderzoek en is daarom zo veel mogelijk toegepast worden. Oppervlaktekartering houdt het systematisch aflopen van percelen in, waarbij aan het oppervlak aanwezige vondsten verzameld en vondstconcentraties op kaart ingetekend worden. In enkele gevallen is een controleboring uitgevoerd.

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

De toepasbaarheid van deze methode is echter afhankelijk van de vondstzichtbaarheid is beperkt tot met name akkerland. Vooraf werd uitgegaan van ca. 40% akkerland op een totaal oppervlakte van ca. 100 ha. In de praktijk bleek de totale oppervlakte 83 ha te beslaan waarvan 31 ha akkerland.

4 Resultaten

De locaties van de boringen zijn afgebeeld op de kaart in bijlage 2. De boorbeschrijvingen en –profielen zijn bijgevoegd in bijlage 3. Een overzicht met geologische perioden en afkortingen in bijlage 4.

Enkele percelen zijn niet onderzocht omdat geen betredingstoestemming werd verleend. Het gaat hier om een deel van de dekzandwelling in het midden van het gebied ten noorden van de Westermaatweg en een klein deel van de historische ontginningsas ten westen van het Lateraalkanaal en ten noorden van de Westermaatweg. In overleg de gemeente Almelo en de provincie Overijssel is besloten van onderzoek in een later stadium af te zien.

4.1 Dekzandrug of-welving

Binnen het plangebied zijn naast de uit het bureauonderzoek bekende dekzandwelling en –rug bij de kartering van ontginningsassen nog twee dekzandwellingen aangetroffen. Na overleg met de gemeente Almelo en de provincie Overijssel is besloten om ook op deze dekzandwellingen is een karterend booronderzoek uit te voeren met een boordichtheid van 20 boringen per hectare. De resultaten zijn per welving apart weergegeven op de detailkaartjes A t/m D, en ook apart beschreven onder dezelfde nummering.

Dekzandwelling A.

Deze welving ligt aan de Westermaatweg. Voor het grootste deel van deze dekzandwelling (ten noorden van de Westermaatweg) was geen betredingstoestemming verleend. Dit gedeelte is daarom niet onderzocht. Ten zuiden van de Westermaatweg zijn 26 boringen gezet (nr. 143 t/m 168). De meeste van deze boringen vertonen een A-C profiel. De A-horizont (de bouwvoor) is 30 tot 40 cm dik en bestaat uit matig fijn, zwak siltig, doorgaans zwak humeus bruingrijs zand. De hieronder liggende C-horizont bestaat uit matig fijn, zwak siltig, geel of geelgrijs zand. In twee boringen is een B-horizont aangetroffen dat uit hetzelfde materiaal bestaat als de C-horizont, maar die roesthoudend is en een oranjebruine kleur heeft. In drie boringen is tussen de A-horizont en de C-horizont een donkergrijze, sterk humeuze tussenlaag aangetroffen. Doorgaans ontstaan dit soort horizonten na egalisatie. In het oostelijke deel van dit dekzandkopje is een geheel verstoord bodemprofiel aangetroffen.

Dekzandwelling B.

De op deze dekzandwelling of -kopje aangetroffen bodemprofielen komen overeen met die van dekzandwelling A. Op deze dekzandwelling is met name in het zuidoostelijke gedeelte een (deels) intact podzolprofiel aangetroffen. In het gedeelte ten westen van de sloot is het bodemprofiel doorgaans verstoord. Van de eigenaar van deze percelen is vernomen dat de bodem hier in het verleden tot op één meter onder maaiveld is verploegd. De grenzen van deze dekzandwelling of -kopje zijn bepaald aan de hand van visuele waarnemingen in het veld.

Dekzandwelling C.

Op deze dekzandwelling of -kopje is in een zestal boringen een podzol B-horizont aangetroffen. Deze boringen liggen enigszins verspreid over het deelgebiedje. Alleen in het westen van dit kopje ligt er een drietal boringen met podzol B-horizont aaneengesloten. Alleen hier is dus een zone met een (deels) intact podzolprofiel aangetroffen. Op de rest van deze dekzandwelling of -kopje vertoont de bodem een A-C profiel of duidelijke tekenen van verstoring door recente bodemverstorende werkzaamheden waarbij de B-horizont met de A-horizont is verploegd. De grenzen van deze dekzandwelling of -kopje zijn bepaald aan de hand van visuele waarnemingen in het veld.

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

Dekzandrug D.

In dit deelgebiedje is in geen enkele boring een intact podzolprofiel aangetroffen. In het gehele gebiedje vertoont de bodem een A-C profiel of duidelijke aanwijzingen voor verstoring van het bodemprofiel tot in de C-horizont door recente bodembewerking.

4.1.1 Vondsten

Bij controle van het opgeboorde bodemmateriaal zijn geen archeologische resten of indicatoren aangetroffen

4.2 Ontginningsassen en cultuurhistorische elementen

4.2.1 Oppervlaktekartering

Waar de omstandigheden het toelieten, is een oppervlaktekartering uitgevoerd. De belopen maïs- en aardappelakkers waren uitgerend en hadden een goede vondstzichtbaarheid. In totaal is 32 hectare door middel van een oppervlaktekartering onderzocht, voornamelijk percelen waar restanten van historische ontginningsassen verwacht werden. Het noordelijke deel van de dekzandrug in het zuidoostelijk terreingedeelte leende zich ook voor een oppervlaktekartering.

Tijdens de oppervlaktekartering zijn de percelen systematisch belopen met een onderlinge afstand van ongeveer zeven meter tussen de raaien. Tijdens het lopen is gelet op het voorkomen van voorwerpen van metaal, steen, bot etc. en aardewerkscherven. De vondsten zijn in het veld met behulp van jalons, een dubbel pentagoonprisma en een meetlint ingemeten ten opzichte van topografische grenzen.

4.2.2 Vondsten

Bij de oppervlaktekartering zijn enkele archeologische resten aangetroffen. Het betreft 4 vuurstenen artefacten en klopsteen van (natuur)steen en een fragment gedraaid aardewerk.

Vondstnummer	Coördinaten	Hoeveelheid	Materiaal	Datering	Omschrijving
1	240246, 490547	1	SVU	PALEOL	AFSLAG
2	241810, 489242	1	KER	ROM	ROMEINS
3	241784, 489172	1	SVU	PALEOL	KLING, iets RETOUCHE
4	239241, 489789	1	SXX	PALEOL	KLOPSTN
5	239530, 489507	2	SVU	PALEOL	1 STEKER, RETOUCHE / 1 XXX

De vuurstenen werktuigen kunnen in het Laat-Paleolithicum worden gedateerd. Het gaat om een tweetal klingen (vondstnummer 1 en 3), en een steker (vondstnummer 5), allen vervaardigd van lokaal vuursteen. De fragmenten hebben langdurig aan de oppervlakte gelegen; dit is te zien aan de sterke patinerings van het oppervlak van de vondstnummers 1 en 5. De kling met het vondstnummer 3 is niet gepatineerd en heeft derhalve slechts korte tijd aan het oppervlakte gelegen. Vanwege het geringe aantal vondsten, het gebrek aan gidsartefacten (zoals bijvoorbeeld spitsen) en het feit dat het grotendeels om oppervlaktevondsten gaat is het echter niet mogelijk de vondsten nauwkeuriger te dateren dan het Laat-Paleolithicum (35.000 – 8800 v. Chr.). In de nabijheid van de vuurstenen artefacten is nog een stuk natuursteen gevonden (vondstnummer 4). Dit soort steen is elders in het plangebied niet aangetroffen. Vermoedelijk gaat het om een zogenaamde *retouchoir*, dat wil zeggen een werktuig om vuursteen te bewerken. Hoewel de typische beschadigingen die bij het bewerken van vuursteen aan het oppervlakte van natuursteen optreden niet met het blote oog zichtbaar zijn, zou dit door middel van gebruikssporenanalyse met behulp van de microscoop kunnen worden aangetoond.

Elders in het plangebied is nog een fragment aardewerk aangetroffen (vondstnummer 2). Het gaat hierbij om gladwandig gedraaid aardewerk met een fijne magering. Het fragment is geelwit tot roze van kleur, ook op de breuk. Het baksel is vrij zacht. Het gaat vermoedelijk om een fragment van een gladwandige Romeinse kruikamfoor. Op het fragment zijn de draairingen nog goed zichtbaar, ondanks het feit dat het stuk enigszins verweerd is. Vergelijkbaar vondstmateriaal en vindplaatsen uit de Romeinse Tijd zijn niet bekend uit Almelo. De dichtstbijzijnde vondstmelding met een in de buurt komende datering, betreft een bronzen armband met een glazen kraal en ligt ruimschoots ten noorden van de locatie en is ter plaatse van de Kooiplas in Vrienzerveen, gemeente Twenterand (Archisnummer 13255). De armband die in 1970 door de toenmalige

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

provinciaal archeoloog werd beschreven betreft een oude vondst die in de Late IJzertijd is gedateerd. Het is daarom meer waarschijnlijk dat het fragmentje aardewerk uit de Romeinse Tijd oorspronkelijk van elders is aangevoerd. In het onderzoeksgebied is in het verleden waarschijnlijk grondverbetering toegepast en het is niet ongebruikelijk dat hiervoor grond (bijvoorbeeld terprgrond of eerdgrond) van elders is gebruikt. Omdat het een stroiovondst betreft mag er vooralsnog niet veel wetenschappelijke waarde aan gehecht worden.

De verwachting was dat ter hoogte van de ontginningvlaktes vermoedelijk een groot deel van het bodemarchief van de periode Midden-Neolithicum – Middeleeuwen vergraven zou zijn. Om dit te toetsen is door middel van een aantal controleboringen bepaald hoe de bodemopbouw ter plaatse van de oppervlaktevondsten eruit ziet. De resultaten gaven aan dat de bodem tot 40 á 70 cm vergraven is (boring 269 bij vondstnr. 3. Boring 273 bij vondstnr.2 en de boringen 318 en 319 bij vondstnr.5). Een eventueel aanwezig sporenniveau is bij het bewerken van het land vermengd geraakt met veenrestanten uit het Holoceen en kan met het ploegen aan de oppervlakte terecht zijn gekomen. Het Romeins aardewerk kan met handelscontacten in het plangebied zijn geraakt. Hieraan worden verder geen conclusies verbonden.

Er zijn geen restanten van ontginningsboerderijen of historische wegenpatronen aangetroffen.

4.2.3 Inventariserend booronderzoek

In het selectiebesluit is bepaald een inventariserend booronderzoek uit te voeren op locaties met een slechte vondstzichtbaarheid waar een oppervlaktekartering niet mogelijk was met als doel de mate van intactheid van het bodemprofiel te onderzoeken. In totaal zijn er 232 boringen gezet ter plaatse van de vermoedelijke ontginningsassen en cultuurhistorische elementen. Ondanks dat de verspreiding van de boorpunten omvangrijk is, zijn de profielen redelijk eenduidig te beschrijven. Het dek bestaat uit zwak tot matig humeus matig fijn zand. Dit is geïnterpreteerd als dekzand vermengd met een sterk venige bovengrond. De vermenging en de scherpe ondergrens ervan, doen vermoeden dat het gebied een zekere ontginning en/of egalisatie gekend heeft. In een aantal boringen in het noorden en noordoosten van het plangebied is nog restveen, veraard veen of veen met een sterke zandbijmenging aanwezig. De meeste van de boringen ten zuiden van de Aadijk (41 t/m 59) zijn vastgelopen in een puin- en sintelhoudende laag. Deze laag is een onderdeel of verhardingslaag van een circa 10 meter diepe zandwinningsput die eerst volgestort is met onder andere huisvuil en daarna afgedekt is.²

4.2.4 Vondsten

Bij controle van het opgeboorde bodemmateriaal zijn geen archeologische resten of indicatoren aangetroffen.

² schriftelijke mededeling dhr. H.L. Wever, gemeente Almelo.

5 Conclusie

Het uitgevoerde karterende veldonderzoek heeft inzicht verschaft in de bodemkundige grondslag en het al dan niet voorkomen van archeologische indicatoren of historische ontginningsstructuren in het geplande woon- en werkgebied Almelo Noord.

Op basis van het eerder uitgevoerde bureauonderzoek werden archeologische resten verwacht uit de periode voor het Midden-Neolithicum en historische elementen vanaf de 14^e eeuw. Op basis van bodemkundige en geomorfologische kenmerken gold bij aanvang van het onderzoek een hoge archeologische verwachting voor dekzandruggen- of welvingen. Voor ontginnings- en dekzandvlaktes gold een lage archeologische verwachting. Op basis van bekende historische bronnen werden ontginningsassen en cultuurhistorische elementen verwacht.

In het plangebied zijn vindplaatsen bekend uit het Neolithicum en/of Bronstijd en de Middeleeuwen.

Voor een deel van het plangebied is geen betredingstoestemming verleend. Het betreft hier een deel van een dekzandwelving (detailkaart A) en een klein deel van een ontginningsas waar in overleg met gemeente en provincie is besloten van onderzoek in een later stadium af te zien.

Tijdens het onderzoek naar de ontginningsassen en cultuurhistorische elementen zijn een aantal vuursteenartefacten en een retouchoir gevonden, daterend uit het Laat-Paleolithicum en een fragment geïmporteerd Romeins aardewerk. Ter plaatse van een aantal vondstlocaties zijn controleboringen gezet, hieruit blijkt dat de bodem van de vindplaatsen verstoord is.

In het onderzoek naar cultuurhistorische elementen zijn nog een tweetal dekzandwelvingen of -kopjes aan het licht gekomen. Na overleg met gemeente en provincie is besloten om op deze dekzandkopjes een karterend booronderzoek uit te voeren voor de periode Steentijd.

Enkele percelen zijn niet onderzocht omdat geen betredingstoestemming werd verleend. Het gaat hier om een deel van de dekzandwelving in het midden van het gebied ten noorden van de Westermaatweg en een klein deel van de historische ontginningsas ten westen van het Lateraalkanaal en ten noorden van de Westermaatweg. In overleg de gemeente Almelo en de provincie Overijssel is besloten van onderzoek in een later stadium af te zien.

Het inventariserend veldonderzoek richt zich op de volgende onderzoeksvragen:

- *Wat is de bodemopbouw en gaafheid van het bodemprofiel in het gebied?*

Voor de dekzandwelvingen of -ruggen geldt, dat slechts een beperkt aantal boringen een intact bodemprofiel hebben. Deze liggen niet als een cluster bij elkaar. De meeste van deze boringen vertonen een A-C profiel. De overige boringen in vroeger natter gebied kennen over het algemeen een zwak tot matig humeuze bovengrond met een scherpe overgang naar de onderliggende horizont. Aangenomen wordt dat Holocene veenrestanten zijn verploegd met Pleistoceen dekzand. In het noorden en noordoosten van het plangebied komt nog restveen en moerige grond voor. Het oostelijk deel van de gekarteerde dekzandwelving (A) is volledig verstoord, alsmede de boringen ten zuiden van de Aadijk.

- *Zijn er archeologische resten aanwezig in het gebied?*

Er is archeologisch materiaal aan het oppervlak aangetroffen. Er is geen archeologische stratigrafie waargenomen.

- *Waar en op welke diepte bevinden zich de archeologische resten?*

De archeologische resten zijn allemaal oppervlaktevondsten, de locaties zijn weergegeven in bijlage 2.

- *Voor zover mogelijk: wat is de aard, omvang en datering van eventueel aanwezige vindplaatsen?*

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

Er zijn een aantal vondsten die dateren uit het Laat Paleolithicum Het gaat om een tweetal klingen en een steker, allen vervaardigd van lokaal vuursteen. Naast de vuurstenen artefacten is nog een stuk natuursteen gevonden Deze stenen zijn elders in het plangebied niet aangetroffen. Vermoedelijk gaat het om een zogenaamde *retouchoir*, dat wil zeggen een werktuig om vuursteen te bewerken. In het zuidoosten van het plangebied is een fragment gladwandig Romeins aardewerk gevonden. Het betreft echter een stroivondst van de oppervlakte, waaraan vooralsnog geen wetenschappelijk waarde aan gehecht mag worden. Vindplaatsen uit de Romeinse tijd zijn in de directe omgeving niet bekend.

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

6 Advies

Er zijn geen duidelijke aanwijzingen gevonden dat er een archeologische vindplaats in het plangebied aanwezig is. Een vervolgonderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De resultaten van dit onderzoek dienen getoetst te worden door het bevoegd gezag, dat op basis van het uitgebrachte advies een selectiebesluit zal nemen. Geadviseerd wordt daarom om contact op te nemen met de Provinciaal Archeoloog van Overijssel.

Project : Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek
Kenmerk : WBE/UIT/SAZ/176108

Literatuur

Kuijl, E.E.A. van der, Emaus, A.A.G. en C. Helmich *et al.*, 2005: Plangebied Almelo Noord , Inventariserend veldonderzoek, SyntheGra Archeologie rapportage 175091, Zelhem

Bijlagen:

Bijlage 1: Visualisering boormethodes

Visualisering boormethodes

ten behoeve van plangebied "Almelo-Noord"

schaal: 1 : 10.000

Legenda

 onderzoekslocatie

boormethode

 A, ca. 6 ha

 B, ca. 334,3 ha

 C, ca. 88,5 ha

 niet, ca. 18,3 ha

490000

489000

239000

240000

241000

242000

Bijlage 2: Resultaten van het veldwerk

Resultaten veldwerk (A)

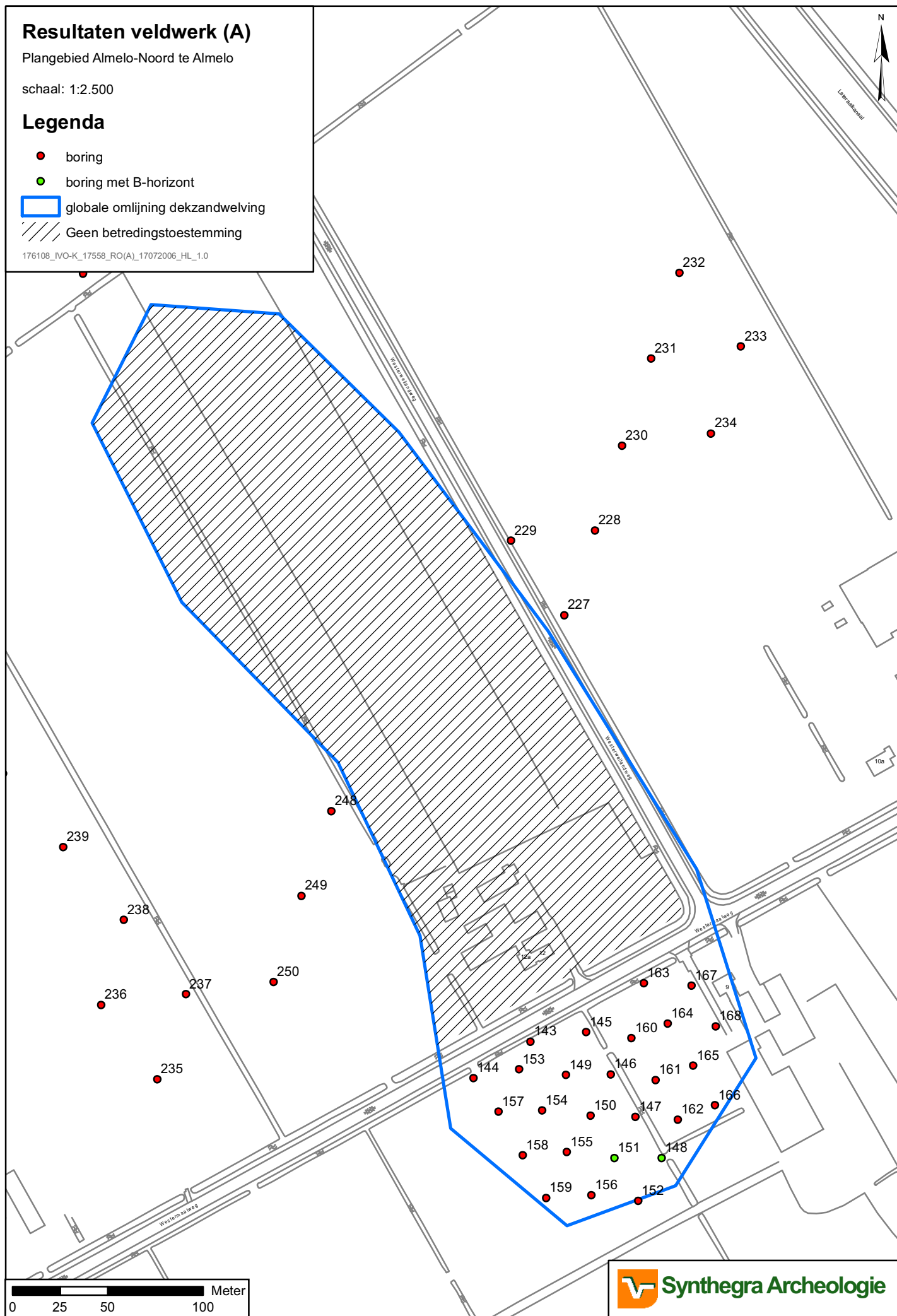
Plangebied Almelo-Noord te Almelo

schaal: 1:2.500

Legenda

- boring
- boring met B-horizont
- globale omlijnning dekzandwielving
- Geen betredingstoestemming

176108_IVO-K_17558_RO(A)_17072006_HL_1.0

Resultaten van het veldwerk

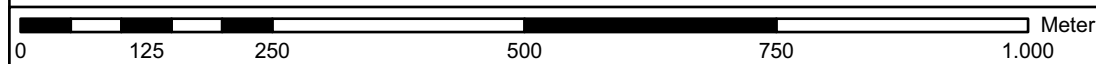
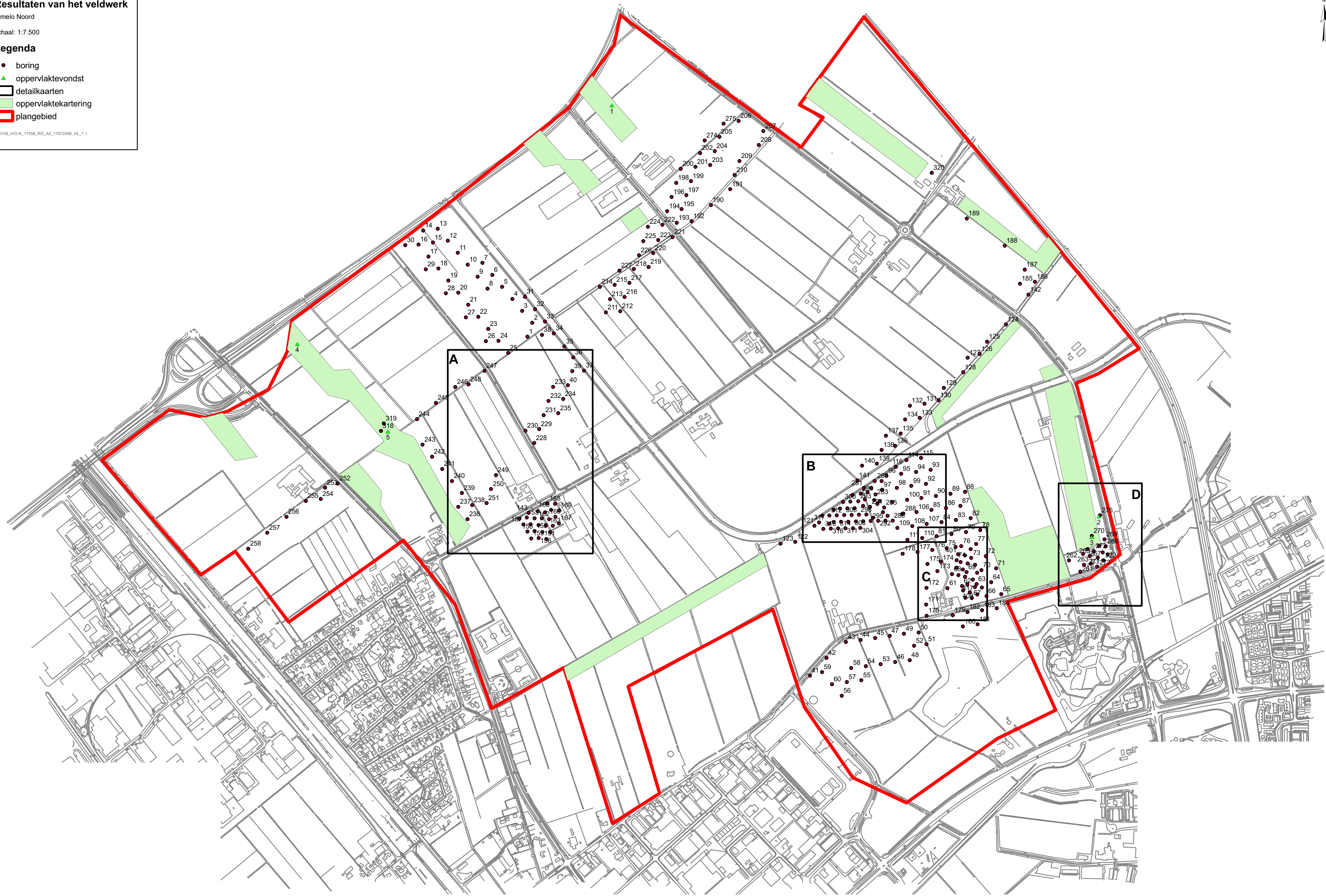
Almelo Noord

schaal: 1:7.500

Legenda

- boring
- ▲ oppervlaktevondst
- ▭ detailkaarten
- oppervlaktekartering
- ▭ plangebied

176108_IJVO-K_17568_RO_A2_17072006_HL_1.1

Resultaten veldwerk (D)

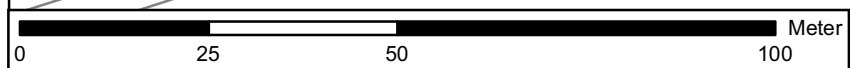
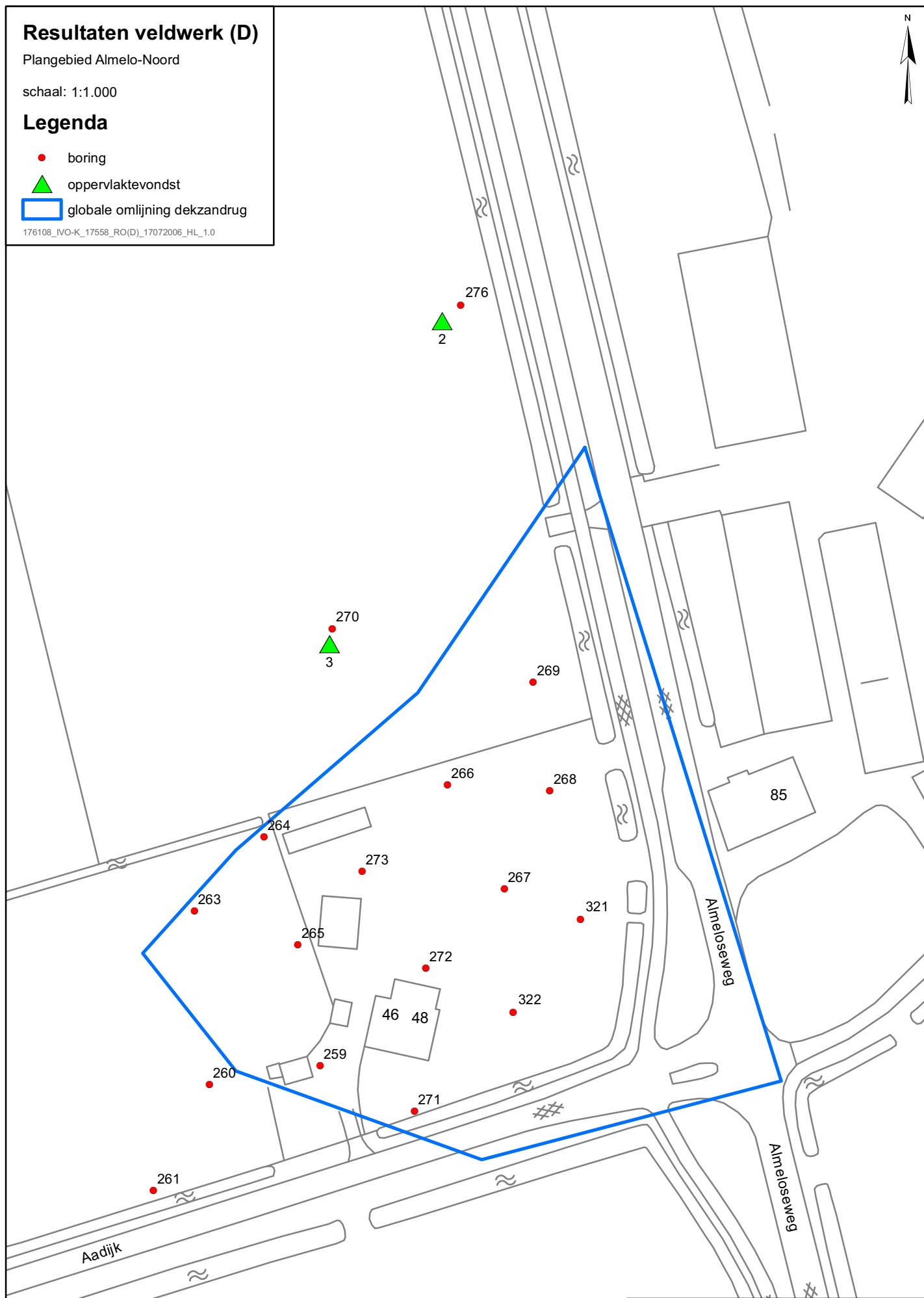
Plangebied Almelo-Noord

schaal: 1:1.000

Legenda

- boring
- ▲ oppervlaktevondst
- ▭ globale omlijning dekzandrug

176108_IVO-K_17558_RO(D)_17072006_HL_1.0

Resultaten veldwerk (B)

Almelo Noord

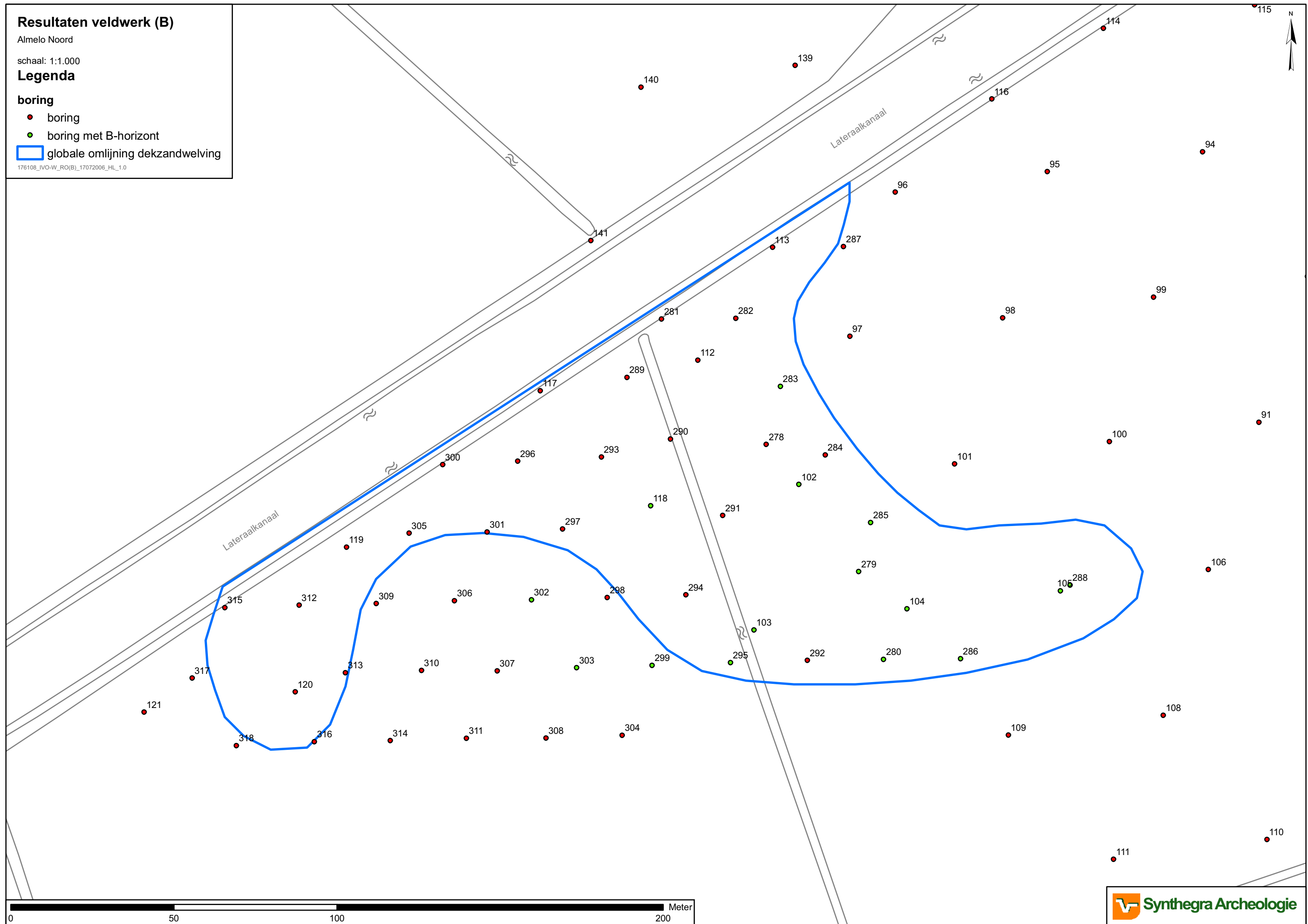
schaal: 1:1.000

Legenda

boring

- boring
- boring met B-horizont
- ▭ globale omlijning dekzandwielving

176108_IVO-W_RO(B)_17072006_HL_1.0

Resultaten veldwerk (C)

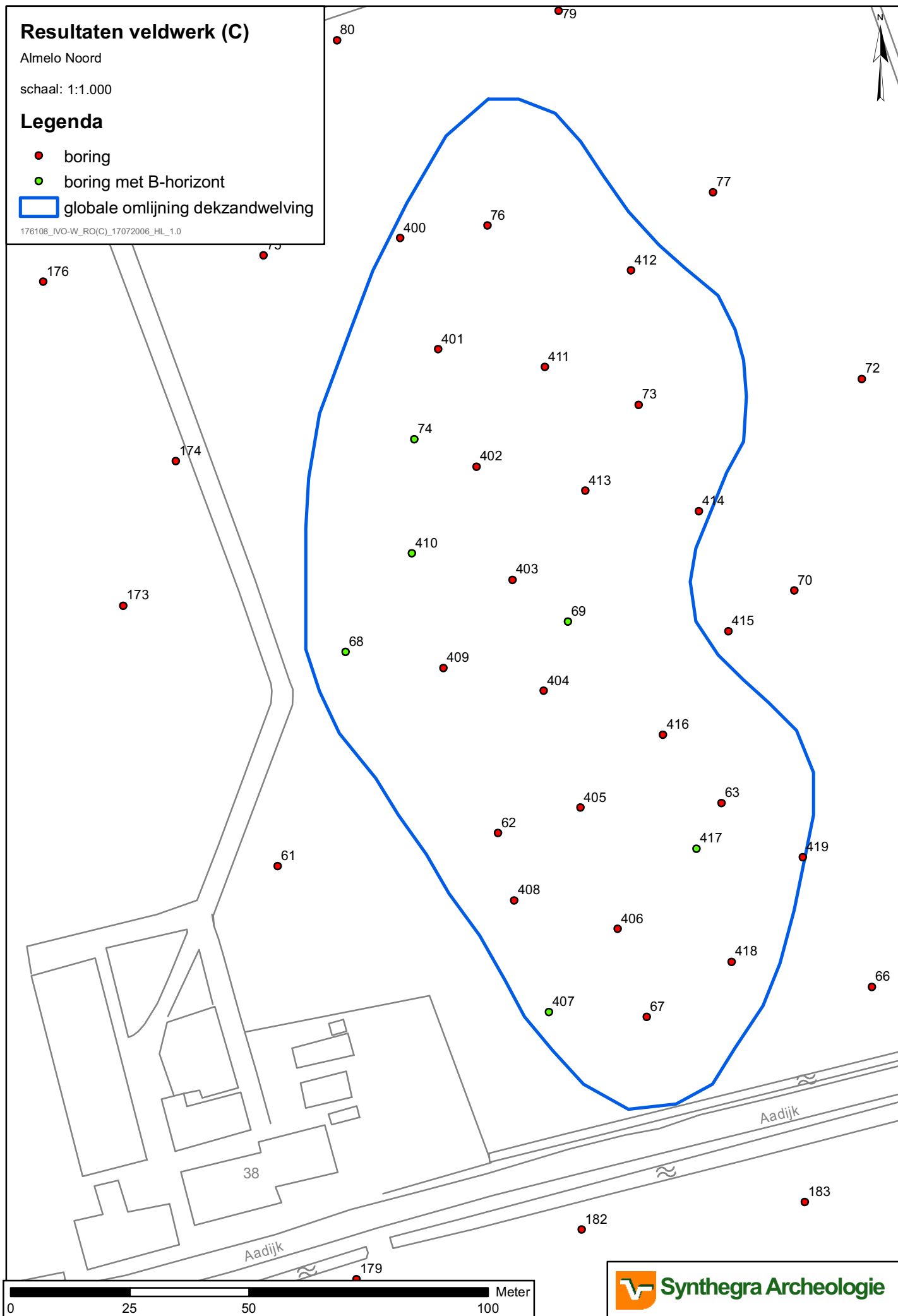
Almelo Noord

schaal: 1:1.000

Legenda

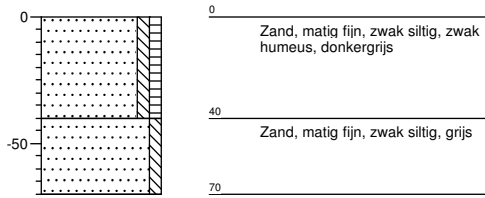
- boring
- boring met B-horizont
- globale omlijning dekzandwieling

176108_IVO-W_RO(C)_17072006_HL_1.0

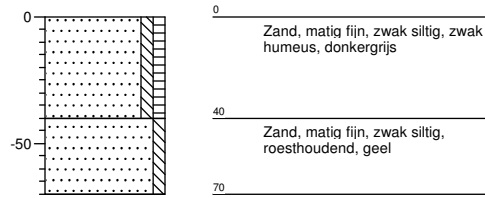

Bijlage 3: Boorprofielen

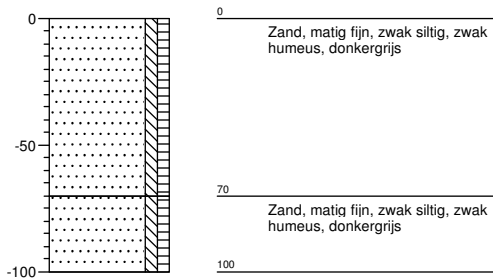
Boring: 1

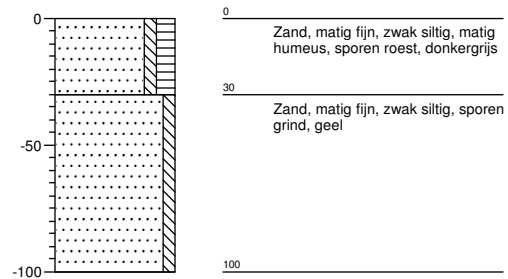
Boring: 2

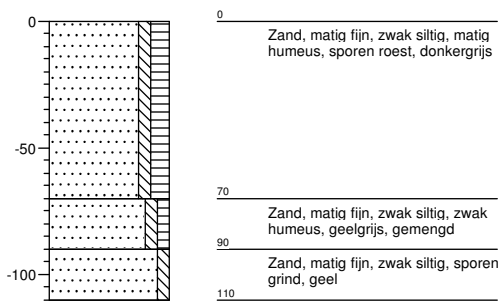
Boring: 3

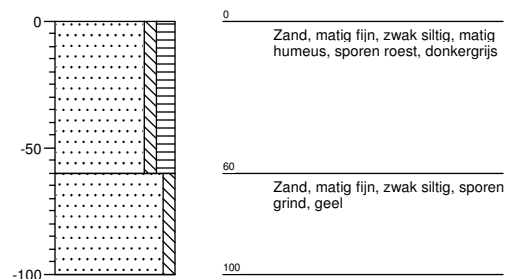
Boring: 4

Boring: 5

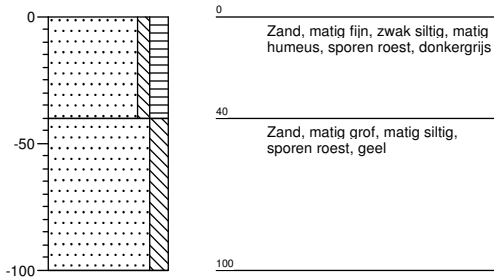
Boring: 6

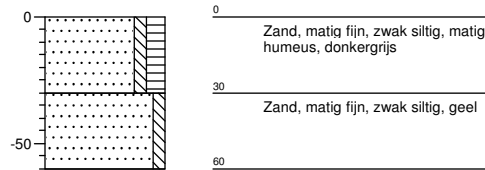
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

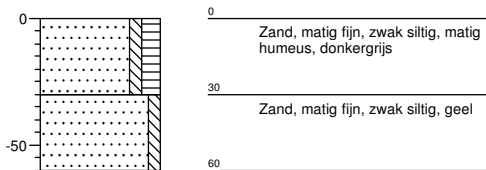
Boring: 7

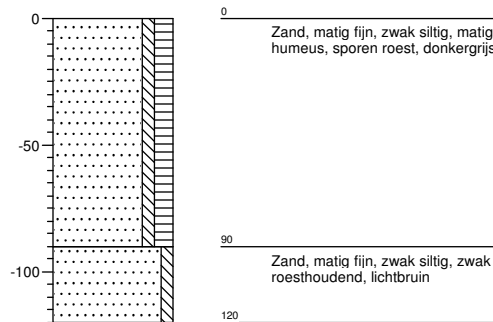
Boring: 8

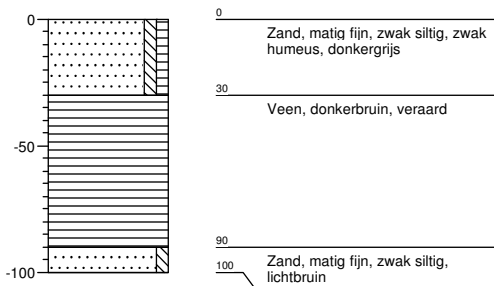
Boring: 9

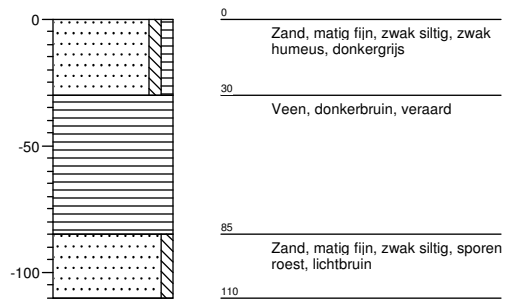
Boring: 10

Boring: 11

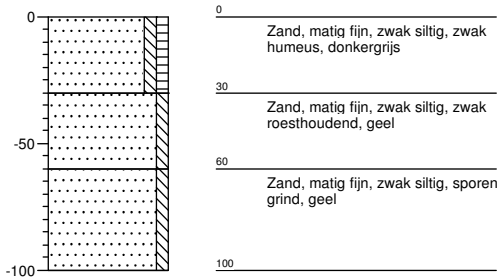
Boring: 12

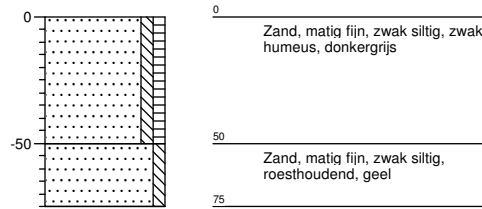
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

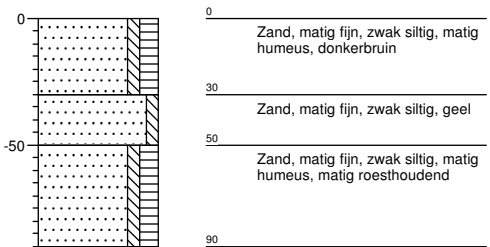
Boring: 13

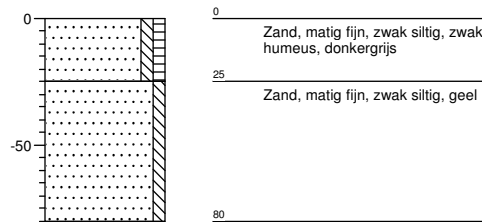
Boring: 14

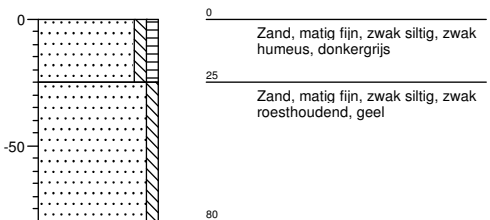
Boring: 15

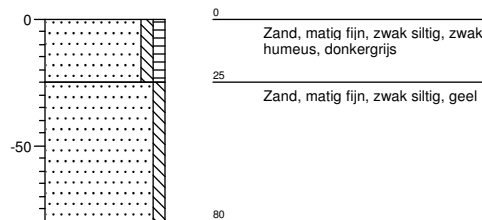
Boring: 16

Boring: 17

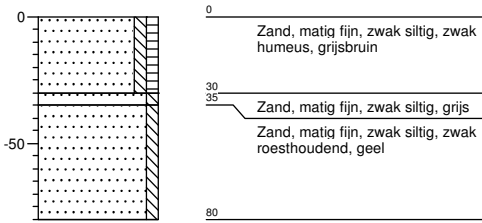
Boring: 18

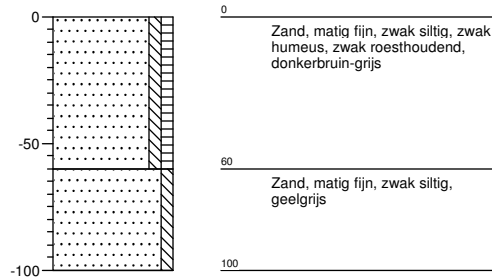
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

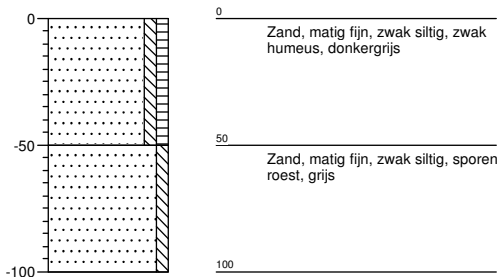
Boring: 19

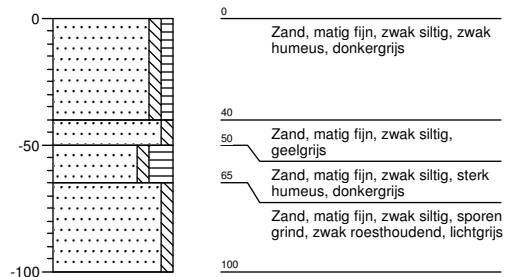
Boring: 20

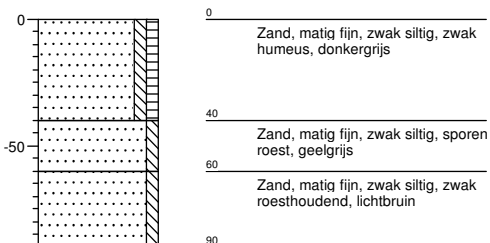
Boring: 21

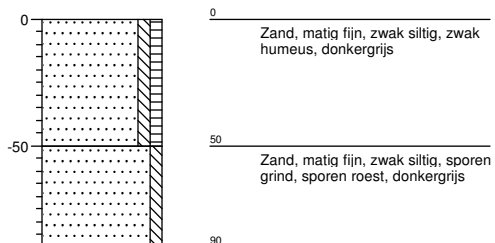
Boring: 22

Boring: 23

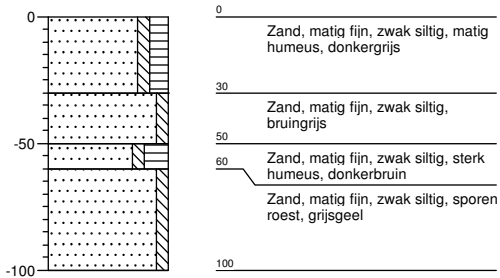
Boring: 24

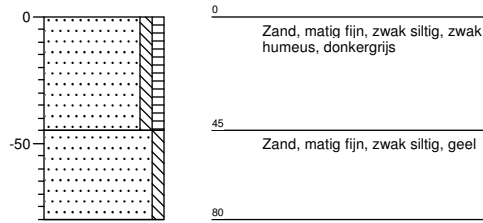
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

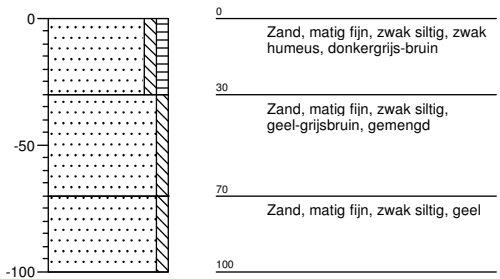
Boring: 25

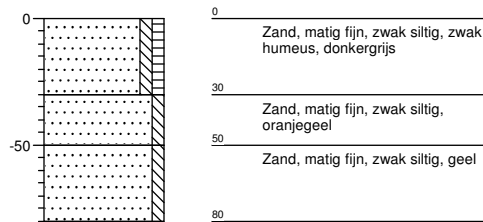
Boring: 26

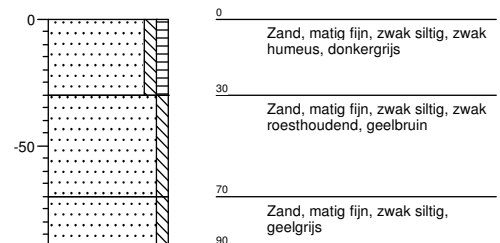
Boring: 27

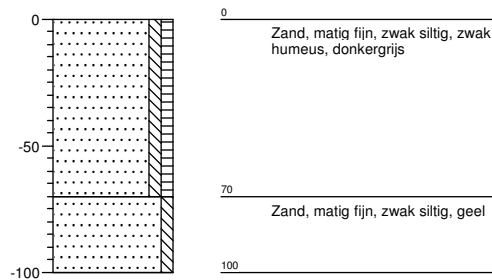
Boring: 28

Boring: 29

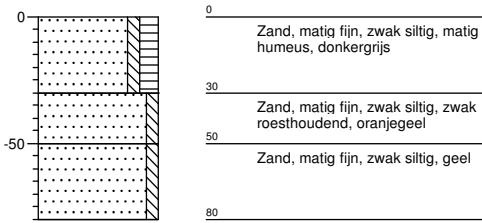
Boring: 30

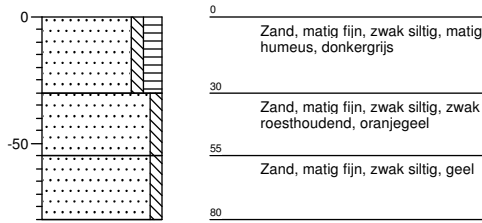
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

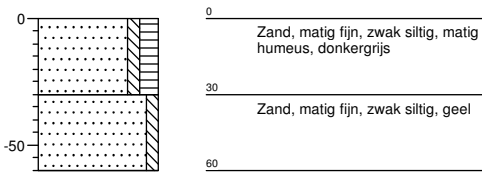
Boring: 31

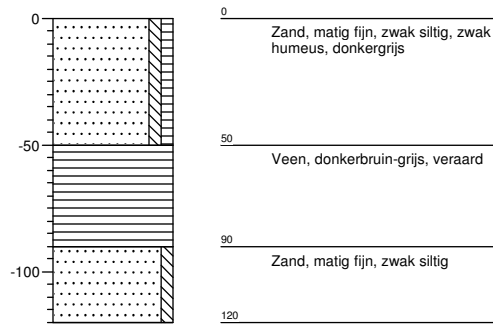
Boring: 32

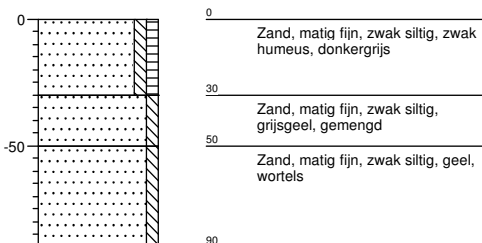
Boring: 33

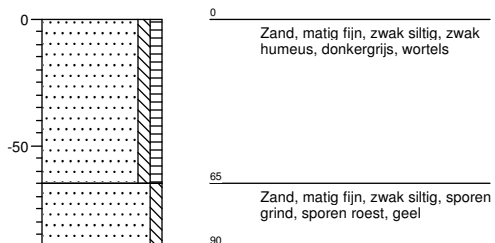
Boring: 34

Boring: 35

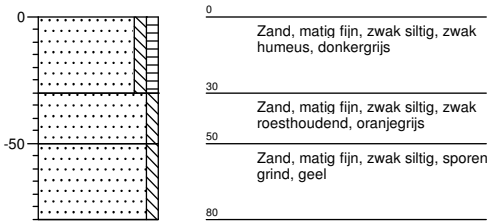
Boring: 36

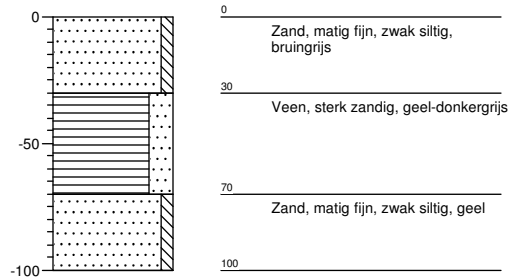
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

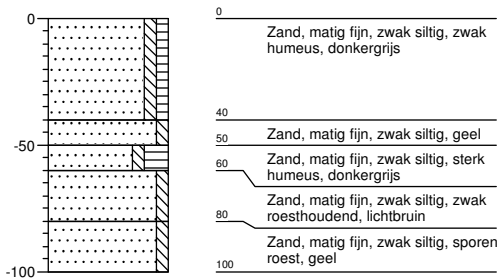
Boring: 37

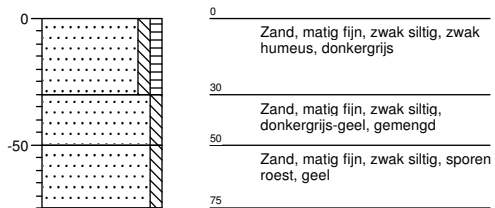
Boring: 38

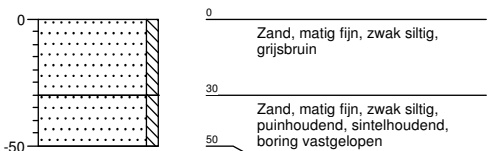
Boring: 39

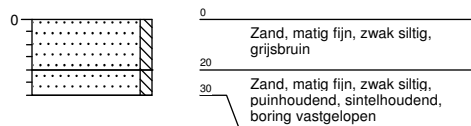
Boring: 40

Boring: 41

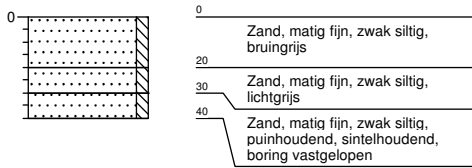
Boring: 42

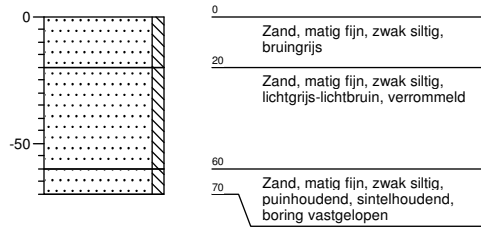
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

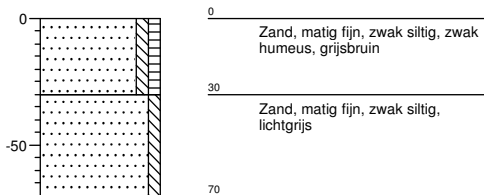
Boring: 43

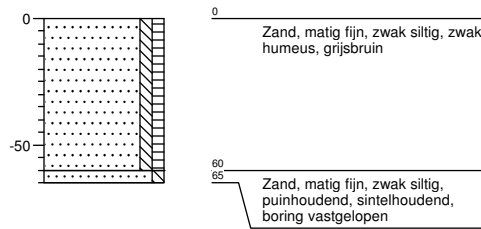
Boring: 44

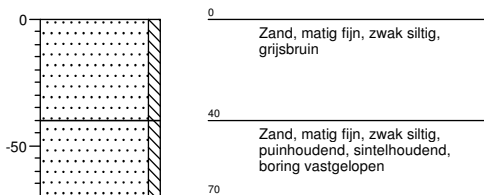
Boring: 45

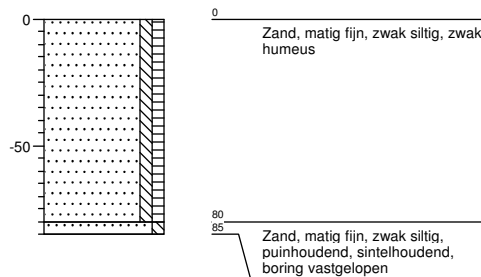
Boring: 46

Boring: 47

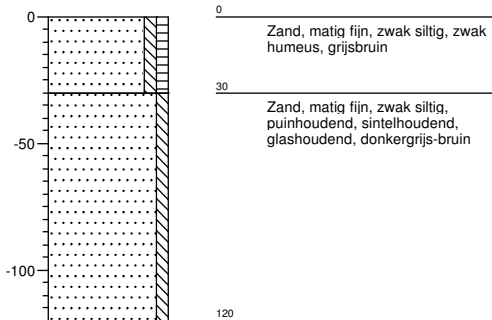
Boring: 48

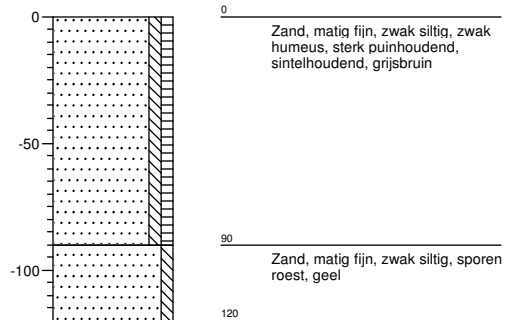
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

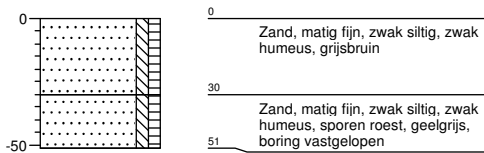
Boring: 49

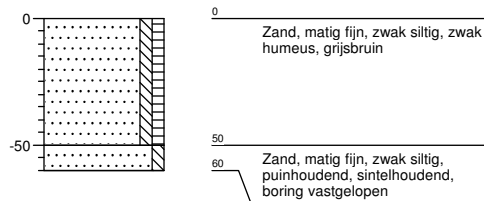
Boring: 50

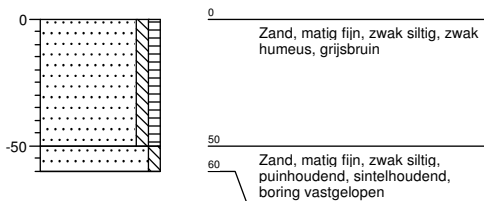
Boring: 51

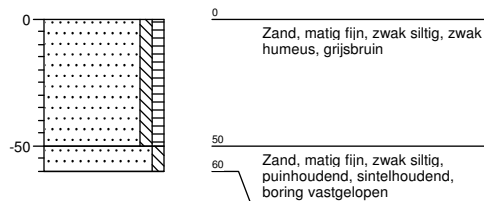
Boring: 52

Boring: 53

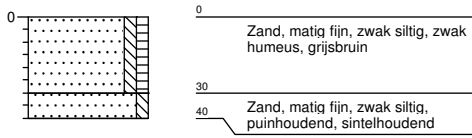
Boring: 54

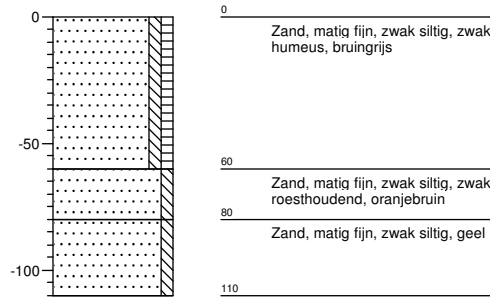
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

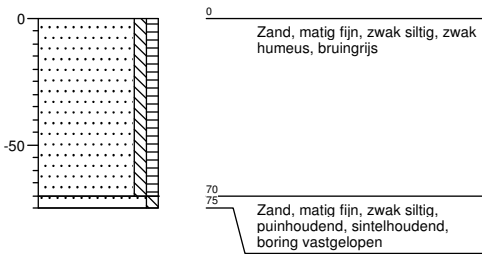
Boring: 55

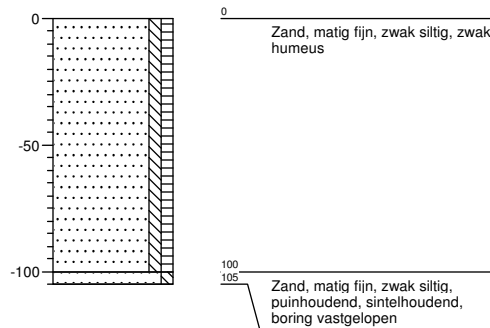
Boring: 56

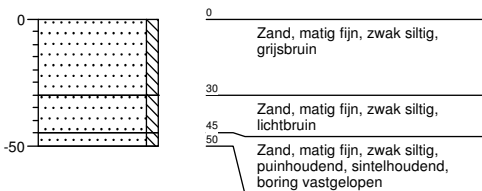
Boring: 57

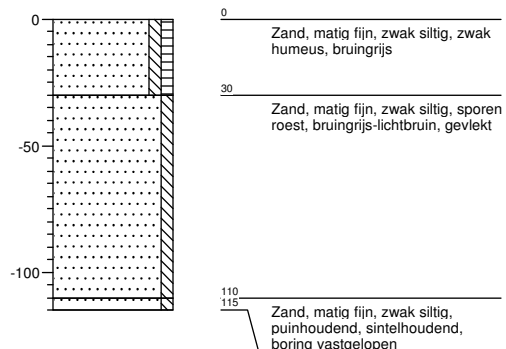
Boring: 58

Boring: 59

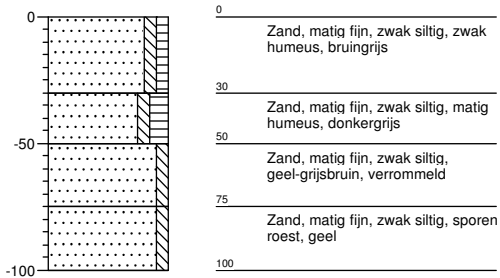
Boring: 60

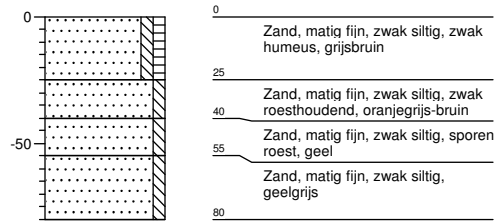
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

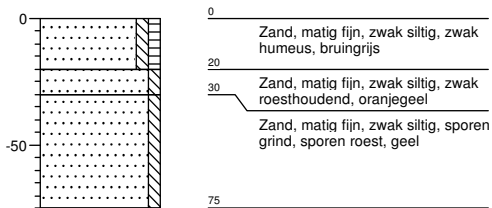
Boring: 61

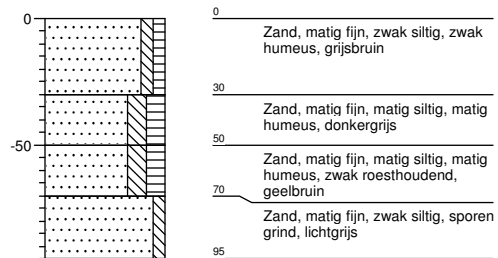
Boring: 62

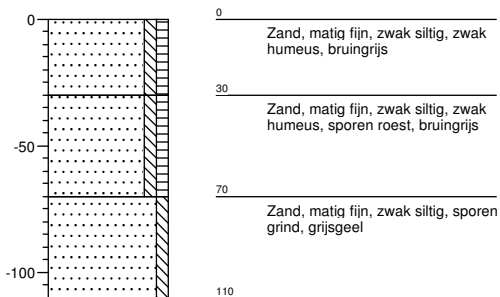
Boring: 63

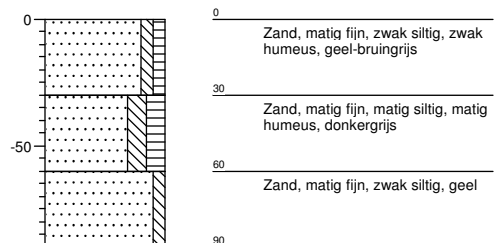
Boring: 64

Boring: 65

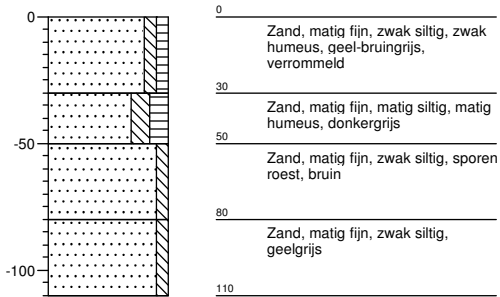
Boring: 66

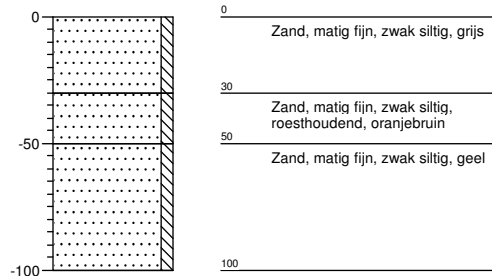
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

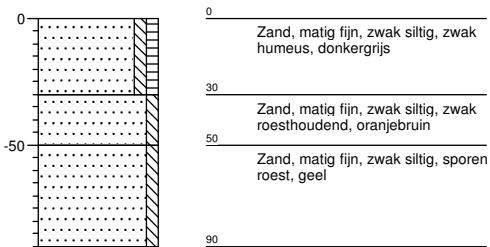
Boring: 67

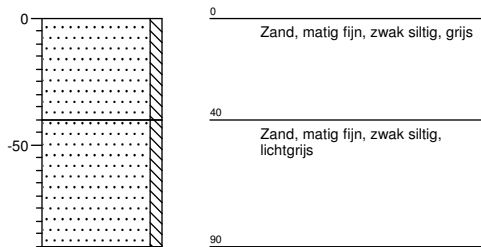
Boring: 68

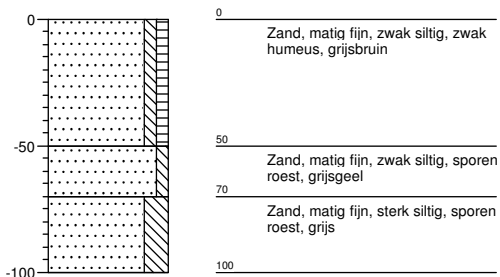
Boring: 69

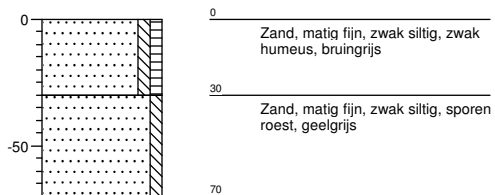
Boring: 70

Boring: 71

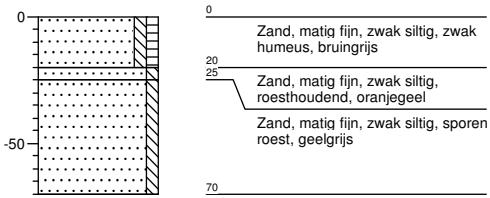
Boring: 72

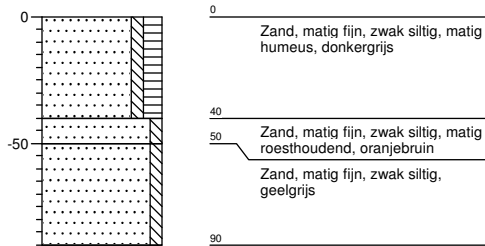
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

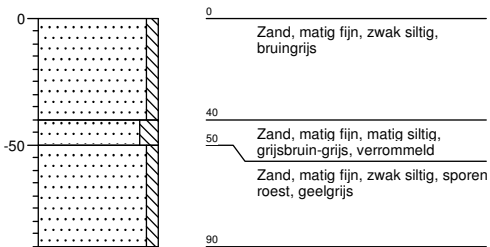
Boring: 73

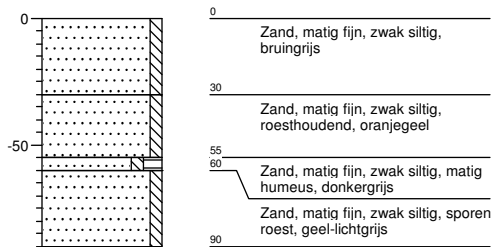
Boring: 74

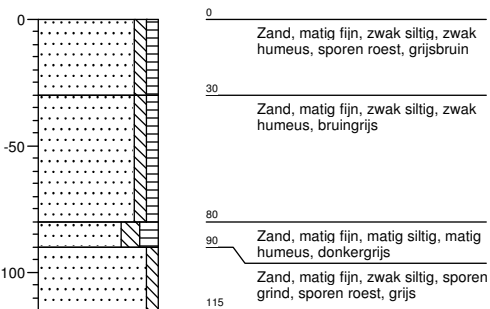
Boring: 75

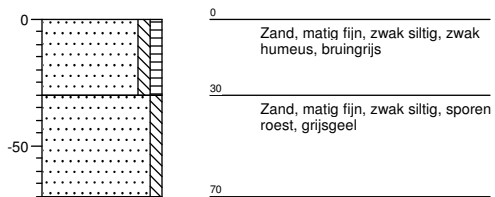
Boring: 76

Boring: 77

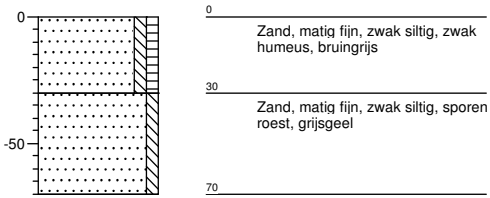
Boring: 78

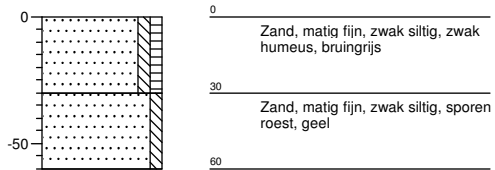
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

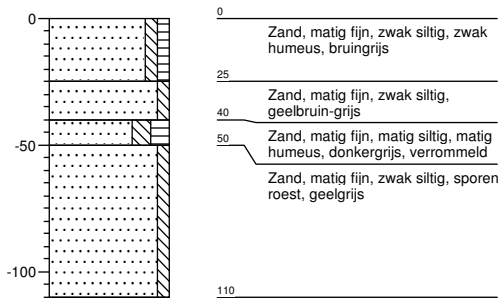
Boring: 79

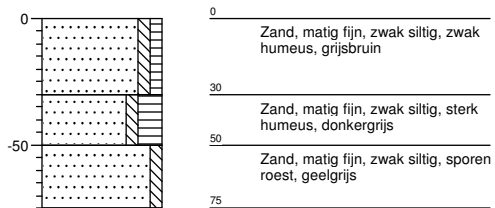
Boring: 80

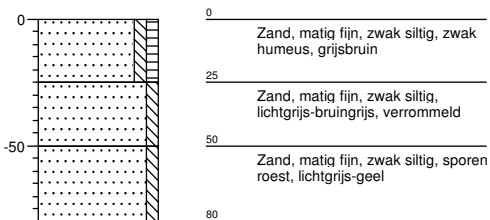
Boring: 81

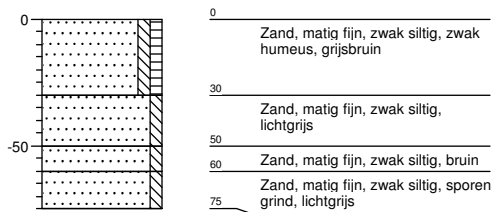
Boring: 82

Boring: 83

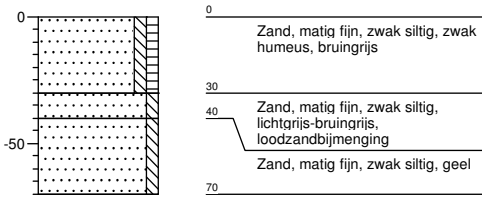
Boring: 84

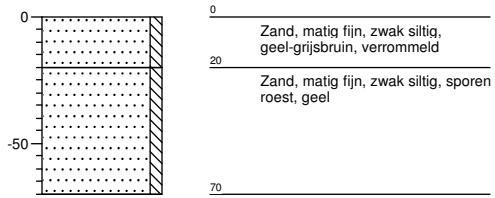
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

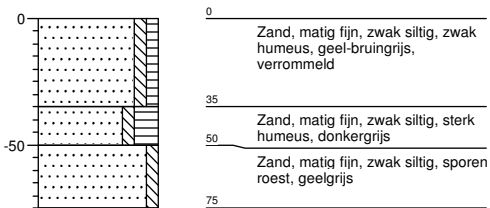
Boring: 85

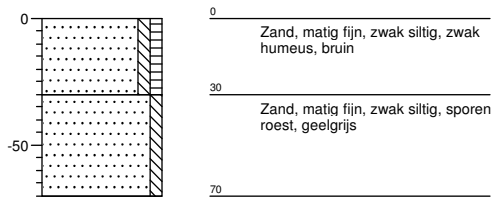
Boring: 86

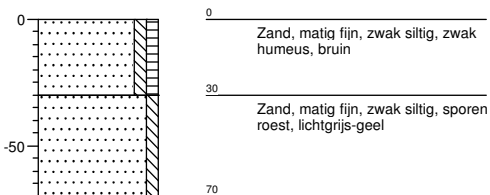
Boring: 87

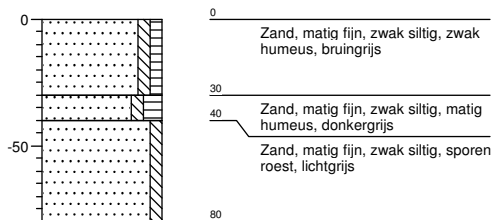
Boring: 88

Boring: 89

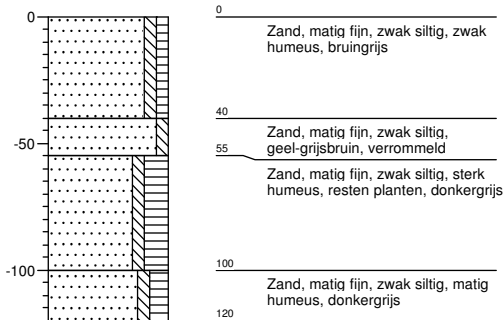
Boring: 90

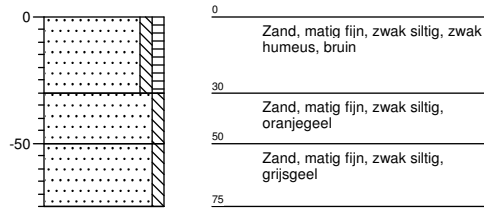
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

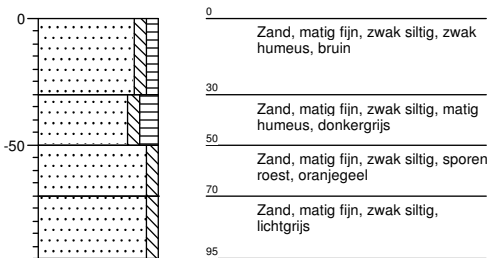
Boring: 91

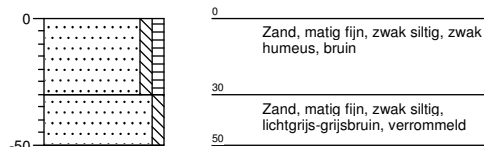
Boring: 92

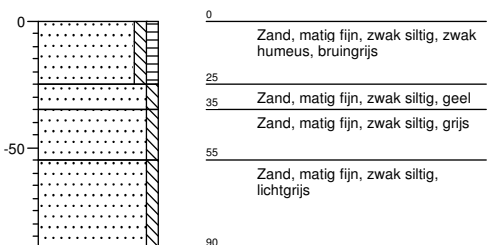
Boring: 93

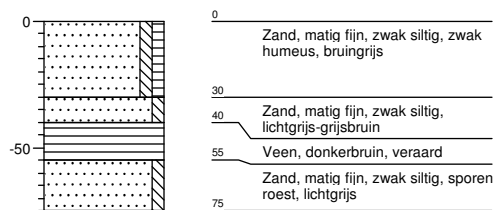
Boring: 94

Boring: 95

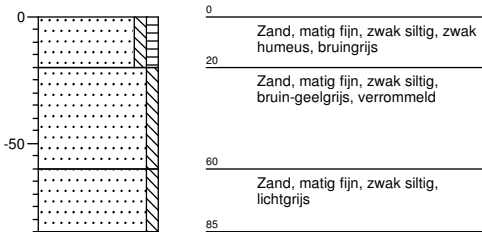
Boring: 96

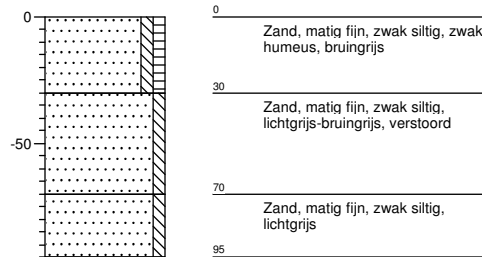
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

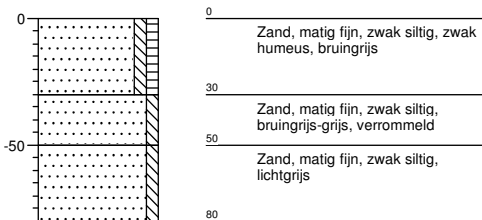
Boring: 97

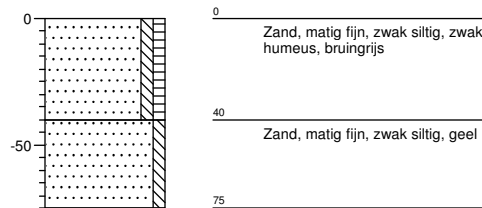
Boring: 98

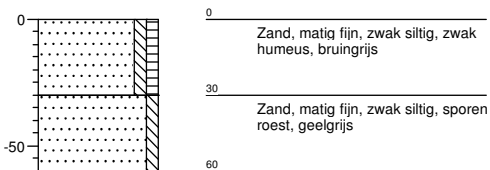
Boring: 99

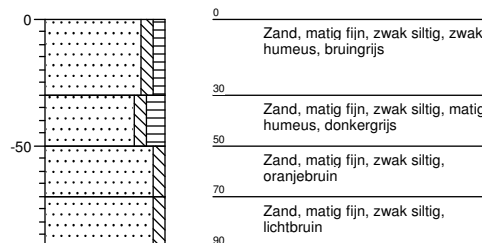
Boring: 100

Boring: 101

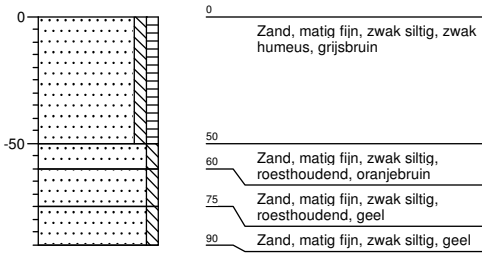
Boring: 102

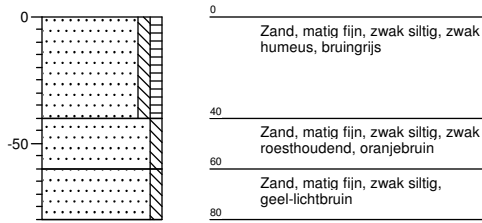
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

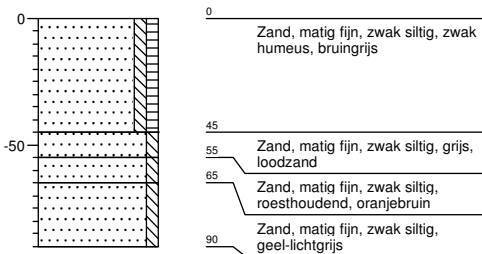
Boring: 103

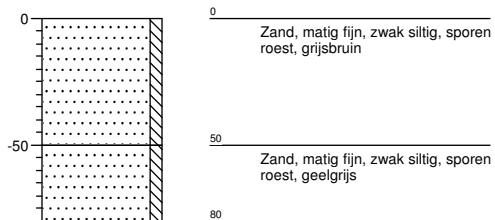
Boring: 104

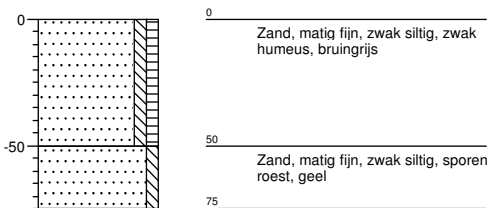
Boring: 105

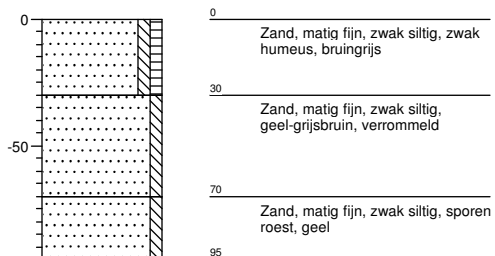
Boring: 106

Boring: 107

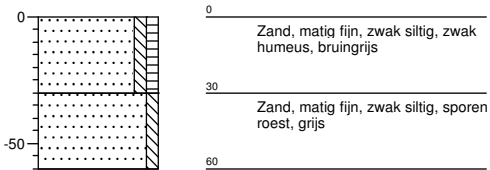
Boring: 108

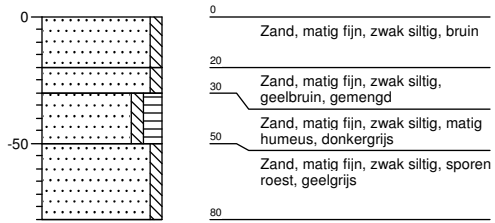
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

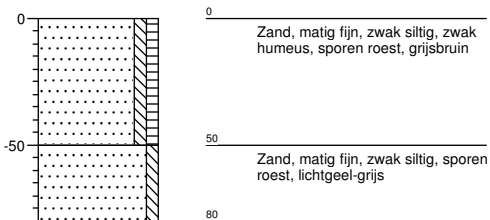
Boring: 109

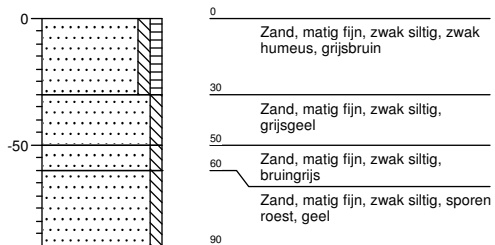
Boring: 110

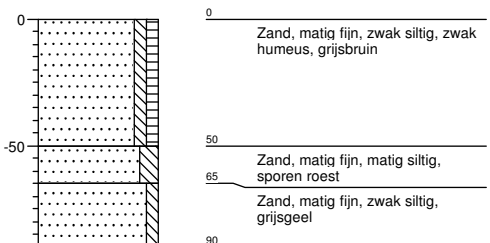
Boring: 111

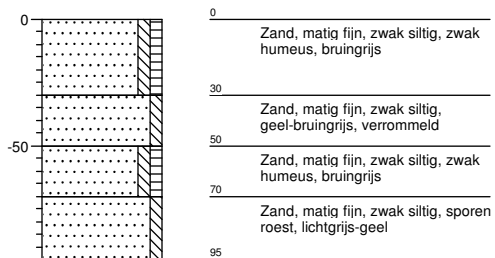
Boring: 112

Boring: 113

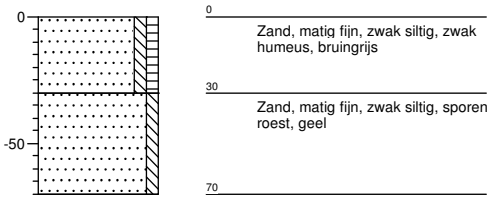
Boring: 114

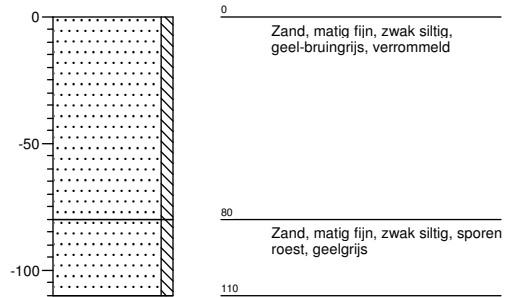
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

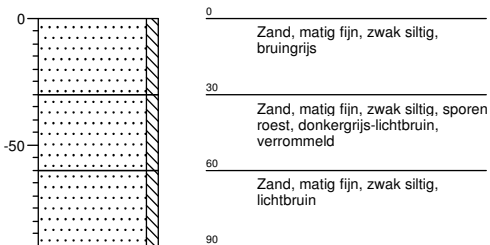
Boring: 115

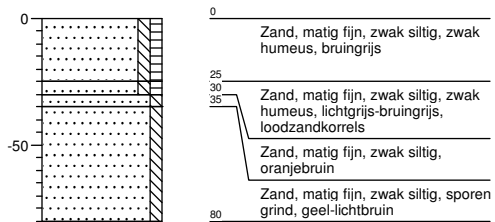
Boring: 116

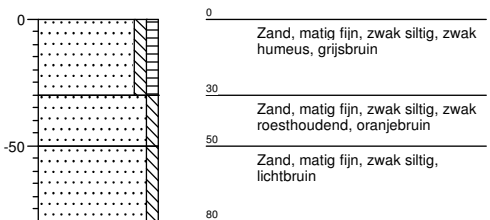
Boring: 117

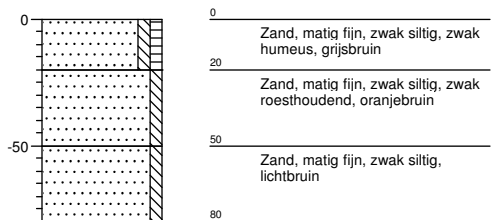
Boring: 118

Boring: 119

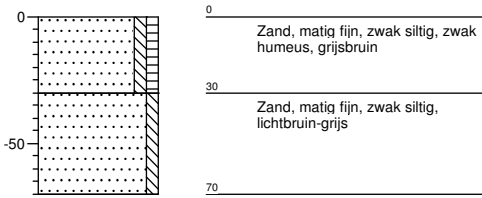
Boring: 120

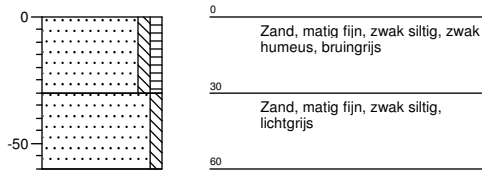
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

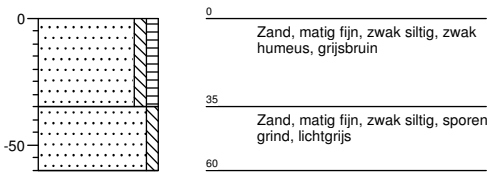
Boring: 121

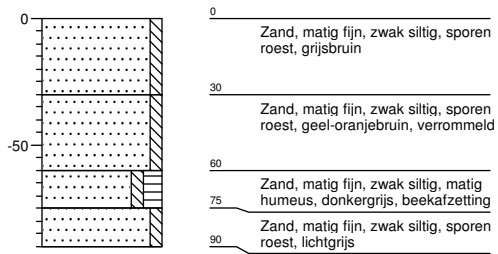
Boring: 122

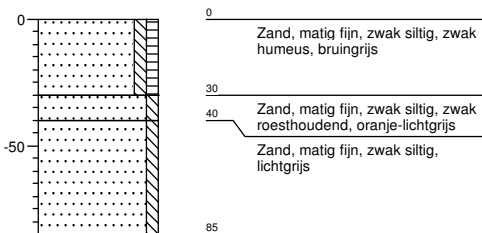
Boring: 123

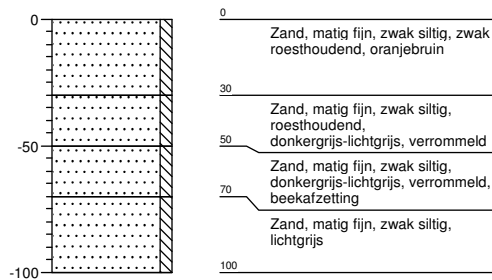
Boring: 124

Boring: 125

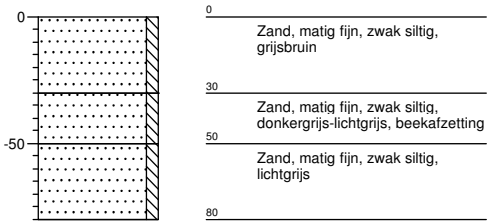
Boring: 126

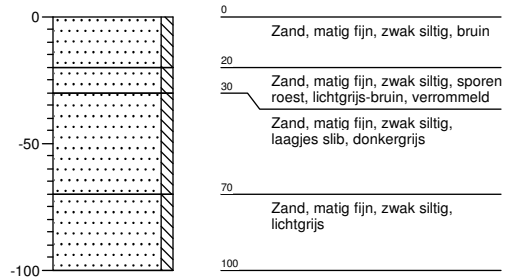
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

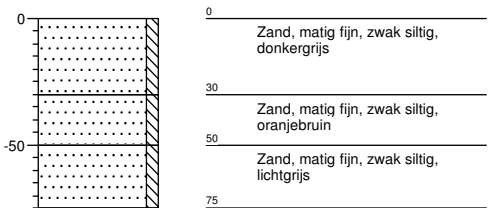
Boring: 127

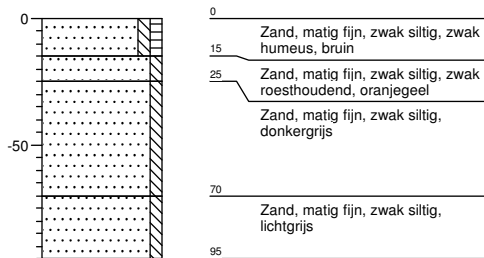
Boring: 128

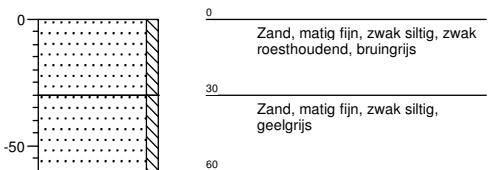
Boring: 129

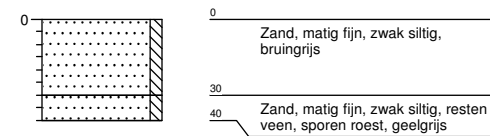
Boring: 130

Boring: 131

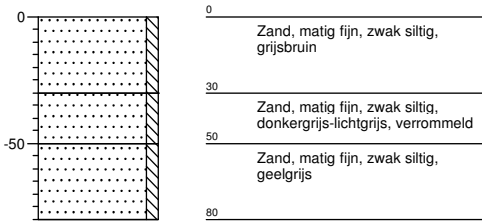
Boring: 132

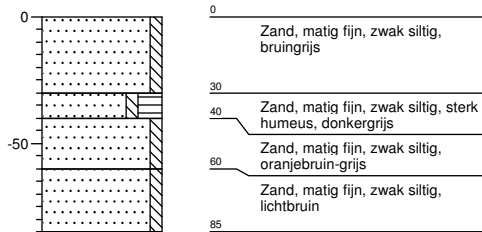
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

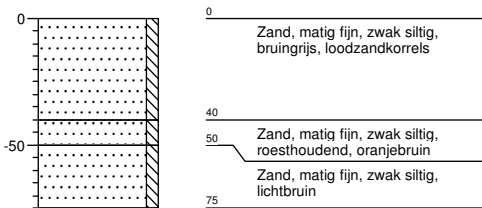
Boring: 133

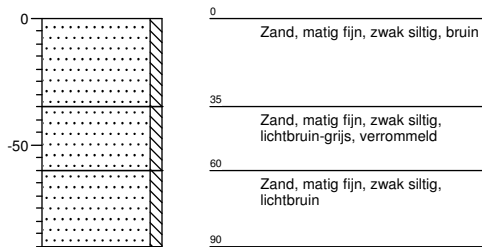
Boring: 134

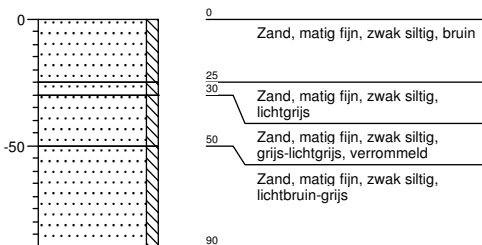
Boring: 135

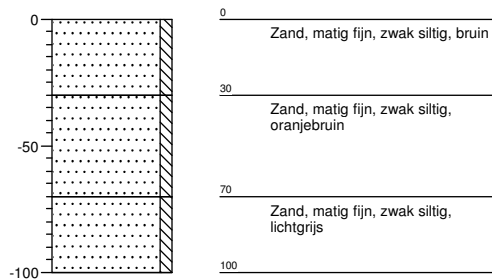
Boring: 136

Boring: 137

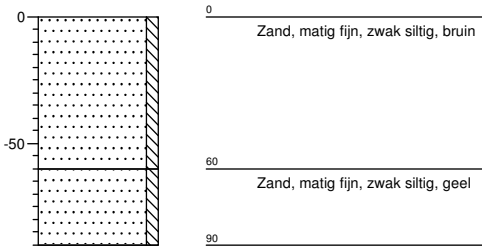
Boring: 138

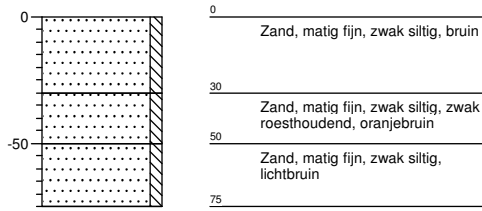
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

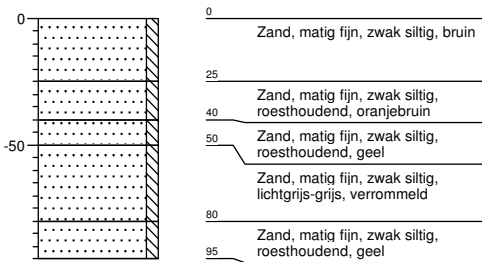
Boring: 139

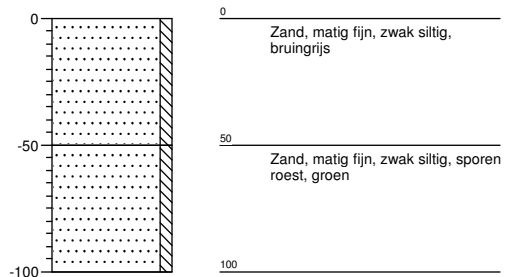
Boring: 140

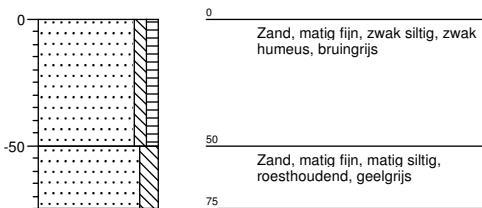
Boring: 141

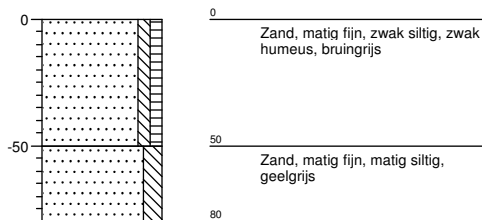
Boring: 142

Boring: 143

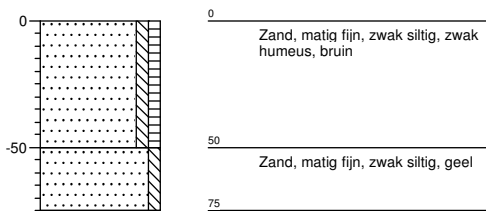
Boring: 144

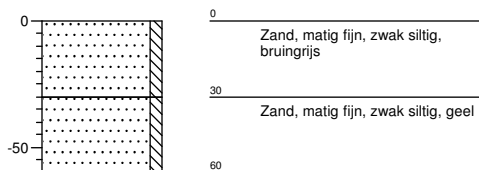
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

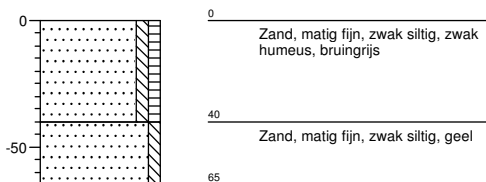
Boring: 145

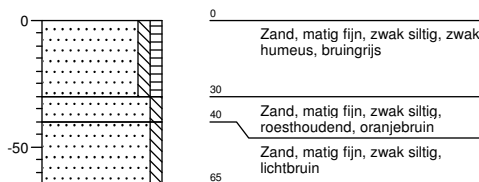
Boring: 146

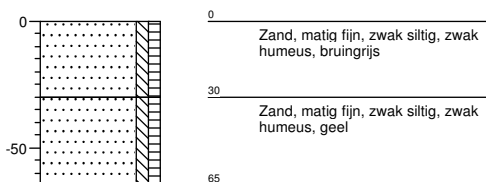
Boring: 147

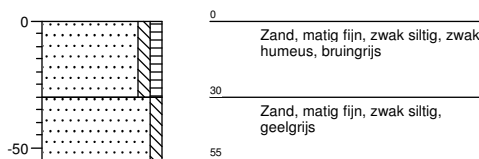
Boring: 148

Boring: 149

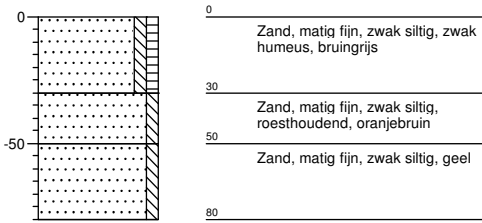
Boring: 150

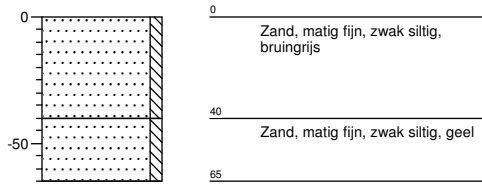
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

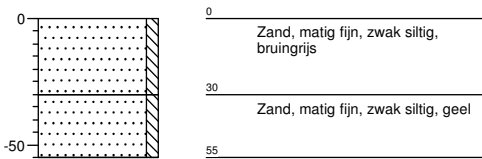
Boring: 151

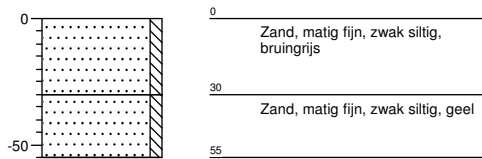
Boring: 152

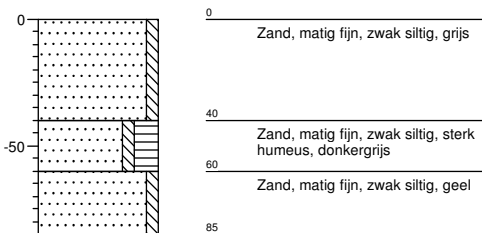
Boring: 153

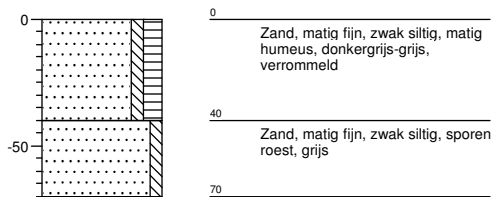
Boring: 154

Boring: 155

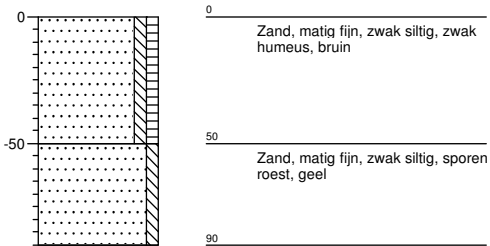
Boring: 156

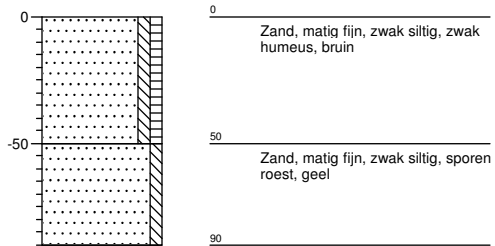
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

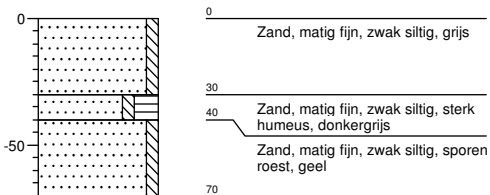
Boring: 157

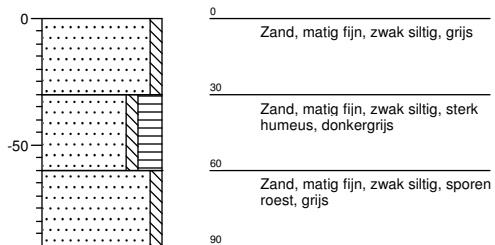
Boring: 158

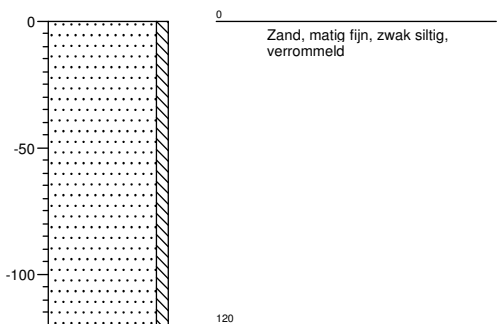
Boring: 159

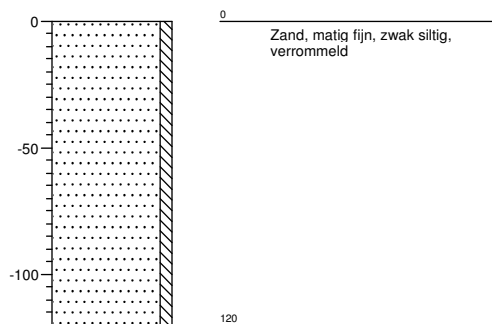
Boring: 160

Boring: 161

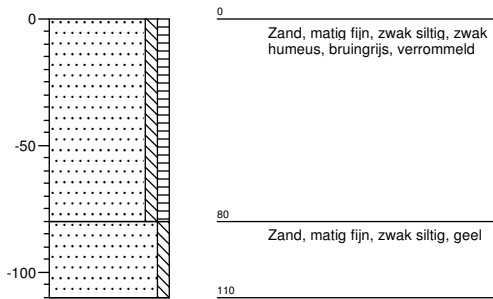
Boring: 162

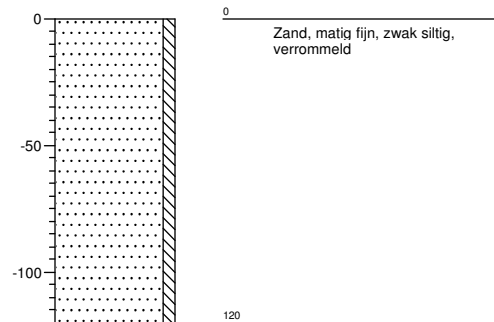
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

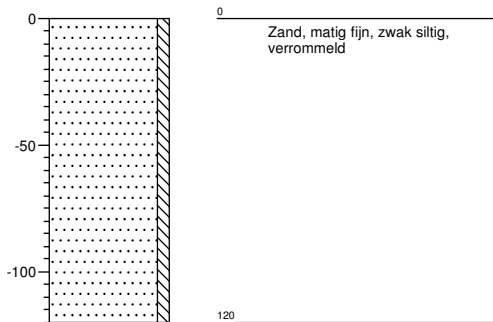
Boring: 163

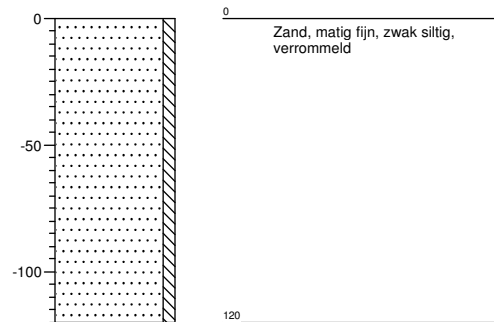
Boring: 164

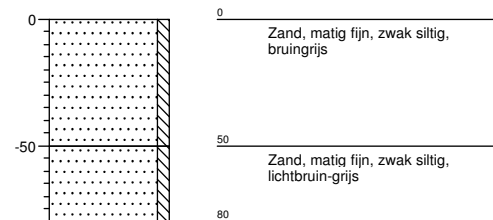
Boring: 165

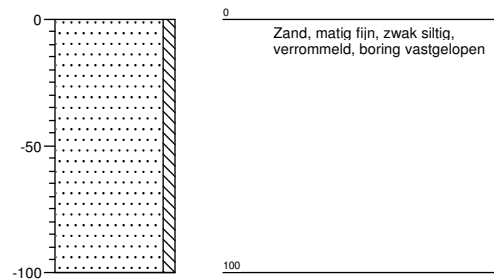
Boring: 166

Boring: 167

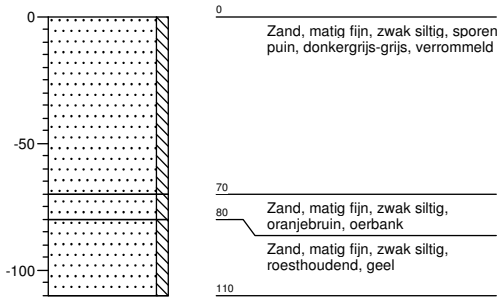
Boring: 168

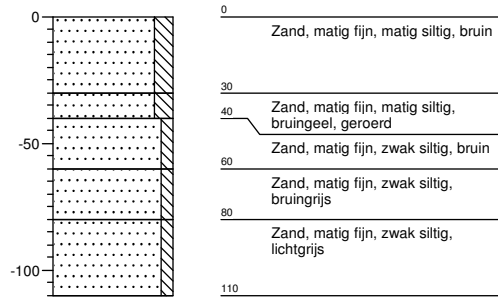
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

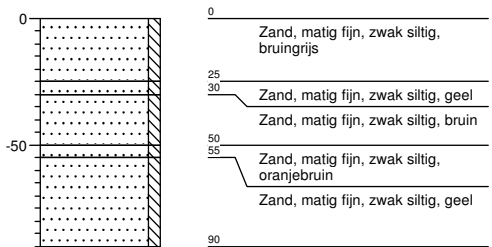
Boring: 169

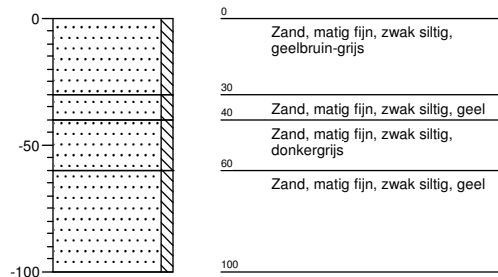
Boring: 170

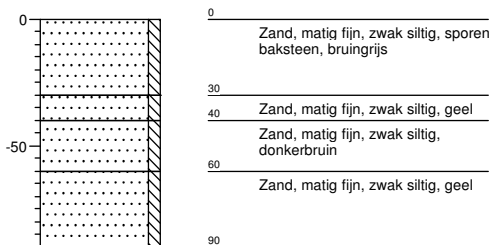
Boring: 171

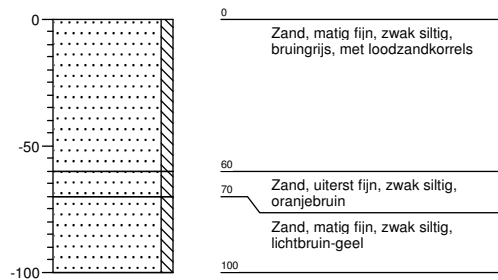
Boring: 172

Boring: 174

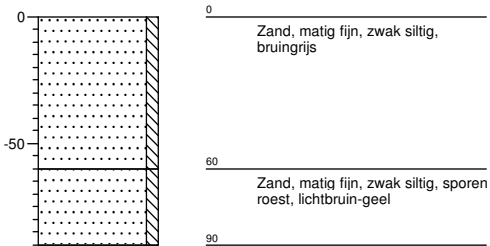
Boring: 175

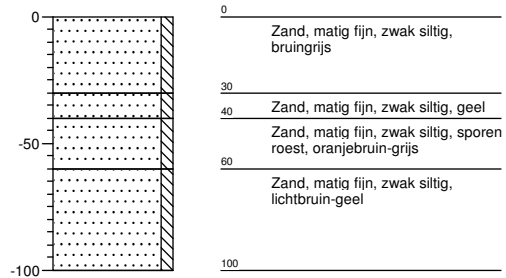
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

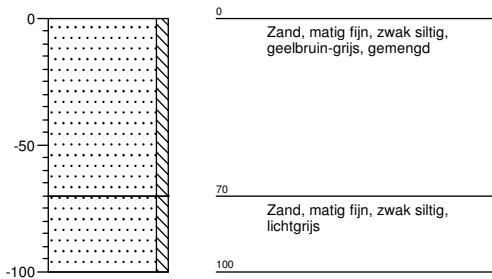
Boring: 176

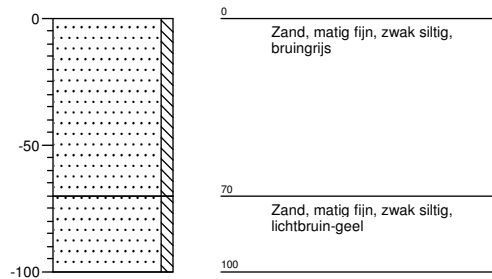
Boring: 177

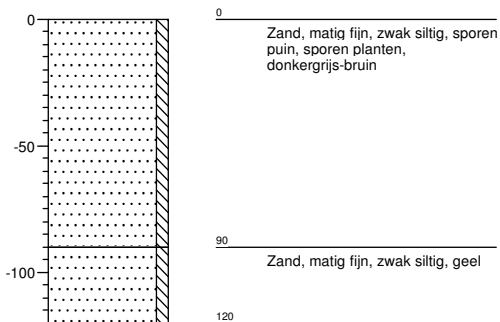
Boring: 178

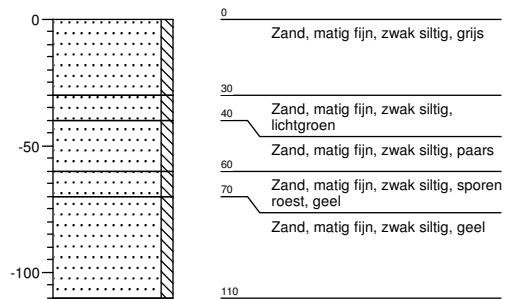
Boring: 179

Boring: 180

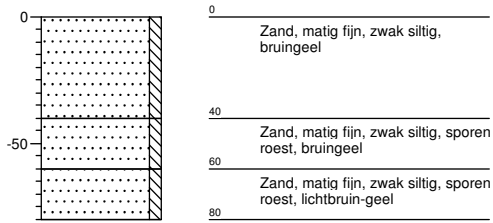
Boring: 181

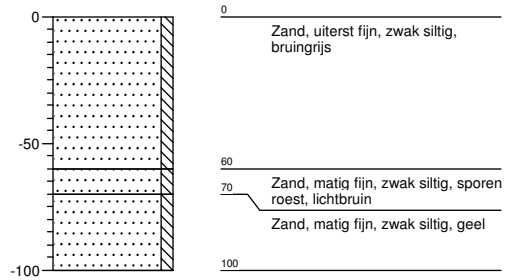
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

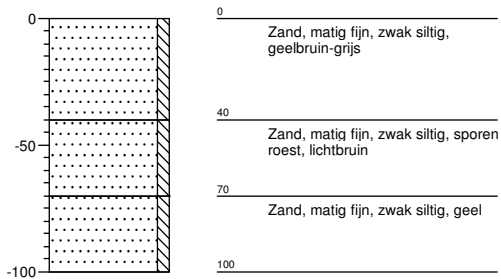
Boring: 182

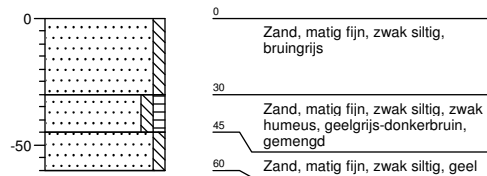
Boring: 183

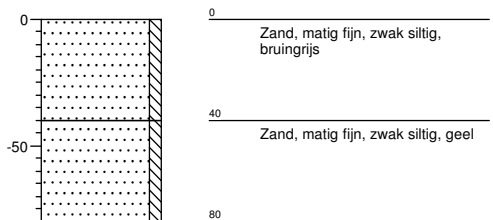
Boring: 184

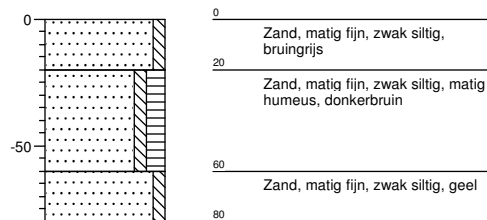
Boring: 186

Boring: 187

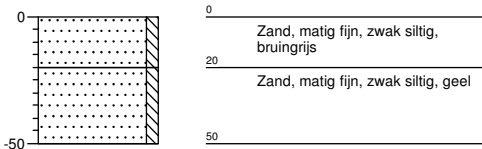
Boring: 188

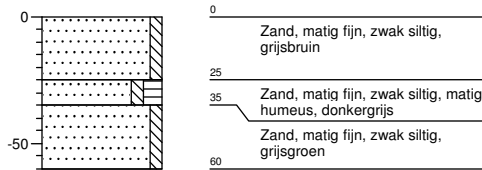
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

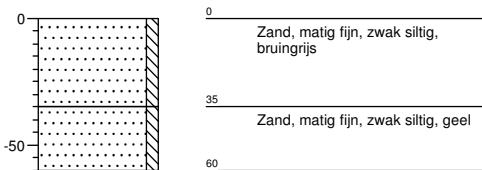
Boring: 189

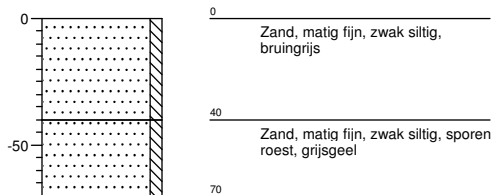
Boring: 190

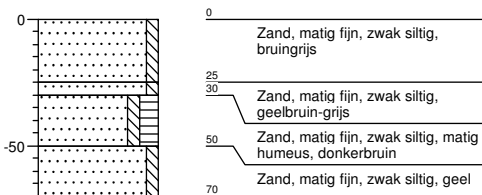
Boring: 191

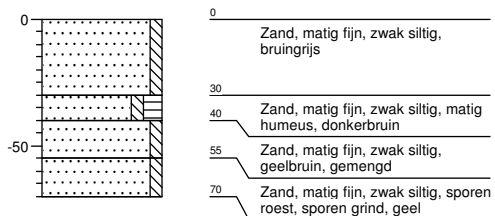
Boring: 192

Boring: 193

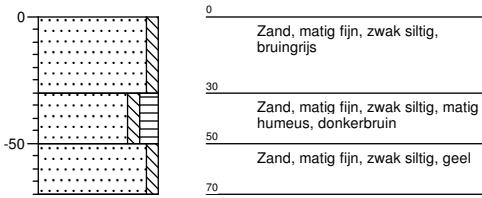
Boring: 194

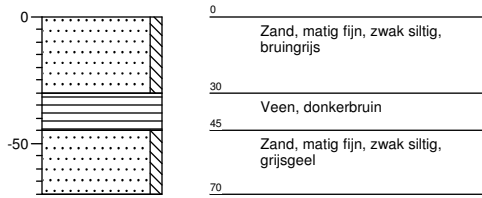
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

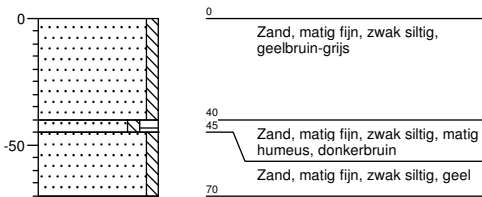
Boring: 195

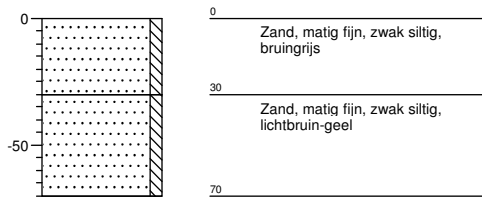
Boring: 196

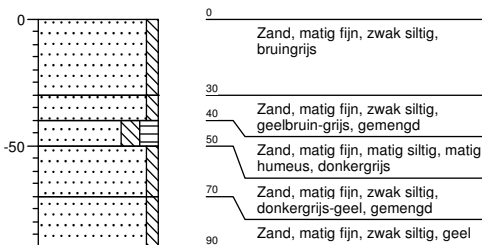
Boring: 197

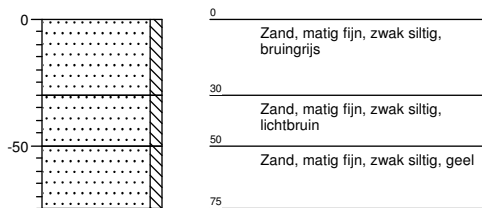
Boring: 198

Boring: 199

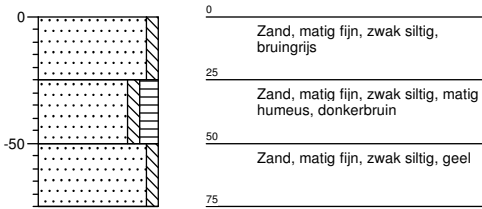
Boring: 200

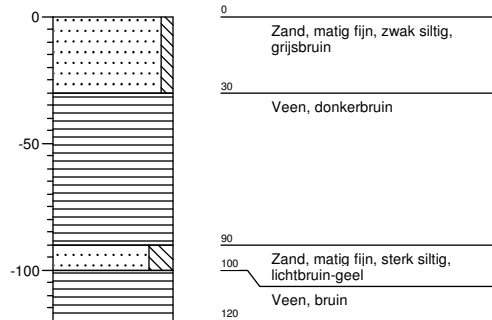
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

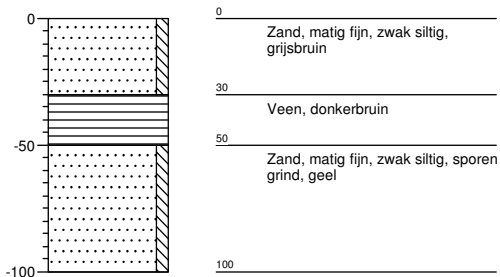
Boring: 201

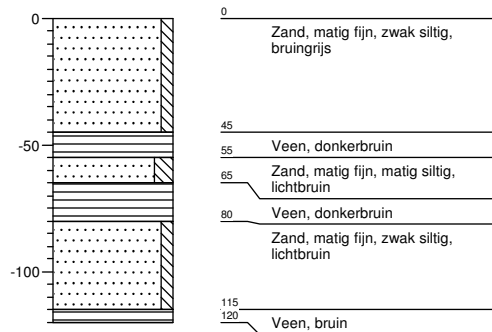
Boring: 202

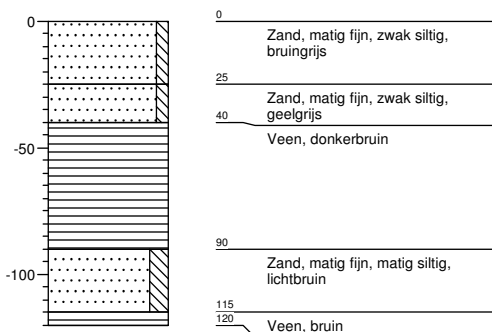
Boring: 203

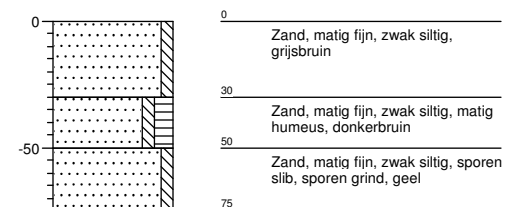
Boring: 204

Boring: 205

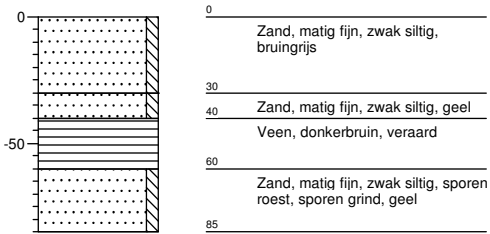
Boring: 206

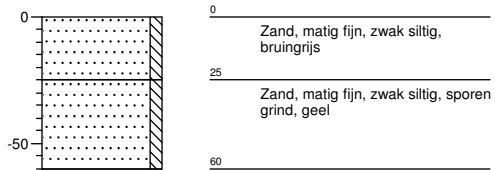
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

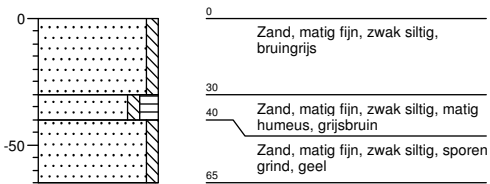
Boring: 207

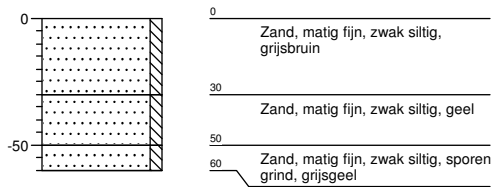
Boring: 208

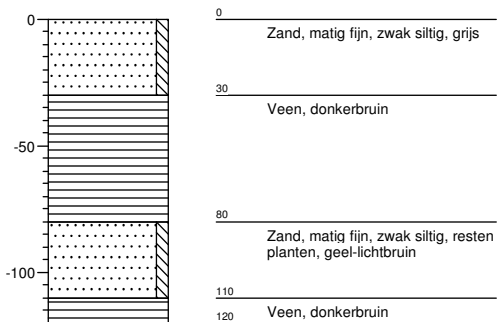
Boring: 209

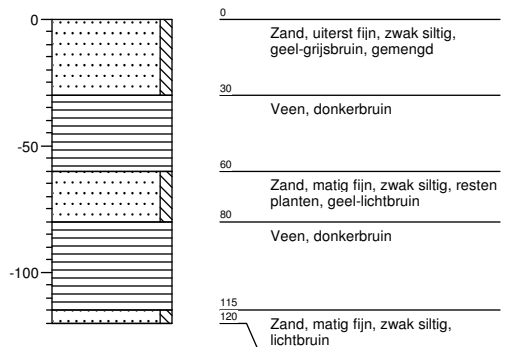
Boring: 210

Boring: 211

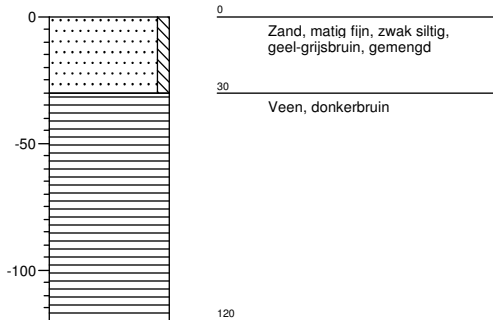
Boring: 212

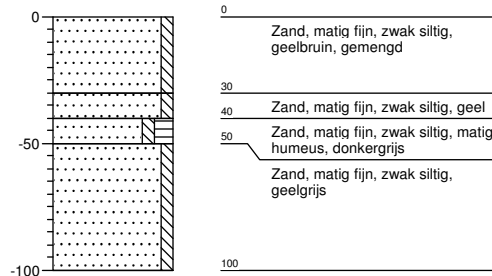
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

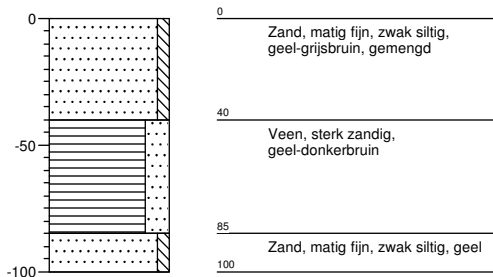
Boring: 213

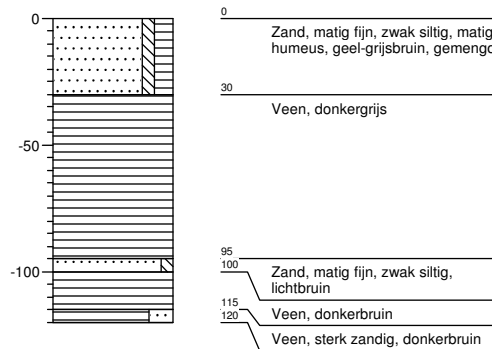
Boring: 214

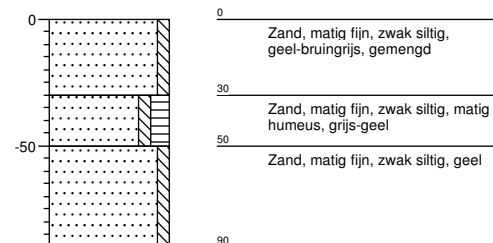
Boring: 215

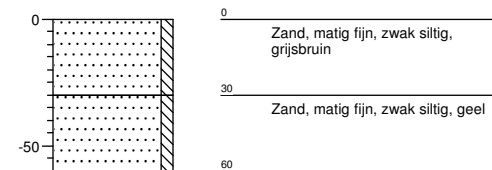
Boring: 216

Boring: 217

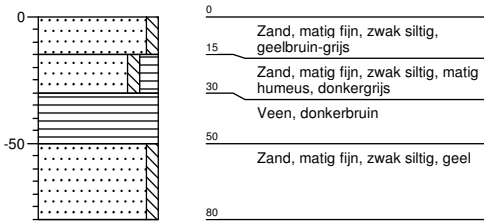
Boring: 218

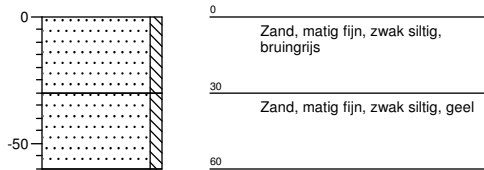
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

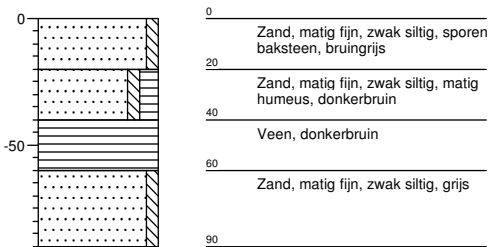
Boring: 219

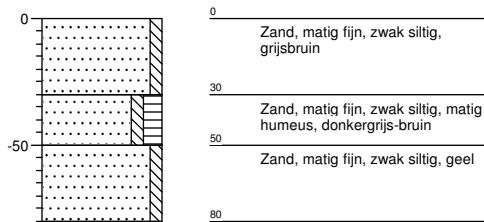
Boring: 220

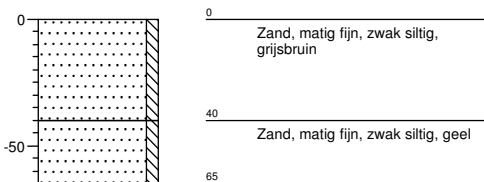
Boring: 221

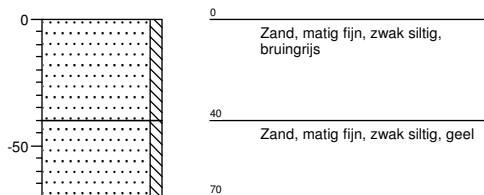
Boring: 222

Boring: 223

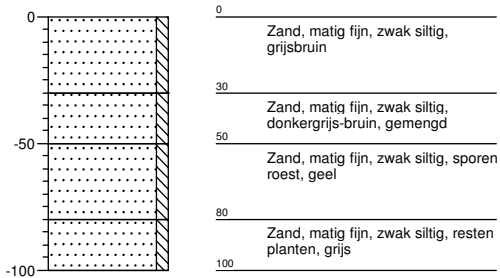
Boring: 224

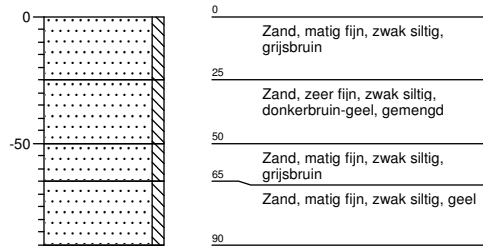
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

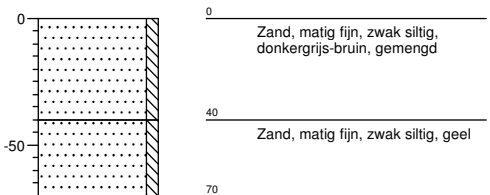
Boring: 225

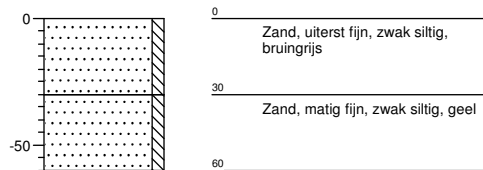
Boring: 226

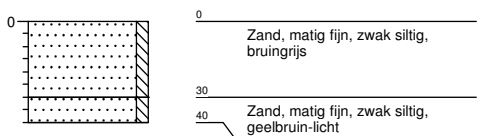
Boring: 227

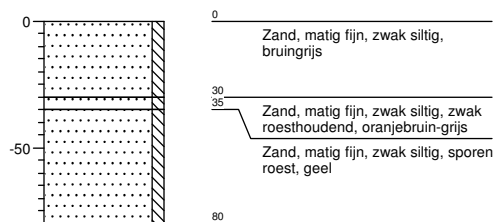
Boring: 228

Boring: 229

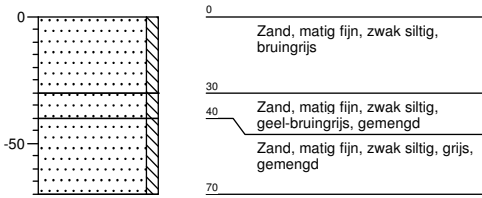
Boring: 230

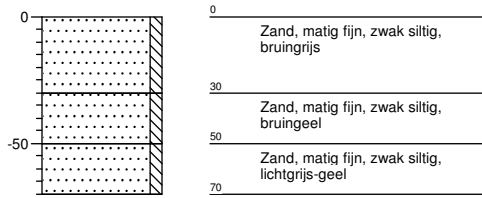
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

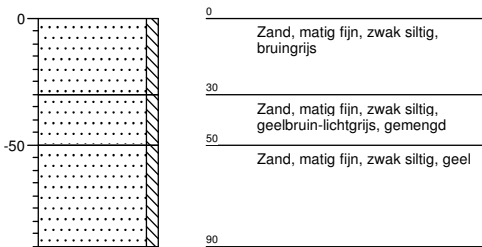
Boring: 231

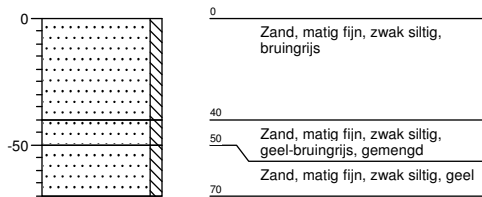
Boring: 232

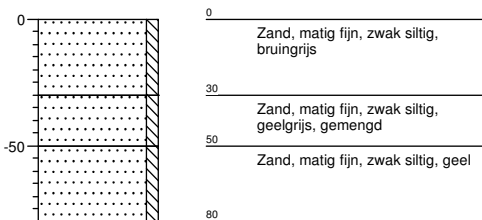
Boring: 233

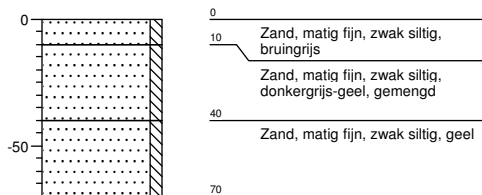
Boring: 234

Boring: 235

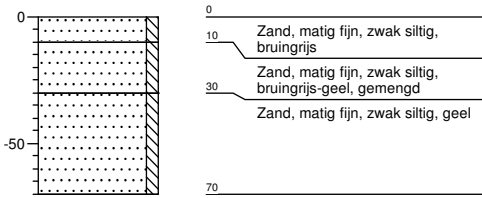
Boring: 236

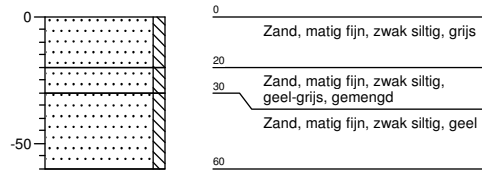
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

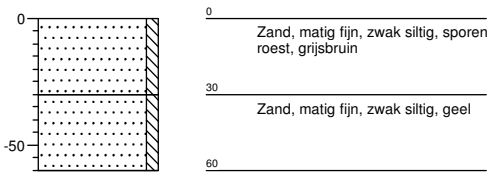
Boring: 237

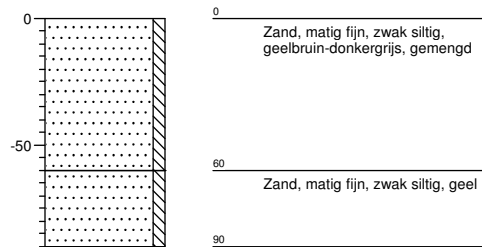
Boring: 238

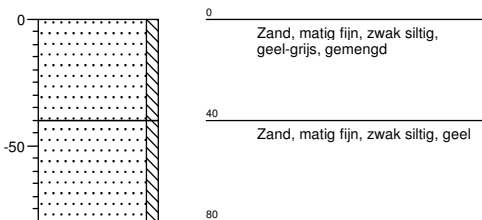
Boring: 239

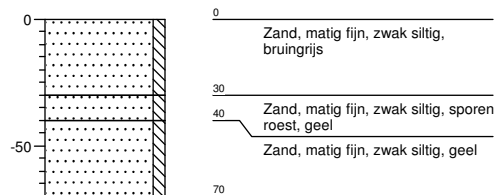
Boring: 240

Boring: 241

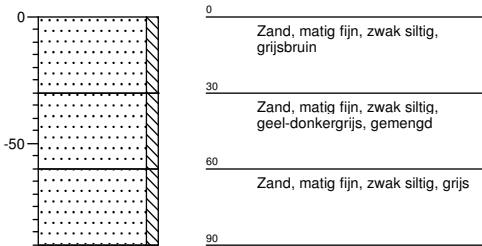
Boring: 242

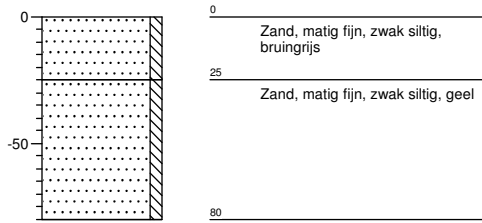
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

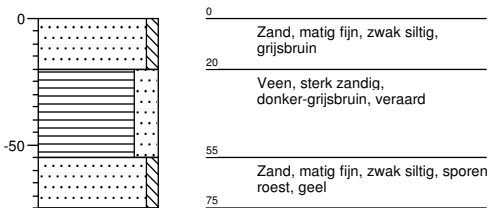
Boring: 243

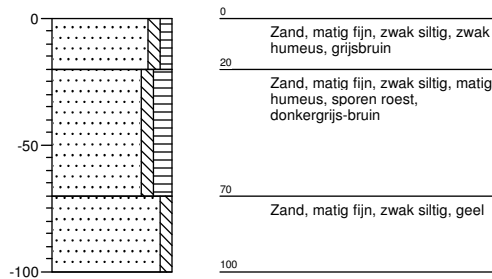
Boring: 244

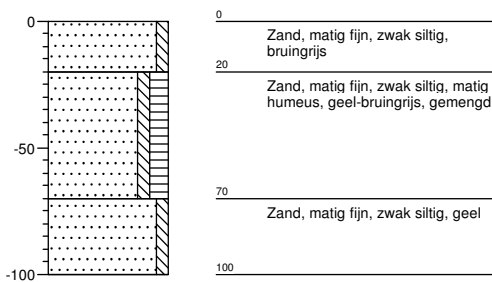
Boring: 245

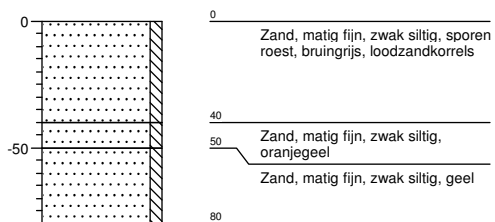
Boring: 246

Boring: 247

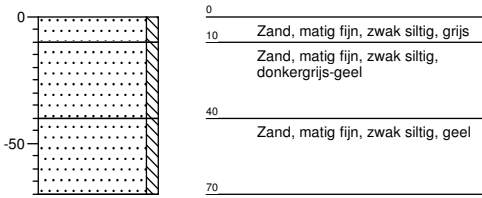
Boring: 248

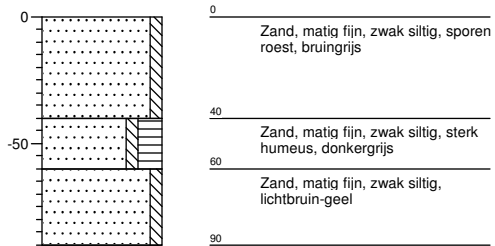
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

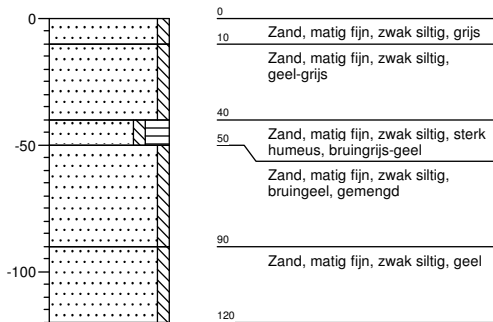
Boring: 249

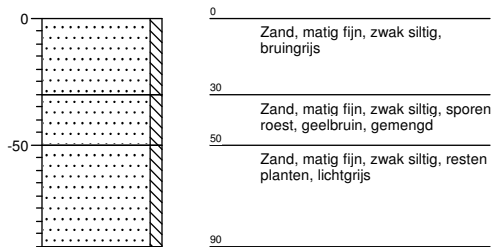
Boring: 250

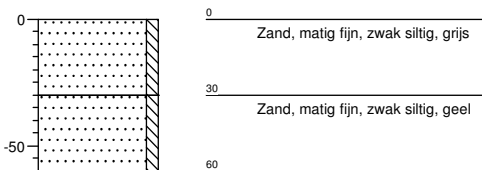
Boring: 251

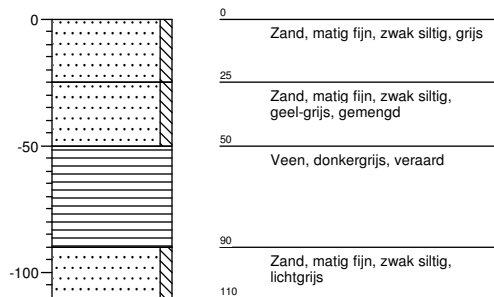
Boring: 253

Boring: 254

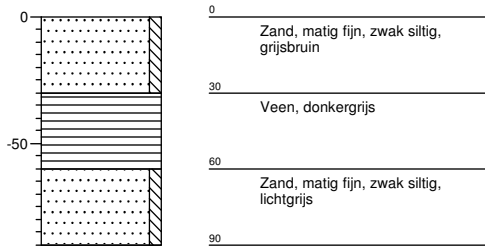
Boring: 255

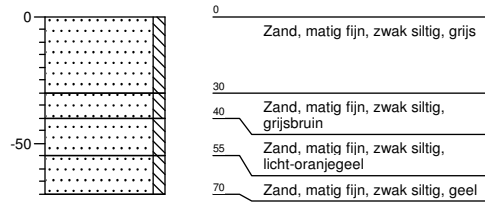
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

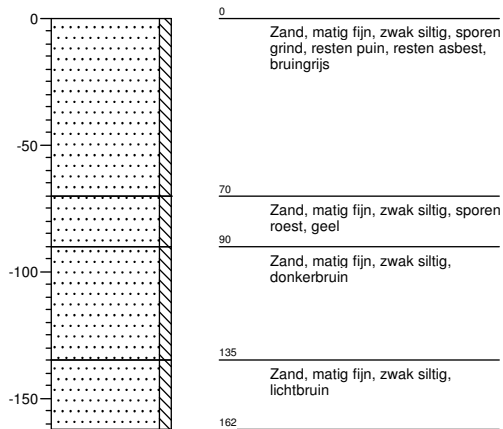
Boring: 256

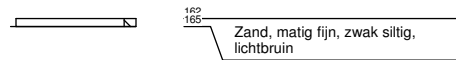
Boring: 257

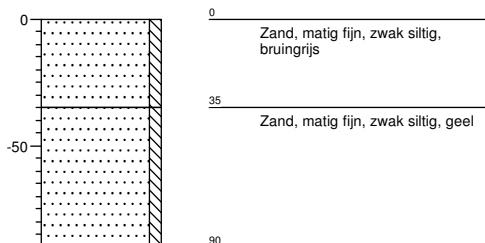
Boring: 258 - 1

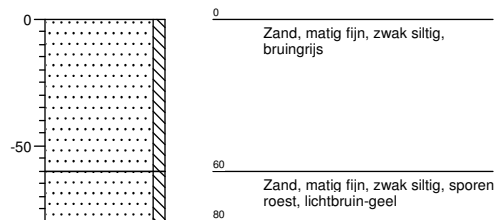
Boring: 258 - 2

Boring: 259

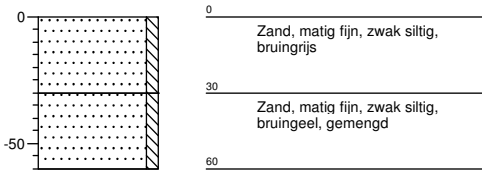
Boring: 260

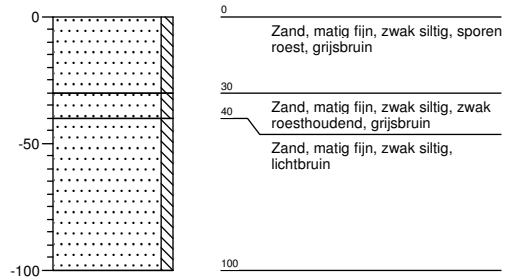
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

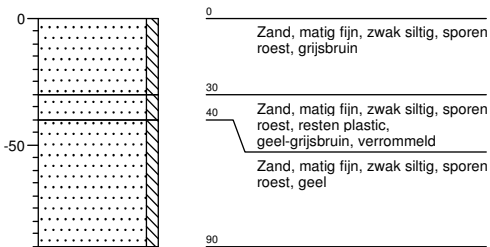
Boring: 261

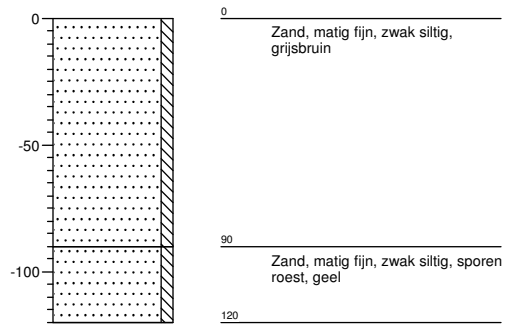
Boring: 262

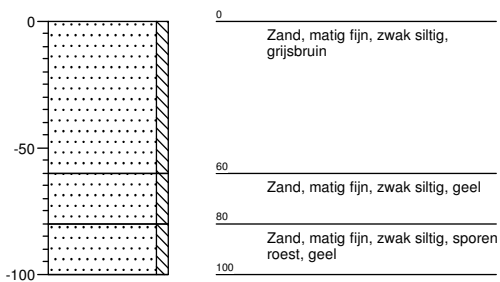
Boring: 263

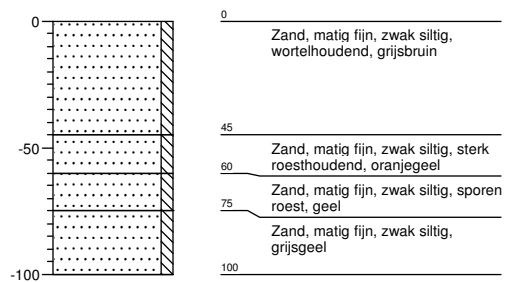
Boring: 264

Boring: 265

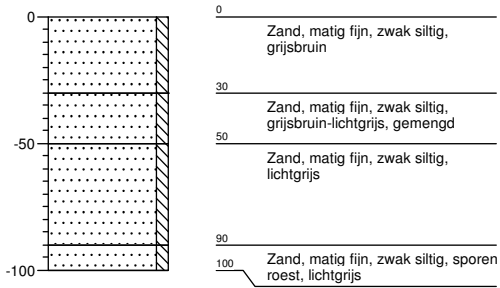
Boring: 266

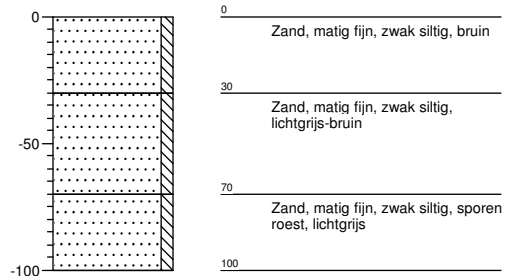
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

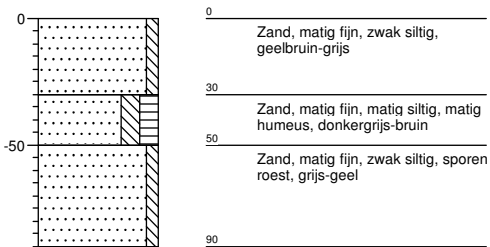
Boring: 267

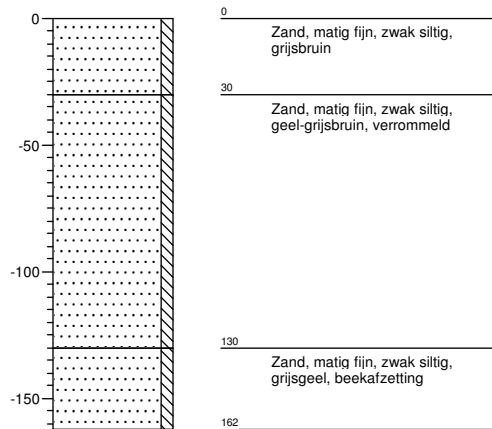
Boring: 268

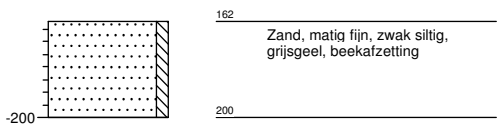
Boring: 269

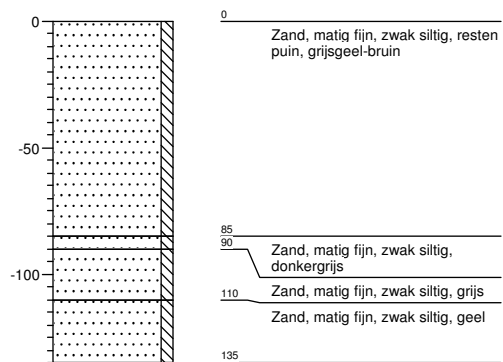
Boring: 270 - 1

Boring: 270 - 2

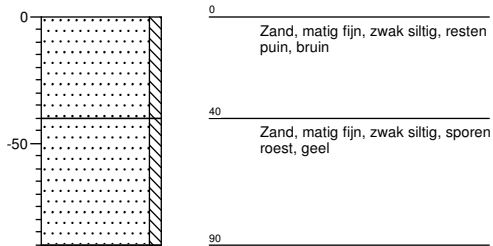
Boring: 271

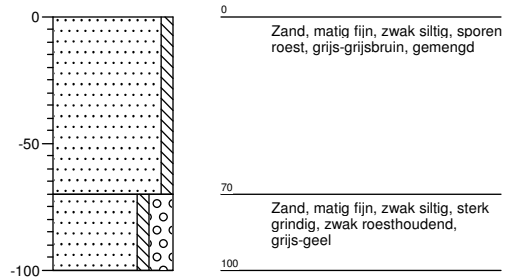
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

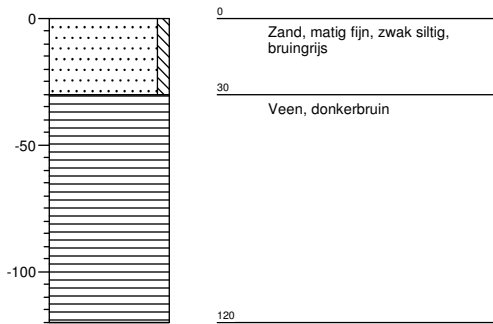
Boring: 272

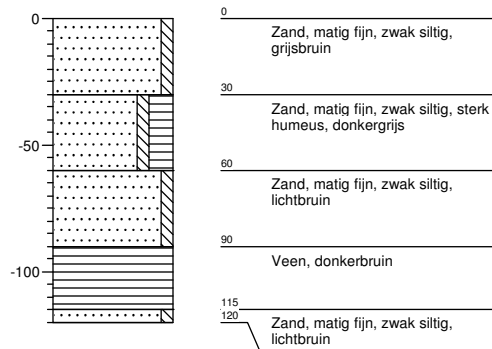
Boring: 273

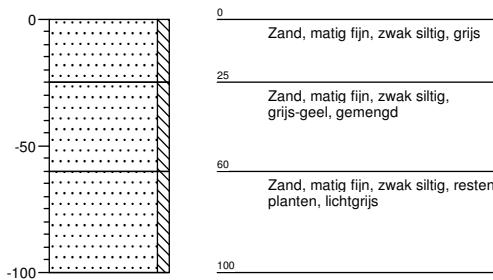
Boring: 274

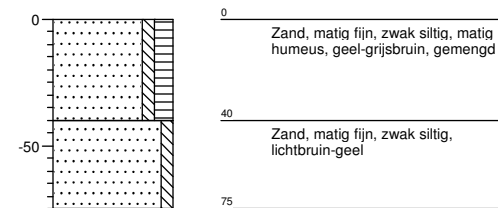
Boring: 275

Boring: 276

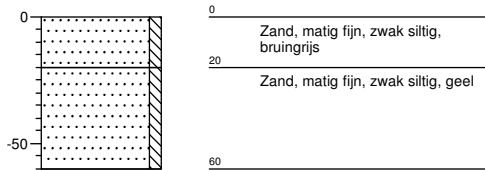
Boring: 277

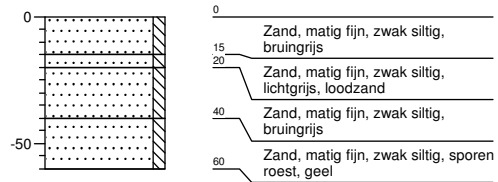
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

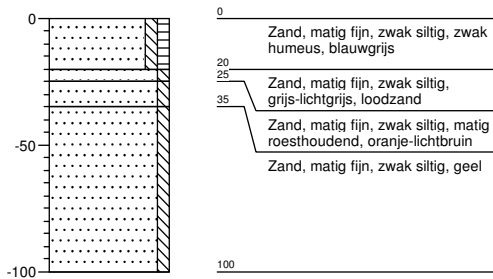
Boring: 278

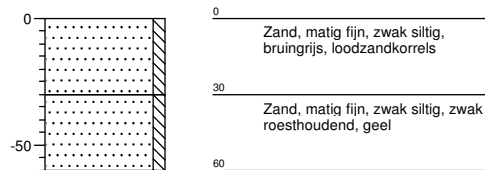
Boring: 279

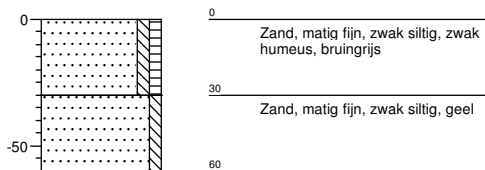
Boring: 280

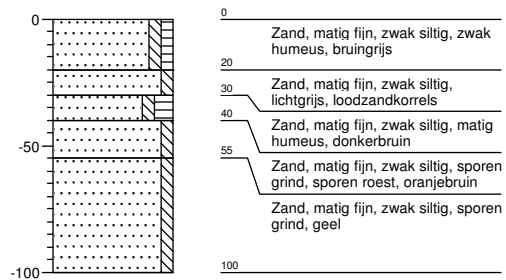
Boring: 281

Boring: 282

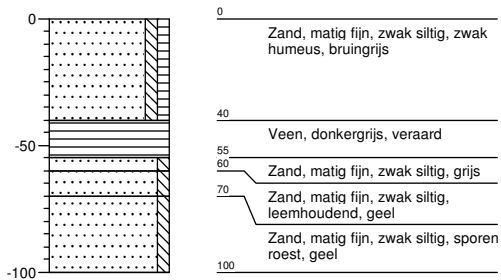
Boring: 283

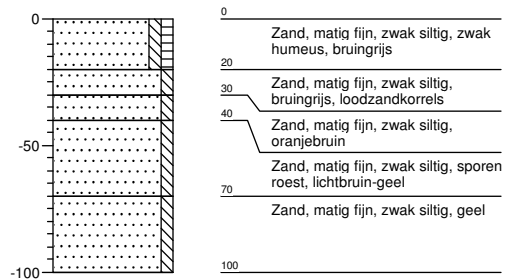
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

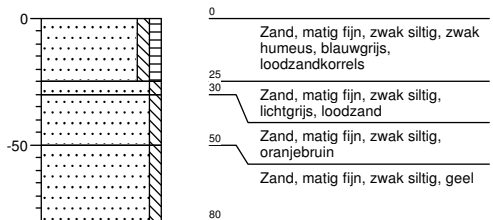
Boring: 284

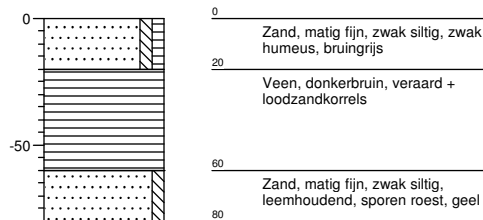
Boring: 285

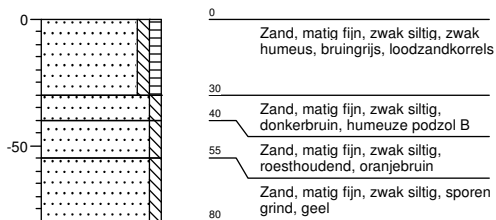
Boring: 286

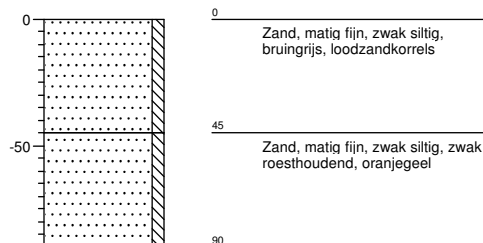
Boring: 287

Boring: 288

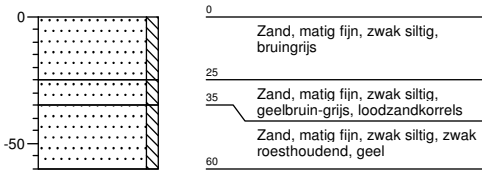
Boring: 289

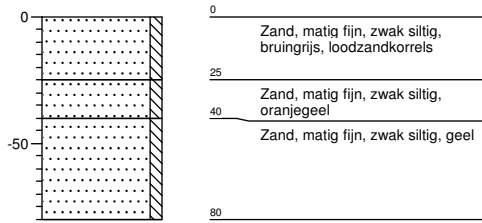
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

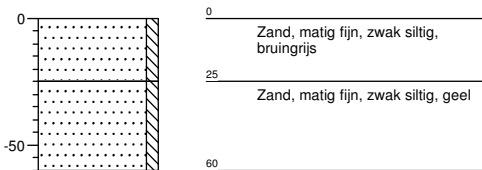
Boring: 290

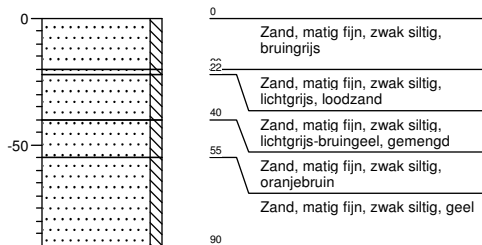
Boring: 291

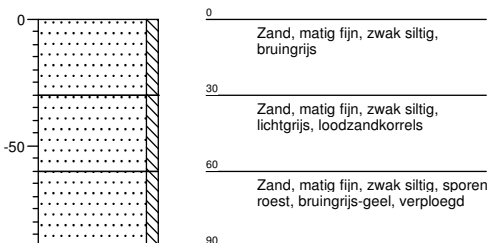
Boring: 292

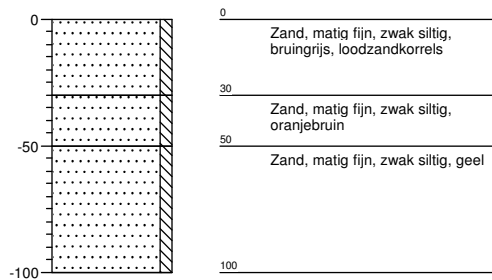
Boring: 293

Boring: 294

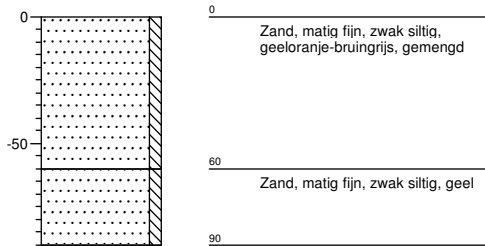
Boring: 295

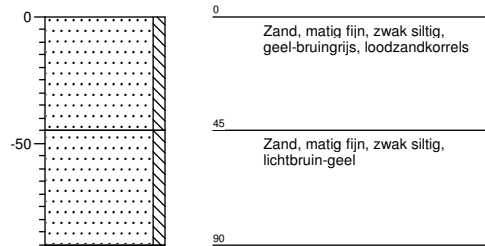
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

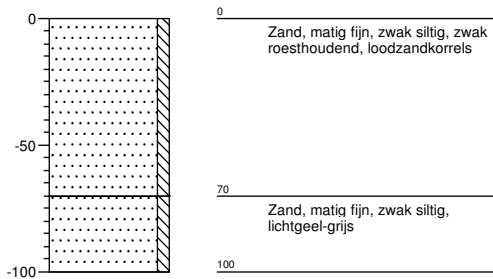
Boring: 296

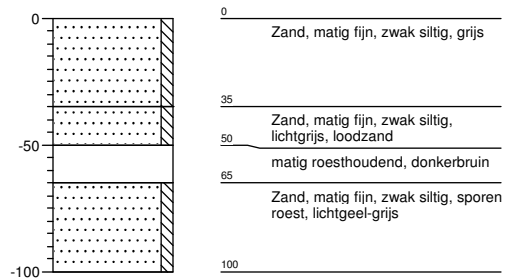
Boring: 297

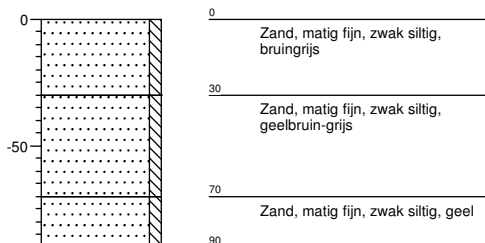
Boring: 298

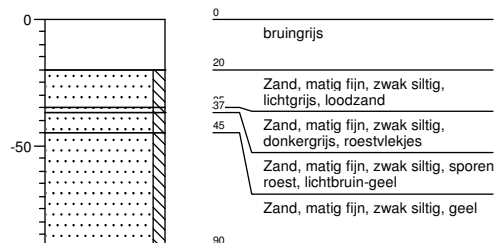
Boring: 299

Boring: 300

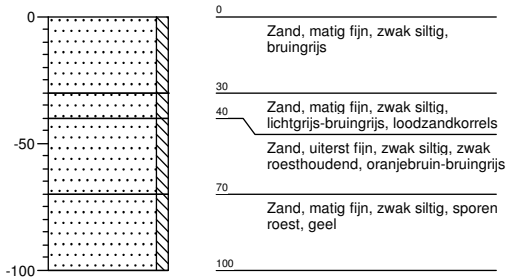
Boring: 301

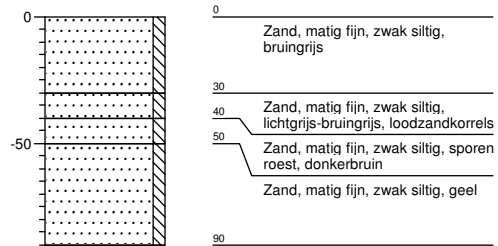
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

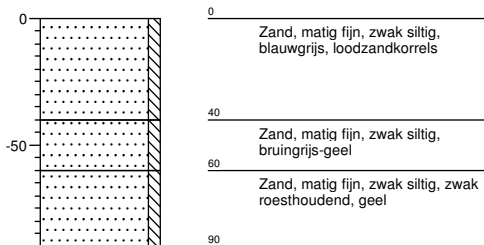
Boring: 302

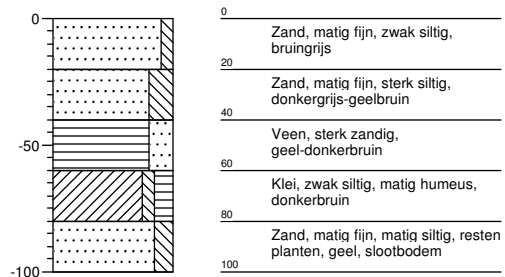
Boring: 303

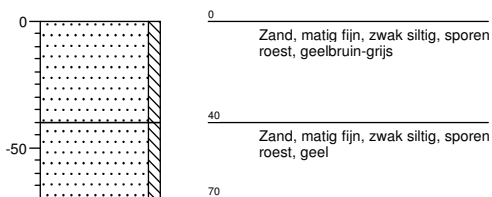
Boring: 304

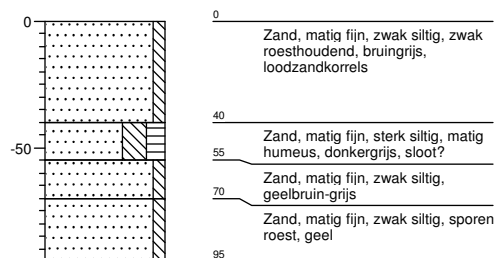
Boring: 305

Boring: 306

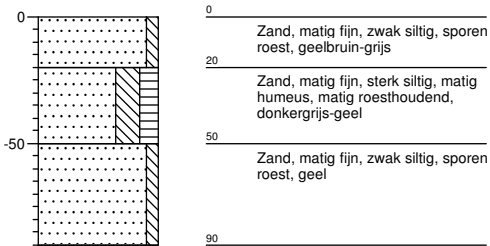
Boring: 307

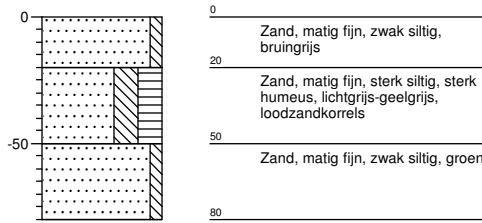
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

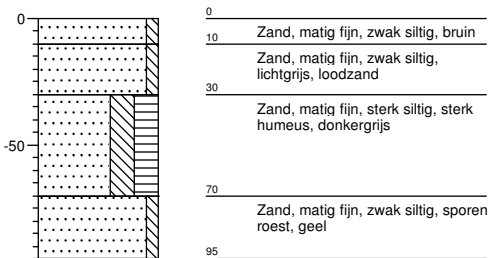
Boring: 308

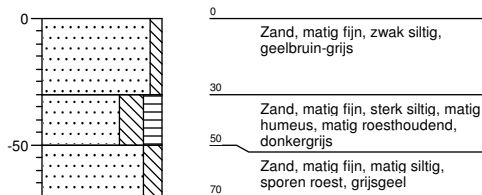
Boring: 309

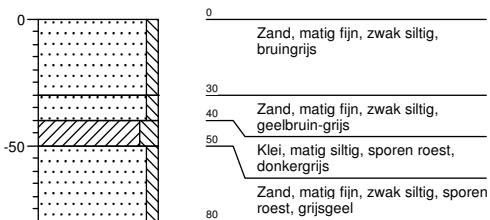
Boring: 310

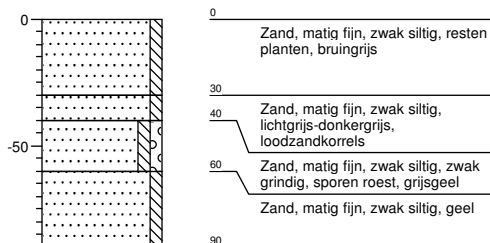
Boring: 311

Boring: 312

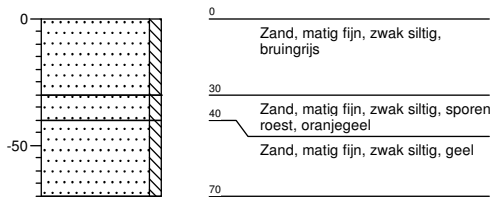
Boring: 317

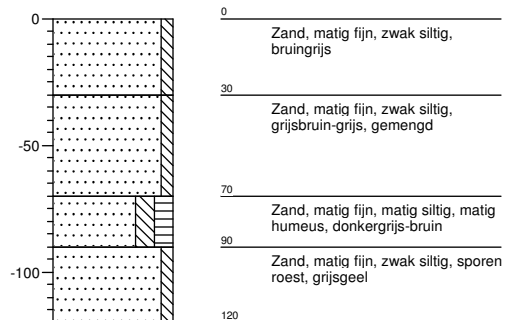
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

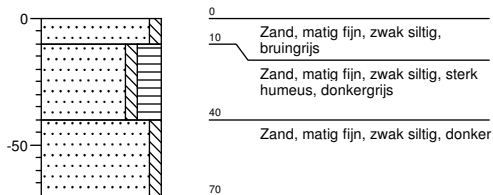
Boring: 318

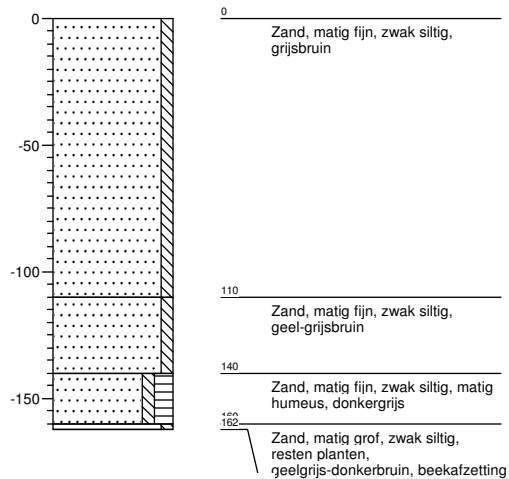
Boring: 319

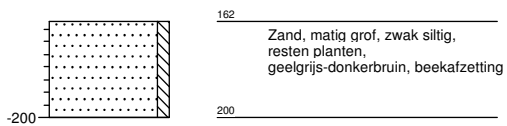
Boring: 320

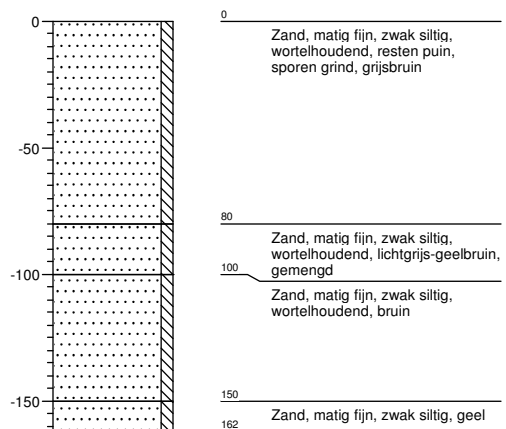
Boring: 321 - 1

Boring: 321 - 2

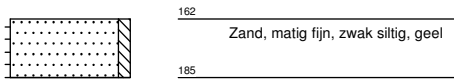
Boring: 322 - 1

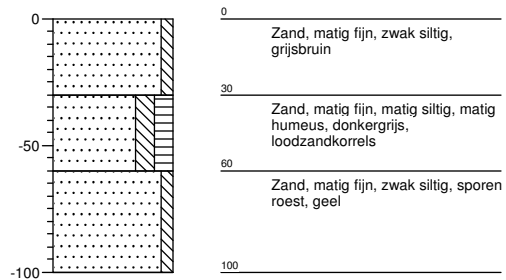
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

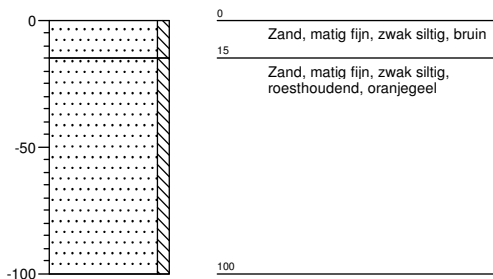
Boring: 322 - 2

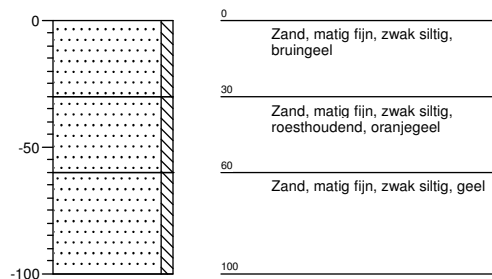
Boring: 400

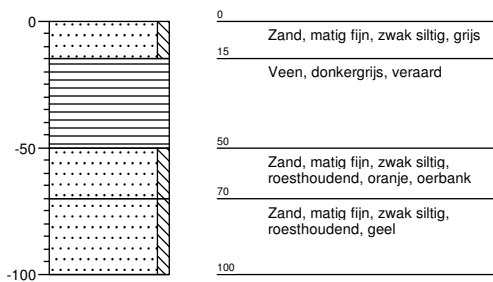
Boring: 401

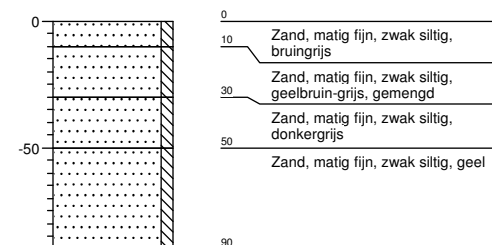
Boring: 402

Boring: 403

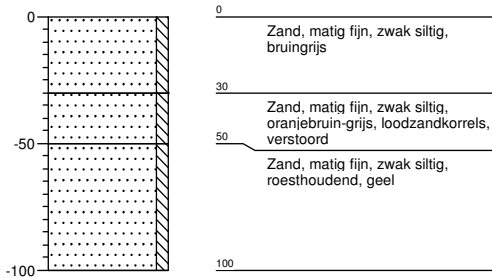
Boring: 404

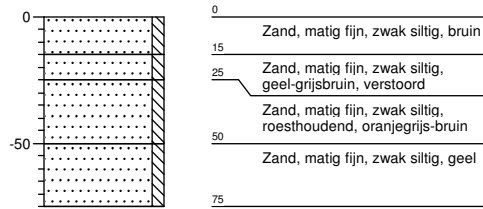
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

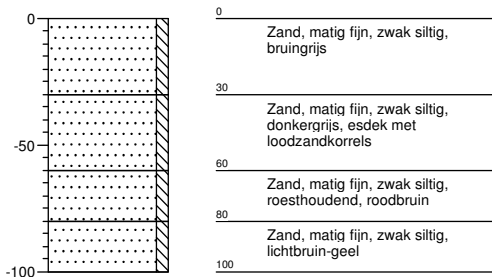
Boring: 405

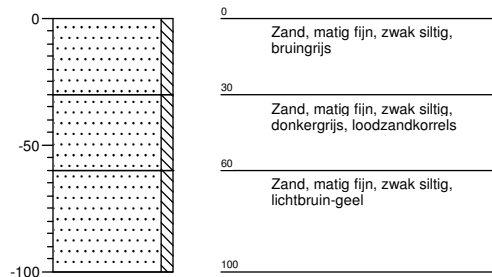
Boring: 406

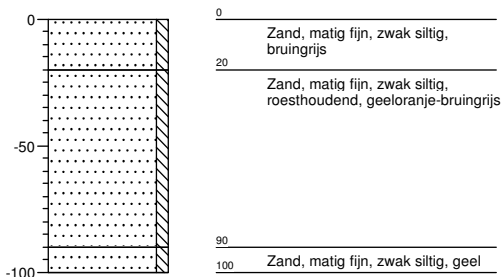
Boring: 407

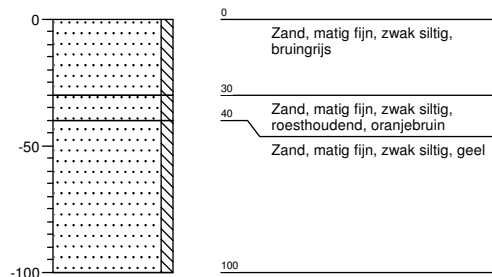
Boring: 408

Boring: 409

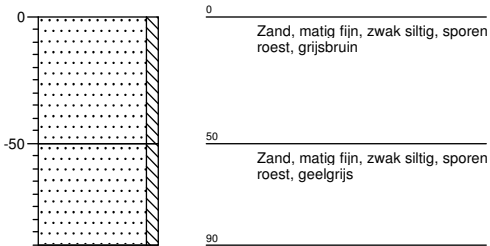
Boring: 410

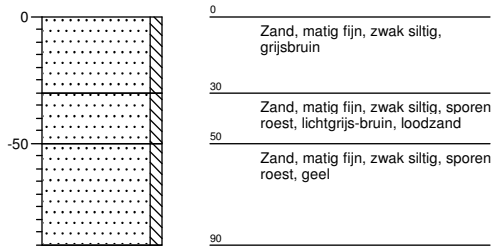
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

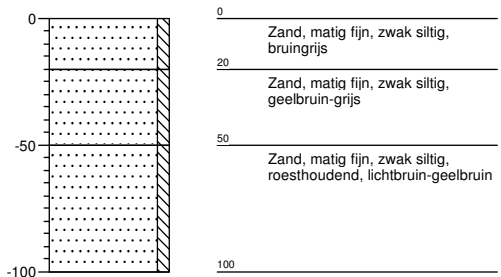
Boring: 411

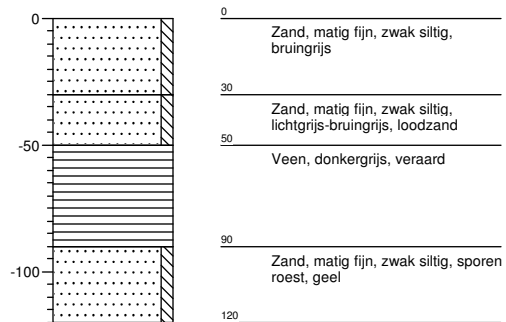
Boring: 412

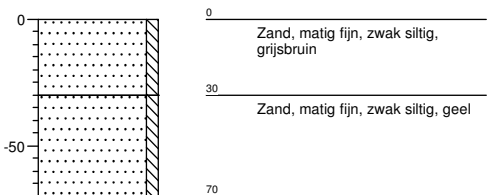
Boring: 413

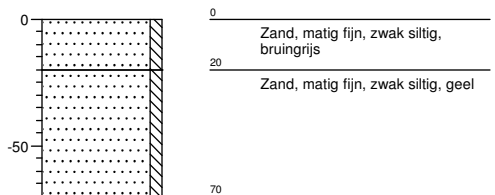
Boring: 414

Boring: 415

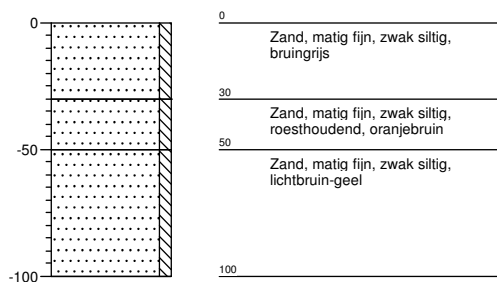
Boring: 416

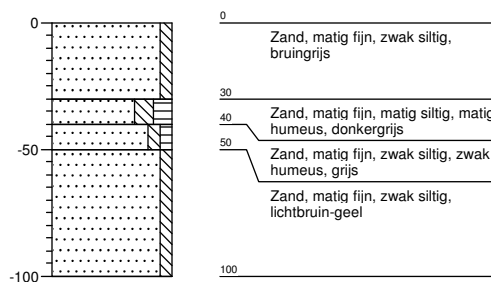
Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

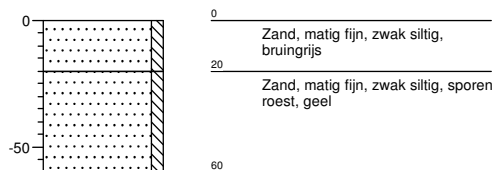
Boring: 417

Boring: 418

Boring: 419

Projectnaam: Plangebied Almelo-Noord te Almelo

Projectcode: 176108

Bijlage 4: Geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

Lijst met gebruikte afkortingen

BO	Bureauonderzoek
IVO-V	inventariserend Veldonderzoek d.m.v. vertekende boringen
IVO-K	inventariserend Veldonderzoek d.m.v. karterende boringen
IVO-W	inventariserend Veldonderzoek d.m.v. waarderende boringen
IVO-K-G	inventariserend Veldonderzoek d.m.v. karterende proefsleuven
IVO-W-G	inventariserend Veldonderzoek d.m.v. waarderende proefsleuven
AB	Archeologische Begeleiding
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
IKAW	indicatieve Kaart Archeologische Waarden
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
ARPHIS	ARChaeologisch Informatie Systeem
BP	Before Present
CAJ	Centraal Archeologisch Archief
GLG	Gemiddeld Laagste Grondwaterstand
GHG	Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand
IV	Isaalveld
NAP	Nieuw Amsterdams Peil
RGD	Rijks Geologische Dienst
STIBOKA	STichting Bodem Kartering

Paleolithicum: tot 8800 vC	PALEO	vroeg: 800 – 500 vC	IJZY
vroeg: tot 300.000 C14	PALEOV	midden: 500 – 250 vC	IJZM
midden: 300.000 – 35.000 C14	PALEOM	laat: 250 – 12 vC	IJZL
laat: 35.000 C14 – 8800 vC	PALEOL	Romeinse tijd: 12 vC – 460 nC	ROM
laat A: 35.000 – 18.000 C14	PALEOLA	vroeg: 12 vC – 70 nC	ROMV
laat B: 18.000 C14 – 8800 vC	PALEOLB	vroeg A: 12 vC – 25 nC	ROMVA
MESO	MESO	vroeg B: 25 – 70 nC	ROMVB
vroeg: 8800 – 7100 vC	MESOV	midden: 70 – 270 nC	ROMM
midden: 7100 – 6450 vC	MESOM	midden A: 70 – 160 nC	ROMMA
midden: 6450 – 4900 vC	MESOL	midden B: 150 – 270 nC	ROMMB
laat: 6450 – 2000 vC	NEO	laat: 270 – 450 nC	ROML
Neolithicum: 5300 – 2000 vC	NEOV	laat A: 270 – 350 nC	ROMLA
vroeg A: 5300 – 4200 vC	NEOVA	laat B: 350 – 450 nC	ROMLB
vroeg B: 4900 – 4200 vC	NEOVB	Middeleeuwen: 450 – 1500 nC	XME
midden: 4200 – 2850 vC	NEOM	vroeg: 450 – 1050 nC	VME
midden A: 5300 – 3400 vC	NEOMA	vroeg A: 450 – 525 nC	VMEA
midden B: 3400 – 2850 vC	NEOMB	vroeg B: 525 – 725 nC	VMEB
laat: 2850 – 2000 vC	NEOL	vroeg C: 725 – 900 nC	VMEC
laat A: 2850 – 2450 vC	NEOLA	vroeg D: 900 – 1050 nC	VMED
laat B: 2450 – 2000 vC	NEOLB	laat: 1050 – 1500 nC	LME
BRONS	BRONS	laat A: 1050 – 1250 nC	LMEA
vroeg: 2000 – 1800 vC	BRONSV	laat B: 1250 – 1500 nC	LMEB
midden: 1800 – 1100 vC	BRONSM	Nieuwe tijd: 1500 – heden	NTA
midden A: 1800 – 1500 vC	BRONSM A	A: 1500 – 1650 nC	NTA
midden B: 1500 – 1100 vC	BRONSM B	B: 1650 – 1850 nC	NTB
laat: 1100 – 800 vC	BRONSL	C: 1850 – heden	NTC
IJZertijd: 800 – 12 vC	IJZ	Onbekend	XXX

Bron	Metaal soorten	Steensorten	SBA
Goud	MAU	Barnsteen	SBE
Lijer	MFE	Bergkristal	SDI
Koper	MCU	Diabaas / gabbro / doleriet / dioriet	SGI
Lood	PB	Git	SGR
Messing	MME	Graniet / gneis	SJA
Metaal	MXE	Jadeiet / nefriet	SKA
Tin of lood legening	MSN	Kalk (steen)	SLE
Zilver	MAG	Leisteen	SMA
Bot, dierlijk	ODB	Marmor	SOX
Bot, menselijk	OMB	Oker	SXX
Bot, onbekend	OBX	Steen	STX
Gawei	ODG	Terriet / basaltlava	STU
Hout / Houtskool	ODH	Turfaan	SVU
Ivoor	ODI	Vuursteen	SZA
Organisch	ODL	Zandsteen / kwartsiet	XXX
Organisch, dierlijk	ODX	Onbekend	—
Organisch, menselijk	OMX	Leer / huid / bont	GLS
Organisch, plantaardig	OPX	Leer / huid / bont	KER
Scheep	ODS	Niet van toepassing	SLAK
Textiel: katoen / linnen / wol / zijde	OTE	Glas	GLS
		Keramiek	KER
		Slak	SLAK

Verklarende woordenlijst

- A-horizont:** Minerale (humeuze) bovengrond. Indien er uitspoeling van materiaal optreedt, heet deze uitspoelingshorizont ook wel de E-horizont.
- B-horizont:** Inspoelingshorizont. Een horizont waaraan door inspoeling uit een hoger liggende horizont humus, ijzer of kleibestanddelen zijn toegevoegd
- C-horizont:** Een horizont die weinig of niet veranderd is door bodemvorming, de moederbodem. Men kan aannemen dat de bovenliggende, al dan niet door bodemvorming veranderde, horizonten uit soortgelijk materiaal zijn ontstaan.
- Eendgrond:** Gronden met een goed ontwikkelde, donkere, humeuze bovengrond. De donkere bovengrond verschilt duidelijk van kleur met de ondergrond. In de ondergrond heeft geen duidelijke profielontwikkeling plaatsgevonden.
- Esdak:** De bovenlaag van een bodem die is ontstaan door een jaerlang gebruik als bouwland. Een esdak is bijvoorbeeld te vinden bij een enkeerdgrond.
- Gyflia:** Afgesteven organisch materiaal dat bezinkt en bijdraagt tot de veenvorming.
- Inhumatiegraf:** Graftruil voor lijkbegraafing (al dan niet in een sarcofaag van hout, lood of steen).

werkelijke jaren	14C y BP	Litho-stratigrafie	Chronostratigrafie	Vegetatie	Archeologische perioden	Cultuurnamen
-1500 Chr.					Late Middeleeuwen	
-1600					Karolingische tijd	
-500			Subatlantisch		Merovingische tijd	
					Vroege IJzertijd	
-2000					Laat-Romeinse tijd	
					Midden-Romeinse tijd	
					Vroege-Romeinse tijd	
-500					Late IJzertijd	
-1000					Midden IJzertijd	
					Vroege IJzertijd	
-1500					Late Bronstijd	
					Midden Bronstijd	
-2000			Subboreaal	loofbos	Vroege Bronstijd	
-2500					Laat-Neolithicum	
-3000					Midden-Neolithicum	
-3500					Vroege-Neolithicum	
-4000			Atlantisch			
-4500						
-5000						
-6000						
-7000			Boreaal	den		
-8000				berk		
-9000			Preboreaal	toerdra		
-10000				den berk		
-11000				toerdra		
-12000				berk		
-25000			Pleni-glaciaal	geen: pool: woestijn		
-50000						
-100000			Eemien (warm)	loofbos		
-150000				geen: landijs		
-200000			Saalien (ijstijd)			
-250000						
-300000 v Chr.						

Bron: Es, W.A. van, H. Sardeij en P.J. Woltering, 1988: Archeologie in Nederland, de rijkdom van het bodemarchief. Amsterdam / Amersfoort.

Beschrijving ruimtelijke ontwikkeling gebied Almelo – Vriezenveen

30-01-2008
CONCEPT

De ontginning van een moeras (ca 1300)

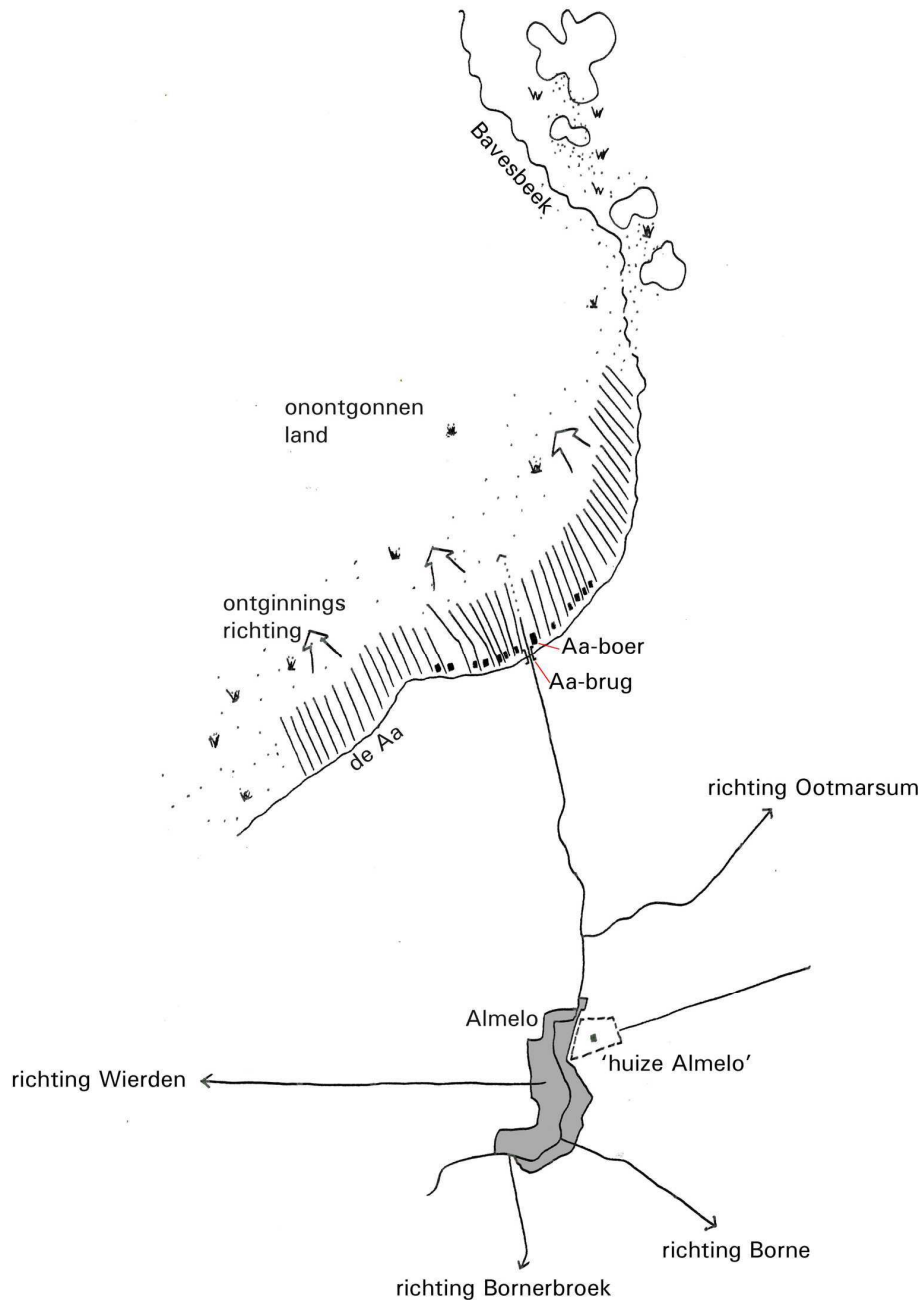
Het gebied ten noordwesten van Almelo bestond rond het einde van het eerste millennium grotendeels uit een drassig en bijna onbegaanbaar veengebied. In dit gebied waren ook meer droge drogen gronden aanwezig. Hier waren kleine dorpen en gehuchten gevestigd.

Over de exacte datering van de eerste planmatige cultivering van het gebied lopen de meningen uiteen. Duidelijk is wel dat vanaf de 13^e of 14^e eeuw is gestart met het ontginnen van het gebied. De ontginning is uitgevoerd door kolonisten (waarschijnlijk Hollanders en Friezen) die van de 'heer van Almelo' de vrijheid kregen het gebied in cultuur te brengen. De heer van Almelo was de bestuurder van Almelo en haar omgeving, had zeggenschap over de gronden en woonde in 'Huize Almelo'. Het doel van de ontginning was het gebied voor agrarisch gebruik geschikt te maken. Op het nieuwe land ontstonden gemengde bedrijven met akkerbouw en veeteelt. De turfwinning van veengronden is niet het eerste doel geweest van de ontginning, maar dat heeft later wel plaatsgevonden in delen van het gebied.

Ontginning langs de Aa

De basis van de ontginning lag bij het riviertje de Aa ten noorden van Almelo. Het totale gebied strekte zich tussen de Bavesbeek (tegenwoordige ligt in die omgeving de Schipsloot) en de vroegere weg naar de Woesten (Boerendijk) dat later het Overijssels kanaal werd. De ontginning gebeurde in opstrek, dat wil zeggen dat men op individuele basis een eigen kavel in het onontgonnen terrein doortrok. In de lengterichting werden deze percelen niet begrensd, omdat er voldoende woeste grond was om nog eeuwen te ontginnen. De percelen werden haaks op de Aa ontgonnen, in noordwestelijke richting. De onontgonnen gronden noemde met 'bovenlanden' en de gronden die al gecultiveerd waren, ten zuiden van het lint, werden 'buitenlanden' genoemd. Uit kaartmateriaal blijkt dat de zuidelijke buitenlanden werden gebruikt als weiland voor het houden van vee en dat de gronden aan de noordkant werden gebruikt als bouwland. Daartussen werd vaak de boerderij gebouwd.

De percelen (hoeven genoemd) lagen vrijwel evenwijdig aan elkaar en hadden een breedte van 16 'akkers', wat overeenkomt met $16 \times 7 = 112$ meter. Tussen de akkers hebben waarschijnlijk kleinere ontwateringssloten gelegen en de akkers werden gescheiden door grotere sloten. Door de toename van het aantal boerderijen werd het aantal akkers die samen een hoeve vormden in sommige gevallen gereduceerd tot bijvoorbeeld 8 of 4 akkers. Een constante in het gebied bleef wel de breedtemaat van 7 meter voor een akker.

De percelen waren dus relatief smal. In verband met overerving werden deze percelen vaak ook nog eens opgedeeld in de lengte, om zo alle erfgenamen een gelijkwaardig aandeel bouwland, weiland en woeste grond te geven. Omdat de lengte van een perceel niet begrensd was ontstonden zodoende relatief smalle maar zeer lange percelen van enkele kilometers.

Infrastructuur

De infrastructuur in het gebied was zeer beperkt. Het verkeer en vervoer kon slechts plaatsvinden over slecht begaanbare zandwegen en per schip over de Bavesbeek.

De verdere ontwikkeling van het gebied na de ontginning (ca. 1400-1800)

Na de eerste ontginningen en het agrarisch gebruik van deze gronden wordt het gebied meer ontwikkeld. Bebouwing en infrastructuur werden, op een bescheiden schaal, toegevoegd en zo ontstond het dorp Vriezenveen. Naast het agrarisch gebruik ontstonden ook andere activiteiten om in het levensonderhoud te voorzien.

De bouw van boerderijen en het dorp Vriezenveen

De eerste bebouwing is langs de Aa ontstaan. Het waarschijnlijk dat het centrum hiervan lag op de plaats waar de huidige weg van Almelo naar Vriezenveen de Aa kruist. Op deze plek stond ook de boerderij van de Aa-boer, die als een soort 'opzichter' bij de ontginning was betrokken. Een afwijking van de verkavelingsvorm langs de Almelseweg lijkt deze suggestie te wekken. Ook Naarmate de gronden verder werden ontgonnen, schoof de bebouwing in noordelijke richting mee. In de loop der tijd is de bebouwing zo steeds meer naar het noorden opgeschoven. Zo was het dorp rond het jaar 1420 gelegen langs de 'oude weg', waar nu de Wester- en Oostermaatweg is gelegen. Later is het dorp gelegen op de plek waar nu nog de oude begraafplaats is. Rond het midden van de 17e eeuw is dit Vriezenveen geplunderd en verwoest door de Duitse bisschop Bernhard von Galen (Bommen Berend). Inmiddels was ook al meer noordelijk, ter plaatse van het huidige dorp, bebouwing aanwezig. De herbouw heeft toen plaatsgevonden bij deze bebouwing, zodat Vriezenveen sindsdien bestaat uit één lange dorpsstraat op de huidige locatie. Door de tand des tijds, maar vooral ook door verschillende branden, is van de oorspronkelijke bebouwing niet veel behouden.

Turfsteken, turfvervoer, handel en nijverheid

Naast de agrarische bedrijfsvoering ontstonden er in de loop der tijd ook andere werkzaamheden in het gebied om in de levensonderhoud te voorzien. Vanaf de 17^e eeuw werd er turf gewonnen. Men verdiende aan het turfsteken, maar ook aan het vervoer en de handel. Het hoogveen wat voor turf geschikt is, was voornamelijk in het noordelijk deel van het gebied te vinden. De Vriezenveners vervoerden hun turf per schip naar Almelo voor de verkoop

Behalve de turfwinning werd ook in een inkomen voorzien door handel (tot in Rusland) en ambachten. Wat betreft dat laatste moet vooral de vlasverwerking worden genoemd, wat in grote mate plaatsvond. Dit is uitgroeid tot een belangrijke textielindustrie.

Infrastructuur

Een verbetering van de infrastructuur was vereist voor het vervoer en de handel in turf. De Bavesbeek werd hiervoor gekanaliseerd en omgedoopt tot Schipsloot. Over dit water werden met lange smalle schuiten turf en andere goederen naar Almelo vervoerd. De Schipsloot werd later naar het noorden doorgetrokken om de noordelijke turfgebieden te bereiken. Daarnaast zal ook de Almelseweg verlengd zijn tot de plek van het dorp.

De ontwatering van het gebied

Het gebied ligt laag ten opzichte van de omgeving en heeft veel te lijden gehad van wateroverlast. Vóór de ontginning gestart was, waren de Bavesbeek en de Aa aanwezig. Deze Bavesbeek vormde de noordoostelijke grens van het gebied. Hier moeten vrij grote plassen of meertjes hebben gelegen. Maar het hele plangebied was drassig en nat.

De ontginning vond plaats door sloten tussen de verschillende percelen te graven en zo het water af te voeren op de Aa. Hierdoor kwam nog meer water vrij wat voorheen (deels) werd vastgehouden in het veen/moeras. Ook nam de wateroverlast toe door inklinking van het veen en door verzanding van de Regge. Al dit water moest via de Aa in westelijke richting worden afgevoerd. De capaciteit van de Aa was hiervoor onvoldoende en lange tijd is daardoor wateroverlast blijven bestaan.

Vrijwel parallel aan de Aa is later de Hollander Graven aangelegd. Dit kanaal was van belang om de gronden van Almelo droog te houden en zal waarschijnlijk ook water uit het zuid-oostelijke deel van de Vriezenveense landerijen hebben afgevoerd.

De ontginningssloten waterden in eerste instantie direct af op de Aa. Naarmate de ontginning vorderde in noordelijke richting zijn dwars op deze sloten (en dus parallel aan de Aa) enkele weteringen gegraven.

Omdat de afvoer van water onder vrij verval niet altijd voldoende was, is later (1818) een watermolen gebouwd om het water in westelijke richting te stuwen. Maar de echte verbetering in de hydrologische situatie vond plaats door de aanleg van het Overijssels Kanaal.

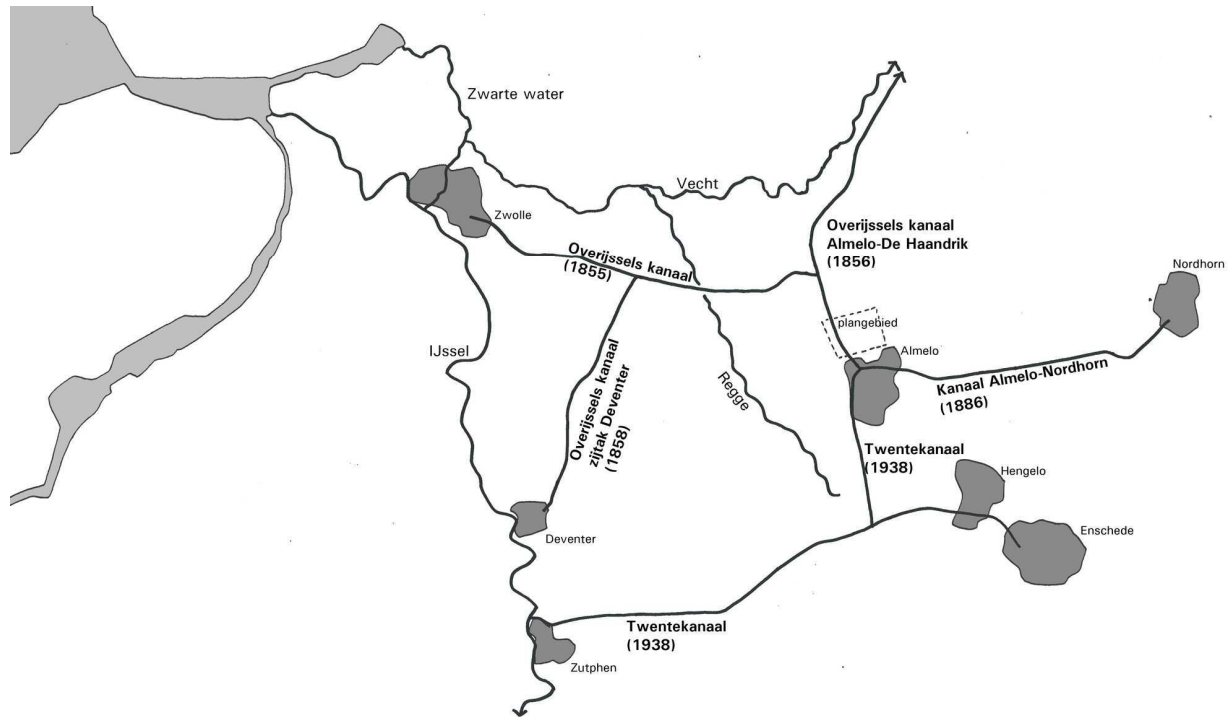
Modernisering van weg- en waterwegen (ca. 1800-1900)

Nadat Vriezenveen op de huidige locatie is herbouwd, is het gebruik van de gronden ten zuiden van Vriezenveen lange tijd niet ingrijpend gewijzigd. Een groot gedeelte werd agrarisch gebruikt. De grootste wijzigingen vonden plaats in de modernisering van de weg- en waterwegen.

De bestaande wegen waren smal en alleen van zand. In natte perioden waren deze wegen grotendeels onbegaanbaar. Tussen Wierden en Almelo was daarvoor een veerdienst opgezet. In 1852 vond één van de eerste verbeteringen van de wegenstructuur plaats. De weg naar Almelo werd verhard met grind, wat de gebruiksmogelijkheden van de weg enorm verbeterde. Ook werd een weg naar Geesteren aangelegd en werd de Ruitweg naar Wierden ook verhard met grind en later nog eens verhoogd. Ook werden er wegen door de 'woesten' ten noorden van het dorp aangelegd. De verbeterde wegenstructuur betekende een verhoging van de zwaarte van de vrachten en het aantal transportbewegingen.

In dezelfde periode werd ook het Overijssels Kanaal aangelegd. Dit kanaal van Zwolle via Lemelerveld en Vroomshoop naar Almelo werd in 1855 geopend. Dit leverde een economische impuls voor het gebied op. In de loop der tijd is een stelsel aan kanalen ontstaan waar dit kanaal deel van uitmaakt. Daarnaast betekende het ook een verbetering van de waterhuishoudkundige situatie. In dit kader is aan de westzijde ook de 'Veeneleiding' aangelegd, waarin water wordt afgevoerd vanuit de almelose beken en het veengebied.

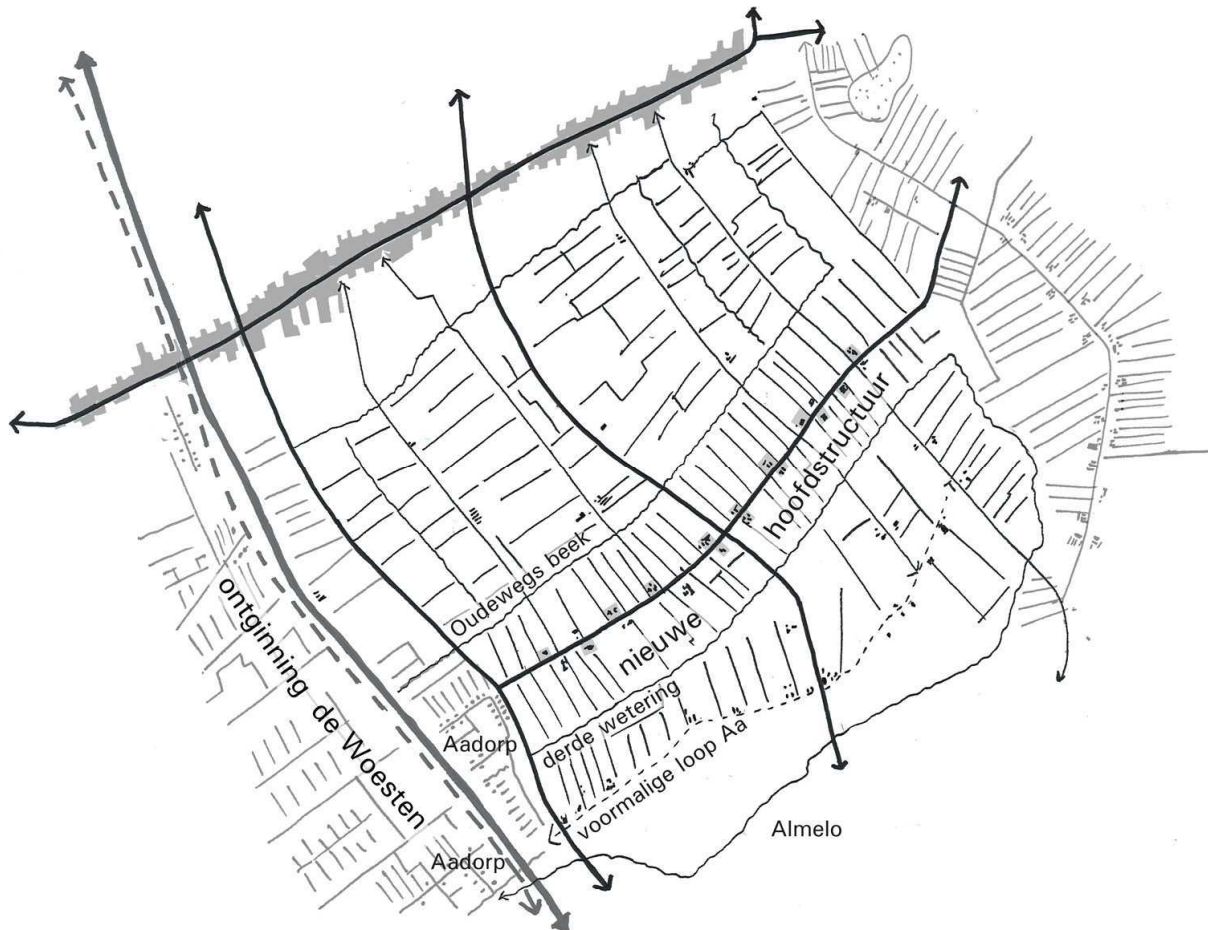
Tenslotte is ook een spoorverbinding aangelegd langs de westzijde van het kanaal. Dit spoor is in 1906 in gebruik genomen en verbindt Almelo met Mariënberg. Ter hoogte van Vriezenveen is een station aangelegd.

De tweede ontginning: ruilverkaveling en woningbouw (vanaf 1900)

Toen de ontginning van het veen begon ging men er van uit dat men nog eeuwen door kon gaan met het cultiveren van onontgonnen gebied. Door de verbeterde techniek kwam de ontginning en ook de optimalisatie van de gronden vanaf de 20^e eeuw in een stroomversnelling. De landbouw intensiverde, maar ook de verstedelijking nam toe.

De ruilverkaveling

In 1954 is een ruilverkaveling- en herontginningsproject gestart wat een zeer grote invloed op het gebied heeft gehad. De bestaande structuur van sloten, weggetjes en bruggen is compleet vervangen door een nieuwe ontginningsstructuur. Hierdoor werd 1700 km sloot gedempt, de beplanting langs de sloten verwijderd en moesten 600 km kleine weggetjes en 100 bruggetjes verdwijnen. De relatieve kleinschaligheid van het landschap werd vervangen door een zeer open, grootschalig en rationeel verkaveld landschap. Een moderne bedrijfsvoering met een hoog rendement was nu mogelijk. De boerderijen zijn uitgeplaatst naar het buitengebied. Daar zijn ze op gelijkmatige afstand van elkaar geplaatst in enkele lange linten in het open gebied. De boerderijen hebben een forse omvang en zijn geplaatst in groene kamers met een omvang van ca. één hectare. Dit lint vormt de nieuwe dragen van de ruimtelijke structuur, zoals de Aa dat was voor de ruilverkaveling.

De structuur van de ruilverkaveling is (deels) gebaseerd op de toenmalig bestaande structuur. De oude waterlopen (oude wegs beek en de derde Wetering) vormen de basis voor de ontwatering. Hiertussen is het centrale boerderijlint gepositioneerd. Daarnaast zijn er nog enkele relictten uit de tijd van voor de ruilverkaveling aanwezig. Aan de noordoostkant van Vriezenveen nog een stuk

hoogveenontginningslandschap herkenbaar. En ten zuiden van Vriezenveen zijn hier ook nog kleine plukjes van terug te vinden.

Nieuwe woongebieden

Op den duur ontbrak de ruimte om nieuwe boerderijen naast de oude te plaatsen. Boerderijen worden dan achter elkaar geplaatst. Meestal ging het om 2 a 3 boerderijen, maar soms ook tot zelfs 5 boerderijen. Vanaf ca. 1930 is bepaald dat intensivering van de lintbebouwing (achter de bestaande linten) niet meer wenselijk is. Vanaf die tijd vonden uitbreidingen projectmatig plaats in grootschalige(re) woon- en werkgebieden. De eerste uitbreiding die nodig was om de groeiende bevolking op te vangen was het uitbreidingsplan Het Midden. Na verloop van tijd zijn er meerdere uitbreidingen gebouwd, waaronder een bedrijventerrein langs het kanaal.

Aan de oost en westzijde waren lange tijd nog onontgonnen gebieden die gemeenschappelijk gebruikt werden. Door de modernisering van de infrastructuur en de verbeterde ontwatering, nam de vruchtbaarheid van het land toe en konden meer gronden ontgonnen worden. Dat geldt ook voor de het gebied ten westen van het kanaal, genaamd de *Binnen Woesten* en *Buiten Woesten*. De ontginning en turfwinning vonden tussen 1910-1920 plaats in het kader van de werkverschaffing ter bestrijding van de werkloosheid. Het ontstaan van de buurtschap Aadorp, met bebouwing op het kruispunt van en langs de verbindingroutes naar Almelo, Wierden en Vriezenveen, is hiermee een feit. Ook aan de oostzijde van het kanaal is bebouwing ontstaan. Hier heeft zich de kern van Aadorp ontwikkeld.

Infrastructurele veranderingen

Naast de ruilverkaveling en uitbreiding van de gebouwde omgeving, heeft ook de infrastructuur een schaalvergroting ondergaan in de recente geschiedenis. Hierdoor is het gebied doorsneden door een aantal grootschalige lijnen: de N36, de Oosterweilandweg en het Lateraalkanaal.

Onder Vriezenveen is de N36 aangelegd, welke onderdeel uitmaakt van het regionale wegennet. In het plangebied liggen twee op- en afritten van deze weg. De Oosterweilandweg loopt parallel aan de Almelseweg en verbindt niet alleen Almelo en Vriezenveen aan elkaar, maar sluit beiden ook aan op de N36. Tenslotte is het Lateraalkanaal door het gebied aangelegd. Dit kanaal voert water vanuit Almelo naar de Veeneleiding af.

